

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázati felhívás.

A „Köztelek” gyakorlatias irányát fejlesztendő, három egyenként kétszáz arany koronás pályadíjat tűzünk ki, az alábbi kérdéseket tárgyaló szakközleményekre:

1. Üzemtani pályakérdés.

Röviden ismertetendő oly középirtok vagy uradalmi gazdaság, melynek üzemrendszere az utóbbi években modern irányban átszerveztetett.

A pályamű első részében a gazdaság régi állapota leírandó, t. i. a miveltési ágak területe, a vetésforgók, a főbb növénycsoportok vetési területe, a trágyázási rendszer, az elért átlagtermékek, a tartott igás és haszonállatok neme és száma, a haszonállattartásnál elért szaporulati és egyéb üzemi eredmények, u. m. tejhozam, gyapjuhuzam stb. Azonkívül a főbb számviteli adatok alapján kimutatandó az elért jövedelem és érben álló gazdaságoknál a fizetett haszonbér is felemlítendő.

A pályamű második részében az átszervezett gazdaság jelenlegi állapota hasonló adatok alapján kimutatandó, különös tekintettel az állattartás fokozására, az ennek folytán és a bővebb trágyázás folytán elért terméseredményekre és a gépek és gépszerű berendezések által elért kézierő csökkentésére.

A közlendő adatok a gyakorlatból merített és számviteli igazolható több évre terjedő adatok legyenek.

2. Növénytermesztési pályakérdés.

Oly gazdaságokban, ahol a cukorrépa-termesztéssel felhagytak, vagy ennek termesztését csökkentették, mely kapás-, vagy ipari növényvel pótolták jövedelmezően a cukorrépa? Különös súly helyezendő a termesztési eljárásnál alkalmazott újításoknak, szerzett tapasztalatoknak, trágyázási s gépekkel való művelési eljárásoknak, a cukorrépaival szemben szerzett előnyöknek ismertetésére. Ez képezi a dolgozatnak első főrészét. A második főrész a munkaerőfel-

használás és jövedelmi eredmény összehasonlító kimutatását foglalja magában. Csak oly gazdaságok tényleges vezetői pályázhatnak, ahol legalább 40-50 holdon természetik a cukorrépa pótló növényt.

3. Tejgazdasági pályakérdés.

A tenyészkiválasztás utján a tejtermelésben a legutolsó 5 év alatt elért eredmények leírása. I. rész a tenyészkiválasztási eljárás részletes leírása. II. rész a tejtermelési és jövedelmi eredmények. Csak legalább 50 drb.-ból álló tehénészetek gyakorlati vezetői pályázhatnak.

Pályázati feltételek.

Pályadíj minden egyes kérdésre 200 arany korona. Az egyes pályaművek maximális terjedelme 5 cm.-es margóju 12 gépirásos oldal.

Minden pályamű 2 főrészre osztandó be. Bonyultsági határidő f. é. december hó hetediké. A bírálat eredménye legkésőbb lapunk karácsonyi számában tétetik közzé. A pályadíjnyertes munka lapunk tulajdonában marad, a megdícsért pályaműveket pedig lapunk a szokásos díjazás mellett fogja közölni. A pályamű írójának neve jelíges zárt borítékban melléklendő. A gazdaság neve, melyről a leírás készül, csak a pályázó egyenes kivánságára fog a cikkben és esetleg a bírálatban fölemlítettetni. Gazd. szakoktatók és hivatásbeli szakírók nem pályázhatnak.

Az OMGE. igazgató-választmányának ügyis mint a GEOSz. végrehajtó-bizottságának ülése.

(1907 október 25.)

Jelen voltak *Dessseffy Aurél* gróf elnöklete alatt *Bujanovics Sándor*, *Zselénski Róbert* gróf és *Pallavicini Ede* ögróf alelnökök, dr. *Almásy Imre* gróf, *Bathó Ferencz*, *Bolla Mihály*, *Borcsényi Soma*, *Czobor László*, *Darányi Gyula* dr., *Drucker Jenő* dr., *Emich Gusztáv*, *Emödy József*, *Engel Henrik*, *Esterházy Miklós* herceg, *Ferdinándy Bertalan*, *Gaal Jenő* dr., *Galgóczy*

Károly, György Endre, *Hertelendy Ferencz*, *Hoyos Miksa* gróf, *Jeszenszky Andor*, *Inkey Pál* báró, *Inkey József* báró, *Kodolányi Antal*, *Koppély Géza* gróf, *Koritsánszky János*, *Kostyán Ferencz*, *Keglevich Gyula* gróf, *Lázár Pál*, *Máday Izidor*, *Meskö Pál*, *Mérey Lajos*, *Németh Gábor*, *Póka József*, *Radisich György*, *Reusz Henrik*, *Róth Lóránd* dr., *Sághy Gyula*, *Serfőző Géza*, *Somssich László* gróf, *Somssich Béla* gróf, *Vimmer Kálmán*, *Wieland Arthur*, *Zathureczky Károly* végrehajtó-bizottsági, illetve igazgató-választmányi tagok, a tiszviselőkar részéről: *Rubinek Gyula* igazgató, *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár, *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Kirchner Lajos* pénztáros, *Mutschenbacher Emil* dr. segédtitkár, *Fabricius Endre* és *Kovácsy János* gyakornokok.

Dessseffy Aurél gróf elnök üdvözölve a megjelent tagokat, az ülést megnyitja. Az ülésről való távolmaradásukat kimentették: *Mezey Gyula*, *Perczel Ferencz* és *Rainprecht Antal* választmányi tagok.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár bemutatja a múlt ülésről felvett, az elnök és két hitelesítő által aláírt jegyzőkönyvet, mely a *Köztelek*-ben is egész terjedelmében közzé volt téve.

Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyvhitelesítők.

A mai ülésről fölveendő jegyzőkönyv hitelesítésére a választmány az elnök ajánlatára *Máday Izidor* és *Keglevich Gyula* gróf végrehajtó-bizottsági tagokat kérte fel.

Tagsági ügyek.

Szövetségi titkár előterjeszti a Maros-Tordamegyei Gazdasági Egyesületnek tagsági ügyben a szövetséghez intézett kérelmét, melyben a G. E. O. Szövetségébe újból való felvételét kéri. Az egyesületi tanács a Maros-Tordamegyei Gazdasági Egyesület kérelmét pártolólágg terjeszti a végrehajtó-bizottság elé, amennyiben a Maros-Tordavármegyei Gazdasági Egyesület régebbi tagdíjhátralékát előzőleg rendezti.

A végrehajtó-bizottság a tanács javaslatához hozzájárul.

Vesünk **Luczernamagot**

Arankamentes és nagyarankamentes **lóheremagot**

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar

Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

Szövetségi titkár előterjeszti a Máramaros-vármegyei Gazdasági Egyesületnek a Szövetség központjához intézett kérelmét, melyben közölvén mult évi zárószámát és folyó évi költségelirányzatát, amelyből kitűnik, hogy az egyesület számadásai háromezer korona defizitot tüntetnek fel, amely azáltal volna eltüntethető, ha a földmivelésügyi minisztertől a megfelelő államegélyt kapna, erre való tekintettel kéri, hogy az általa felajánlott szövetségi tagdíj fizetési kötelezettsége alól felmentessék. A tanács javasolja a végrehajtó-bizottságnak, hogy a felhozott nyomós okokra való tekintettel a Máramarosvármegyei Gazdasági Egyesületnek a tagdíj fizetési kötelezettsége alól való felmentés iránti kérelme pártolólággal terjesztessék a nagygyűlés elé.

A végrehajtó-bizottság ez értelemben határozott.

A GEOSz. mult évi zárószámadata.

Szövetségi titkár előterjeszti a GEOSz. zárószámadatait, melyeket a számvizsgáló-bizottság tételről-tételre átvizsgálta s azokat helyesnek találta. A számadás 497 kor. 21 fillér jövedelem-többlettel záródik; a Szövetség tiszta vagyona 5000 korona. Azt az előterjesztést teszi a szólvó, méltóztassék a számvizsgáló-bizottság jelentését jóváhagyólag bejelenteni a szövetségi nagygyűlésnek.

A végrehajtó-bizottság ez értelemben határozott.

Jelentés a pécsi orsz. gazdakongresszusról.

Szövetségi titkár bejelenti, hogy a VIII. országos gazdakongresszus Pécsen szeptember hó 3. és 4-ik napján megtartott. A kongresszus tagjainak száma 556 volt s bevétele 3464 K.-t tett ki, míg ezzel szemben a rendezésnél 3118 korona kiadás merült fel. A kongresszus tárgyalásairól szóló kiadvány most van sajtó alatt s a kinyomatás költségei a fennmaradó összegből volnának fedezendőek, méltóztassék az egyesület igazgatóját felhatalmazni, hogy a kongresszusi kiadványnak esetleges költség-többletét a Szövetség számlájára terhére utalványozhassa. A végrehajtó-bizottság az előterjesztéshez hozzájárult.

Ezzel kapcsolatban felszólalt *Serfűző Géza* s kifejtette, hogy a kongresszus elhatározta, miszerint a mezőgazdasági érdekképviseletre vonatkozólag a gazdasági egyesületek véleménye fölterjesztessék a földmivelésügyi miniszterhez. Szólónak azonban az a véleménye, hogy az erre vonatkozó kérdőpontok és az azokra nézve az egyesületek által beküldött válaszok a szövetségi nagygyűlésen is tárgyalandók volnának, méltóztassék tehát ezt a tárgyat a szövetségi nagygyűlés napirendjére kitűzni, mert ezzel a dolgot ismét egy lépéssel előbbre visszük s a miniszternek nagy szolgálatot teszünk, hogyha e kérdést kialakozva, véleményünket vele közöljük. Szükséges ez azért, mert az érdekképviselet ügyében a gazdasági egyesületek véleménye nagyon szétágazó, úgy hogy indokolt volna, ha a nagygyűlés tenne a miniszternek javaslatot.

Dessewffy Aurél gróf elnök: Nem látja be a czélját annak, hogy ez a kérdés ily rövid időközben újból tárgyalassék. 64 gazdasági egyesület közül 42 egyet a kötelező társulás mellett nyilatkozott meg s attól tart, hogy a 42 egyet nem lesz a nagygyűlésen képviselve. Különbösen is az egybegyűlt anyag fölterjesztetik a földmivelésügyi miniszteriumhoz s ha a törvénytervezet elkészült, az meg fog küldetni az egyletekhez véleményadás végett.

Pallavicini Ede ögróf szintén nem tartja opportunusnak a kérdésnek nagygyűlési tárgyalását, mert alig volna más eredmény elérhető, mint a pécsi gazdakongresszuson eléretett.

Serfűző Géza megjegyzi, hogy egyesülete részéről megbízást nyert a kérdésnek fölvetésére, hogy czélszerű volna, miszerint az OMGE. kebeléből konkrét javaslat tételnek az intézmény kiépítésének mikéntjére.

A végrehajtó-bizottság úgy határoz, hogy nem tartja szükségesnek a mezőgazdasági érdekképviselet kérdésének a nagygyűlés napirendjére való kitűzését, hanem az egybegyűjtött anyagot fölterjeszti a földmivelésügyi miniszterhez.

Mozgalom a szerb élőállatbehozatal ellen.

Segédtitkár jelentést tesz a szerb kereskedelmi szerződési tárgyalások kapcsán a szerb élőállatbehozatali tilalom fentartása érdekében indított mozgalomról:

Méltóztatnak tudni, hogy a Balkán-államokkal, így a Szerbiával kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalások most tételnek ismét folyamatba. Egyesületünknek értesítésre jutott a kereskedelmi szerződéses tárgyalások során, hogy a külügyi kormány a Szerbiából való élőállatbehozatalt újból meg akarná valamely formában engedni. Az OMGE. erre nyomban feliratot intézett a földmivelésügyi miniszterhez s kérte, hogy a legerélyesebben tiltakozzék az élőállatbehozatal engedélyezése ellen, illetve a határozat fentartása mellett foglaljon állást s ugyanakkor a gazdasági egyesületeket is körlevél útján kéri fel, hogy a dolog sürgősségére való tekintettel táviratilag forduljanak a miniszterhez és foglaljanak állást a tilalom fentartása érdekében.

Ezt az egyesületek meg is tették, 22 egyesülettől kaptunk értesítést arról, hogy megkeresésünk értelmében a földmivelésügyi miniszterhez táviratot intéztek, de tudomásunk szerint még számos egyesület irt fel vagy fog felírni a közel jövőben hasonló értelemben. A magyar gazdatársadalom tehát egységesen foglalt állást a tekintetben, hogy a balkánszerződések megkötése esetében is tiltassék el a szerb élőállatbehozatal. Ennek remélhetőleg meg is lesz a hatása, annyival inkább, mert az elnök ur Önméltósága a pécsi gazdakongresszus alkalmával kérdést intézve a földmivelésügyi miniszterhez az élőállatbehozatal ügyében, a miniszter ur azt a megnyugtató kijelentést tette, hogy a kormány ugyanezen az állásponton van és hogy a kötendő szerződésben az állategészségügy érdekei

a leghatályosabb védelemben fognak részesítettetni. E követelésünk annyival inkább jogosult, mert a Balkán-államokkal szemben ugyanolyan álláspontra kell helyezkednünk, aminőt a nyugati államok velünk szemben foglalnak el, állategészségügyi tekintetben pedig teljesen indokolt a legszigorubb védekezés.

Örvendetes tudomásul szolgál.

Pénzügyminiszteri leirat a dohánybeváltás ügyében.

Szövetségi titkár előterjeszti a pénzügyminiszter leiratát a dohánybeváltás reformja ügyében intézett fölterjesztésünkre. Az egyesület feliratában arra kérte a minisztert, hogy a dohánybeváltásnál a politikai biztos intézmény megszüntetésével a gazdasági egyesületek képviselőire a gazdasági egyesületek kijelölése alapján alkalmazzon megfelelő számú gazdasági szakértőket. Az egyesület ezen indítványát a miniszter magáévá tette s felszólítottuk a pénzügyminiszter felhívására az illetékes gazdasági egyesületeket, hogy az egyes dohánybeváltó hivatalokhoz a szakértőket és azok helyetteseit jelöljék ki. E felszólításunk következtében 33 beváltó hivatal közül három kivételével az egyesületek meg is nevezték a jelölteket, akiket a Szövetség elnöke ki is nevezett s a pénzügyminiszterhez névsorukat föl is terjesztettük.

A miniszteri leirat egyéb sérelmeinkre is kiterjeszkedik, melyeket a dohánytermesztési bizottság fog tárgyalás alá venni.

Előadó indítványára a végrehajtó-bizottság a pénzügyminiszteri leiratnak a dohánybeváltásnál a gazdasági szakértők alkalmazására vonatkozó részét köszönettel veszi tudomásul s ezt a miniszter tudomására hozni határozza, mert ez az első eset, midőn a kormányzati közigazgatásban a gazdatársadalom hivatalos képviselőlet nyert.

A kiegyezés tárgyalása.

Rubinek Gyula igazgató: Október 16-án terjesztette a miniszterelnök a képviselőház elé az Ausztriával megkötött kereskedelmi és forgalmi viszonyainkat 10 évre szabályozó kereskedelmi szerződést, mely ugyan egész anyagában egy egészet képez és bármely részletének megváltoztatása azzal a konzekvenciával jár, hogy esetleg az egész elejtődik, de mindamelllett azt hiszi, hogy az OMGE. választmányának, ugys mint a Szövetség végrehajtó bizottságának foglalkoznia kell a kérdéssel, mert ezen testület volt az, mely a kiegyezési tárgyalások megindulása előtt s folytatása közben is a legerélyesebben foglalt állást a vámpolitikai kérdésekben; itéletet kell tehát mondani afölött, vajjon a kormánynak sikerült-e a gazdatársadalom kívánóságait megvalósítania a kereskedelmi szerződésekben. Indítványozza szólvó, hogy a szakosztályok mellőzésével a kérdés tárgyalása a novemberi végrehajtó-bizottsági ülés napirendjére tűzessék ki. (Helyeslés.) *Jeszenszky Andor* felszólalása után *Dessewffy Aurél* gróf elnök ily értelemben mondja ki a végrehajtó-bizottság határozatát.

Közzé arányzókat mindennemű gazdasági gépekről!



ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJÁRÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
Gőzcséplő-
készletek

A közgazdasági szakosztály javaslatai.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár bejelenti, hogy a közgazdasági szakosztály újraalakulván, elnökül *Zselénski* Róbert grófot, alelnökül pedig *Bethlen* István grófot és *Emödy* Józsefet választotta meg.

Előterjesztette ezután a közgazdasági szakosztály javaslatait a magyar bányatörvény reformja ügyében.

A javaslat fölött megindult vitában elsőül *Zselénski* Róbert gróf alelnök szólalt fel, aki konstataulta, hogy e kérdésben az OMGE. és a Magyar Kohó- és Bányavállalatok Országos Egyesületének álláspontjai teljesen fődik egymást.

A kérdés előadója *Baross* János dr. orsz. képviselő előadásában kimutatta, hogy a világ 5%-od részében a föld tulajdonosa a szén tulajdonosa is. Szóla tehát a javaslat azon részét fogadja el, mely arra vonatkozik, hogy a gazdaközönség tiltakozik a bányatörvény-tervezetnek azon kontemplált intézkedése ellen, mely a szén tulajdonjogát elválasztja a földtulajdonostól. A javaslat második részének tárgyalásába bele nem menne azért, mert nem akarja hinni, hogy ez az elkobzás törvény utján megtörténhessen. Javasolja egyuttal, hogy a végrehajtó-bizottság jegyzőkönyvileg szavazzon köszönetet *Baross* János dr.-nak érdemes és alapos munkálataért.

Lásár Pál, mint a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Orsz. Egyesületének igazgatója teljes mértékben csatlakozik eötte szóló felfogásához s annak értelmében javasolja a felterjesztés intézését.

Sághy Gyula elfogadja a javaslatot, csak annak első pontján enyhítene annyiban, hogy a leghatározottabban való tiltakozástól el kellene tekinteni.

Emödy József, *Szilassy* Zoltán és *Sághy* Gyula ismételt felszólalása után a végrehajtó-bizottság *Zselénski* Róbert gróf indítványára az előadói javaslat első részét fogadja el s *Baross* János dr. előadónak köszönetet szavaz érdekes tanulmányáért.

A választmány által elfogadott javaslat a következő:

Kimondja a választmány hogy:

az 1903. évi bányatörvénytervezet 2 és 3 §-aiban lefektetett azon elv ellen, hogy t. i. a szén is a szabad ásványok közé soroztassék és hogy a szénbányászat joga elvételessék a földtulajdonostól, — a leghatározottabban tiltakozik.

Ugy a jogegység, mint az igazság érdekében kívánatosnak tartja, hogy a szén a jövőben (a szerzett jogok tiszteletbentartása mellett) Erdélyben és a volt Határvidéken is ezentul a földbirtok tartozéka legyen.

A földmívelési és növénytermesztési szakosztály javaslatai.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár bejelenti, hogy a földmívelési és növénytermesztési szakosztály újraalakulván, elnökül *Cserháti* Sándort, alelnökül *Desseffy* Emil grófot és *Kerpely* Kálmánt választotta meg. Tudomásul szolgál.

Előterjesztette ezután a szakosztály javaslatait az országos sörárpa-kiállítás rendezése és a vetőmagnemesítés ügyében. (A javaslatok a

„Köztelek“ 84-ik számában közzé voltak téve.) A vetőmagnemesítésre vonatkozó javaslatnál felszólalt *Koppely* Géza s örömet fejezte ki afelett, hogy az egyesületben ezt az igen fontos kérdést szövé teszik s igazat ad javaslattevőknek abban, hogy Magyarországon sokféle vetőmag volna előállítható, melyek legnagyobb részét a külföldről hozzuk be. Szóla husz évvel ezelőtt már kísérletezett czukorrépmagnemesítéssel s tíz évi kísérlet eredménye a rovarpusztításnak áldozatul esett, mert ez és a kedvezőtlen klimatikus viszonyok az ország némely vidékén lehetetlenné teszik a czukorrépmagnemesítést. Ki kellene tehát választani a nemesítésre alkalmas vidéket. A mi rendkívüli buzaféleségeink bizonyos nemesítési eljárással állandóan nagyobb hozamot adnának, ugyszintén az árpafélék is. Eppen ezért a szakosztály javaslatához, melyben egy vetőmagnemesítő-állomás föllállítása tervezetlik, készséggel járul hozzá.

A végrehajtó-bizottság a szakosztály javaslatait elfogadja.

Állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály javaslatai.

Ugyvezető-titkár bejelenti, hogy az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály legutóbbi ülésében újra alakulván, elnökül *Teleky* Arvéd grófot, alelnökül: *Hutyra* Ferencz dr.-t és *Szemere* Hubát választotta meg. Tudomásul szolgál.

Jeszenszky Pál előadó előterjeszti aztán a szakosztály javaslatait az abrakrakarmányok szállítási díjkezdvevénye és kiviteli tilalma ügyében. (A szakosztály javaslatai a Köztelek lap 83-ik számában egész terjedelmében közzé voltak téve.)

Desseffy Aurél gróf elnök két részre választaná ezt a kérdést; az egyik kérdés az, hogy a mostani bajok szanáltassanak; t. i. az abrakrakarmányárak roppant magasak, tehát a belföldi forgalomban adjon a kereskedelmi miniszter díjkezdvevényt, mert erre volna szüksége a gazdaközönségnek. A kérdés másik része az volna, hogy az állattenyésztési és hustermelési szempontból is káros korpakiviteli prémiumok eltöröltessek.

Hoyos Miksa gróf utasítaná a szakosztályt arra, hogy oly rendkívüli években, midőn a gazdaközönség a takarmányinséggel kénytelen küzdeni, a kellő időben tegye meg a szükséges lépéseket.

Sághy Gyula azt javasolja, hogy ne csak a kereskedelmi, de a földmívelési miniszterhez és miniszterelnökhöz is forduljon esetleg küldöttség útján az egyesület ebben az ügyben, mely nemcsak a termelők, de a fogyasztóközönség érdeke is.

Pallavicini Ede örgróf már a pécsi orsz. gazdakongresszuson utalt arra, hogy a mostani állapot olyan, miszerint katasztrófa elé nézünk. Leghatározottabban állást kell tehát foglalnia a kiviteli prémiumok ellen.

A végrehajtó-bizottság a szakosztály javaslatainak elfogadásával fölterjesztést intéz a földmívelési és kereskedelmi miniszterekhez s a miniszterelnökhöz is s kérelmezi a belföldi forgalomban az abrakrakarmányokra vonatkozólag

a 20%-os szállítási kedvezmény megadását, továbbá az abrakrakarmányokra adott prémiumok sürgős megszüntetését és végül az abrakrakarmánykiviteli tilalom életheletétését.

Jeszenszky Pál előadó előterjeszti a tejáremelés ügyében a szakosztály javaslatait. (Lásd „Köztelek“ 83. sz.) A kérdésben felszólaltak:

Sághy Gyula, aki nem favorizálná a főváros-hoz 150 kilométernyi körzeten belül gazdálkodó tejtermelőket azzal, hogy nem véleményezi az egyesület a fővárosi tanács azon kérelmének teljesítését, miszerint a 150 kilométernyi körzetenél nagyobb távolságból a fővárosba szállítandó tejmenyiségekre nézve vasuti szállítási díjkezdvevények adassanak.

Pallavicini Ede és *Koppely* Géza szintén amellet szólalnak fel, hogy a nagyobb távolságról a fővárosba küldendő tejmenyiségek szállítására megadandók volnának a díjkezdvevények.

Rubinek Gyula igazgató a szakosztályi javaslat elfogadását ajánlja a választmányának. A szakosztály álláspontja éppen a kereskedők ellen irányul, akik indokolatlanul emelték fel a tejjárakat. A 150 kilométeren tul gazdálkodók ninesenek is kellőképp berendezve a tejtermelésre s lehetetlen is oly távolságról tejet szállítani a fővárosba, mert az ily tej megsavanyodásnak, folytonos elkobzás és különféle szekaturának lesz kitéve. Arra kell törekedni, hogy a főváros-hoz közel eső termelők termeljének többet, mert lehetetlenség, hogy Budapest szükségletét a 150 kilométeres körzeten belül gazdálkodók tejjel el ne bírnák látni.

Van azonban mód arra, hogy az itt levő szövetségi intézményt támogassa a főváros ezt támogató kedvezmény adásával.

Hertelendy Ferencz szerint, miután ugys a gazdaközönségre lett hátriva a tejdrágaság ódiuma, nem volna helyes, hogy a szakosztály véleményének elfogadásával ezt a választmány még tetézze, mert ez rossz vért szülne a gazdaközönségben.

Koppely Géza abban látja a hibát, hogy nines kellő vasuti berendezésünk a tej szállítására; ennek orvoslását kellene kérni.

Bolla Mihály és *Zselénski* Róbert szintén kéri a szakosztályi javaslat ezen részének a mellözését.

Jeszenszky Pál előadó kötelességszerűleg védelmezi a szakosztály álláspontját, mely abban kulminált, ug az egyesület nem lehet hivatva kategorizálni a gazdák szállítását, hanem egyáltalában vagy ne adassék szállítási díjkezdvevény vagy egyformán adassék meg minden termelőnek, akár közletről, akár távolról szállítja a tejet a fővárosba, mert annak nines jogosultsága, hogy itt a főváros környékén sokkal drágább termelési viszonyok között gazdálkodóknak indokolatlan verseny okoztassék. A szakosztály javaslatait tehát azzal ajánlja elfogadásra, hogy vagy kéressék szállítási díjkezdvevény az összes termelők részére általánosságban, vagy hogy ilyen egyáltalán senkinek se adassék.

Desseffy Aurél elnök kimondja a végrehajtó-bizottság határozataként, hogy fölterjesztés intézendő a kereskedelmi miniszterhez, sziveskedjék a fővárosi tejjárak olcsóbbá tétele szempont-

Boroszló Budapest Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Kedvezményes árak és órádai feltételek.



Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár

Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

ak részeseit
bb jogosult,
n ugyanoly
nőt a nyu-
ak el, állat-
en indokolt

nybevéltás

zügyminisz-
ja ügyében
let felirata-
a dohány-
mény meg-
iseletére a
oján alkal-
szakértőket.
er magáévá
felhívására
hogy az
szakértőket
szólításunk
szül három
neveztek a
ki is neve-
ukat föl is

meinkre is
termesztési

bizottság a
nybevéltás-
vonatkozó
s ezt a
a, mert ez
közgazga-
épviseletet

16-án ter-
előház elé
mi és for-
zó keres-
sz anyagá-
észletének
iával jár,
ndamellet
mányának,
ottságának
en terület
sok meg-
legerélye-
lésekben;
on a kor-
m kíván-
szerződés-
szakosztá-
a novem-
pirendjére
Andor fel-
elnök ily
bizottság

zerü

Ö-
k

lési,
ztott

ából általános tarifakedvezmények nyújtása, jobb vonatrendezések és gyorsabb vasuti kezelés elrendelésével közrehatni. A főváros tanácsához pedig átirat intéztessék az iránt, hogy a Központi Tejcarnok-Szövetkezetet azon működésében, mely hivatva van a szolid tejkerekedelem alapjait megvetni, előmozdítani sziveskedjék.

Ügyvezető-titkár azon előterjesztését, hogy a szerbiai állatcsempészet megakadályozása ügyében az egyesület sürgős felterjesztéssel élt, a végrehajtó-bizottság helyeslő tudomásul vette.

Tudomásul vett tárgyak:

Ezután tudomásul vették a mult ülés óta az egyesülethez beérkezett alábbi ügyiratokat.

Földmivelségi miniszter a gazd. cselédtörvény végrehajtására vonatkozó rendeletét s a törvényt ismertető kiadványát küldi.

Földmivelségi miniszter a gazd. munkás-házak építésére vonatkozó törvény végrehajtási rendeletét küldi.

Földmivelségi miniszter a lótenyészintézet állományából árverés útján eladandó lovak jegyzékét küldi.

Földmivelségi miniszter az öröklött mezei gazdaságok birtokosai részére biztosított kedvezményekre vonatkozó honvédelmi miniszteri leiratot küldi.

Földmivelségi miniszter az Országos Törzskönyv költségeinek fedezésére 2000 koronát engedélyez.

Földmivelségi miniszter leiratai a faiskolai pályázat ügyében.

Földmivelségi miniszter leirata a dinnye-kiállítás tárgyában.

Földmivelségi miniszter leirata a sertés-vizsgálati díjak és a sertésszállítási vasuti tarifa tárgyában.

Földmivelségi miniszter véleményét kér a szegedi vásárpénztár ügyében.

Földmivelségi miniszter leirata a gabonarostaaljnak külföldről való behozatala tárgyában.

Kereskedelemügyi miniszter az elemi erővel hajtott cséplőgépekre vonatkozó megrendelések gyűjtése ügyében kiadott rendeletét küldi.

Kereskedelemügyi miniszter leirata a Budapest keleti pályaudvari állatrakodó lebontása tárgyában.

Kereskedelemügyi miniszter körlevele az adómentes benzín árának felemelése tárgyában.

Galicziai Gazdasági Egyesület közgyűlésére meghívót küld.

Osztrák-Magyar Bank a Léván felállítandó bankmellékhelyről értesít.

Az OMGE. képvisellete: a pécsi országos gazdakongresszuson, az országos szőlészeti és borászati kongresszuson, orsz. tejjgazdasági kongresszuson, a szabadtanítás orsz. kongresszusán, a székely kiállításon, FMKE. közgyűlésén, DKE. közgyűlésén, Monori Hitelszövetkezet diszközgyűlésén, Bácsvármegyei G. E. székházfelavató ünnepén, Szolnokvármegyei G. E. diszközgyűlésén, sörárpavaszárokon, gépbemutatókon stb.

Földmivelségi miniszter a „Székely akció 5 év” cz. füzetét küldi.

Az OMGE. belügyei.

Segédtitkár bemutatja a mult ülésről felvett, az elnök és két hitelesítő által aláírt jegyzőkönyvet, mely a Köztelekben is közzé volt téve. Tudomásul szolgál.

Jegyzőkönyvhitelesítők.

A mai ülésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére a választmány az elnök ajánlatára *Keglevich Gyula* gróftól és *Máday Izidor*tól kérte fel.

Uj tagok.

Segédtitkár jelenti, hogy az 1907. év június 10-ike óta *uj alapító tagokul* jelentkeztek:

Szatmári káptalan képv. Szabó A. nagyprepost 400, Szeged sz. kir. város törvényhatósága 400, Temes sz. kir. város közönsége 1000 K. alaptőkével.

Uj évdíjas tagokul 1907 január hó 1-től: Maros-Tordavármegyei G. E. képv. Toldalaghy László gróf. 1907 július hó 1-től: Barok József bérlő, Bauer Rudolf fb., Bäck Hermann urad. int., Benitz Sándor fb., Boroczy Lajos fb., Csambál Ferencz plébános, Pazoni Elek László fb., Fried testvérek képv. Hermann gazdalk., Galassy László fb., Gál Gyula urad. intéző, Gorbay Agoston bérlő, Halmos Gyula nagybérlő, Hartstein Nándor nagybirtokos, Heim Miksa gazd. intéző, Heisler Jakab bérlő, Hönig József intéző, Horváth János gazdatiszt, Husvák Libomér fb., Hozzer Béla földbirtokos, Hirschler Ernő földbirtokos, Jármay Jordán földbirtokos, Knelli Lajos fb., Kun András nagybérlő, Lamberger Oszkár nagybérlő, László Gyula fb., Leidenfrost Gyula fb., Lévy Ernő jószágfelügyelő, Macskovics Pál dr. kanonok, Meixner Frigyes urad. intéző, Motsidlovsky Ernő fb., Nagy Jenő gazd. intéző, Neumann Lajos okleveles gazda, Panéth Hermann bérlő, Strasser Samu fb., Szlezák József fb., ifj. Szleпка János okl. gazdatiszt, Tóth Béla gazdatiszt, Velancsics Dezső uradalmi intéző, Vogl József bérlő. 1908 január 1-től: Bálint György br. nagybirtokos, Klein Bernát takarmánykereskedő, Lichtensten Ferencz gazd. int., Német Nándor urad. intéző.

Az igazgató-választmány az ujonnan jelentkezetteket a tagok sorába felveszi.

Elhunyt tagok.

A mult ülés óta elhaltak a tagok sorából az alábbi *alapító tagok*: Baross Károly, Császkai György, id. Fáy Béla, Forster Géza, Károlyi István gróf, Kempelen Imre, Kovásznai Zsigmond, Magyar Imre, Mechwart András, Pejaesevics L. gróf, Podmaniczki Frigyes báró, Stephani Lajos, Tornóczy Gusztáv, id. Vay Adam gróf. Összesen 14.

Évdíjas tagok: Bignió Gyula fb. Krivóbara, Hertelendy Andor fb. Csákány, Hertelendy József fb. Vindornyalak, Rappaics Radó földm. államtitkár Budapest, Szabó Károly uradalmi ellenőr. Összesen 5.

Az egyesületi tanács a tagok sorából törölni javasolja az alábbi tagokat: Engel Izidor, Hegedüs Lajos, Langer Hugó; kilépésüket bejelentették tagsági kötelezettségük lejártával: Arkövy Richárd, Balázs S. Sándor, gt. Ujbög, Beér Béla czégv. Budapest, Berger Miklós akad.

hallgató Nagykároly, Christéli Béla gt. Rákospalota, Eötvös Gyula számtartó, Lampert Béla, Loránt Leó fb., Petsók Balint gazdatiszt, Riedl József gt., Szabó Ferencz I. irnok, Szankovics János II. tisztartó, Szily János.

A választmány a fentieket törölni határozza a tagok sorából.

Taglétszám: A mai taglétszám tehát 355 alapító, 3780 évdíjas, összesen 4135 tag.

Taggyűjtési akció.

Mutschenbacher Emil dr. segédtitkár jelentést tesz a taggyűjtési akció eredményéről:

Egyesületünk a folyó évben az összes törvényhatóságokhoz, továbbá földbirtokkal bíró főpapjainkhoz ama kérelemmel fordult, hogy egyrészt a OMGE-et erkölcsi támogatásban részesítsék, másrészt pedig alapító tagjaink sorába belépni sziveskedjenek. Örömmel tapasztaltuk, hogy kérelmünk sok helyütt visszhangra is talált és a felkért törvényhatóságok nagy része teljes mértékben méltányolta a kérelmünkben foglaltakat.

Felszólításunk eredményeként beléptek egyesületünkbe alapító tagokul a következő törvényhatóságok: Bars és Baranya vármegye törvényhatóságai, Temesvár sz. kir. város közönsége, Szabadka város, Jász-N-K-Szolnok vm. törv. hat., Szeged szab. kir. v. törv. hat., Gömör és Kishont vm. törv. hat., Torontál vm. törv. hat.; alapító tagok gyanánt egyesületünk kötelékébe léptek következő főpapjaink: Szatmári székeskáptalan, Nyitrai székesegyházi káptalan, Bende Imre püspök, Csáky Károly Emánuel gr. püspök, Majláth Gusztáv Károly gróf püspök, Pannonthalmi Szent Benedekrendi főapátság, Párvy Sándor dr. püspök, Radnai Farkas püspök, Széchenyi Miklós gróf, Szmeceányi Pál dr., Várossy Gyula dr., Samassa József dr.

Az igazgató-választmány a taggyűjtési akció eredményéről szóló jelentést örvendetesen vette tudomásul.

Az Évkönyv bemutatása.

Az egyesület évi működéséről szóló évkönyvet elnök bemutatja s indítványára a választmány annak kinyomatását és a tagok részére való szétküldését elhatározza.

Az 1906/907. évi zárószámadás előterjesztése és a számvizsgáló-bizottság előterjesztése.

Igazgató előterjeszti a számvizsgáló-bizottság jelentését az egyesület 1906/907. évi zárószámadásairól, továbbá a tenyészállatvásár és németországi tanulmányút számadásainak megvizsgálásáról. A bizottság tüzetesen átvizsgálta az 1907. évi márczius 24-én és 25-én megtartott XXIV. tenyészállatvásár számadásait, nevezetesen a pénztári naplót, melynek tételeit a pénztári okmányokkal összehasonlítván, azt 3681 K. 53 fillér, azaz: Háromezerhatszáznyolcvanegy korona és 53 fillér egyenleggel teljesen rendben találta.

Továbbá átvizsgálta a tenyészállatvásár pénztári forgalmáról készített kimutatást, amelyet 7715 K. 36 fill. tiszta nyereséget feltüntető egyenlegével együtt szintén rendben talált és jóváhagyott. A bizottság javasolja ennél fogva az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának, hogy a tenyészállatvásár szám-

TERMÉSZETTŐL ARANKAMENTES lóhere- és luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a legmagasabb napi árnál.

☛ Az átvétel és fizetés a termelő állomásán történik. ☛

Természettől arankamentes a heremag, ha az illető területen aranka nem mutatkozott, vagy csak csekély mértékben és azonnal irtották. A t. gazdák, kik eladó lóheremaggal vagy luczernával rendelkeznek, sziveskedjenek a lentjegyzett czéghöz mintát küldeni és a mennyiséget közölni.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése.

BUDAPEST.

adásaira nézve Jeszenszky Pál titkár és Murányi Nándor pénztáros részére a szokásos felmentvényt megadja.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár bemutatta a számvizsgáló-bizottság ülésén a németországi tanulmányuton részt vett társaság közös befizetéséről és kiadásairól szóló számadásokat, amelyeket a tanulmányut alatt vezetett. A számvizsgáló-bizottság konstataciója, hogy a számadásokat a tanulmányozó társaság részéről e célra felkért bizottság, névszerint *Somssich Géza* gróf, *Erős Rezső*, *Palóczy Horváth István* és *Vertán Zoltán* átvizsgálták és azok helyességét aláírásukkal igazolva, a számadást jóváhagyták.

A számadás 1281 márka 81 pf. felesleggel zárul, mely összegből 1200 márka a társaság tagjainak (80 tagnak a 20 márka) visszafizetett, 45 márka még utólag felmerült kiadások fedezésére fordított s az ezek után fennmaradt 36 márka 81 pf. (43 K.) pedig a társaság határozata értelmében a Gazdatisztek Nyugdíj-intézete alapjára, nevezett intézet pénztárához befizetett. A számvizsgáló-bizottság ezek konstataciója után ügyvezető-titkárnak a felmentvényt maga részéről is megadni javasolja.

A számvizsgáló-bizottság az 1906/7. számadási év vagyonmérlegének átvizsgálása s a költség és jövedelem számla egyes tételeinek a főkönyvvel való összehasonlítása alapján javaslatba hozza a közgyűlésnek, hogy az igazgató-választmánynak, az igazgatónak, a pénztárosnak és a könyvelőnek a felmentvényt megadja. Elhatározta továbbá a számvizsgáló-bizottság, hogy a leltárból a jövőben évenként egy bizonyos összeget, az egyesületi zárszámadás eredményéhez képest le fog írni, hogy a közgyűlésnek javaslatba hozza, hogy az egyesületi számadások ne június 30-án, hanem december hó 31-én zárszámadásnak le, azaz, hogy az egyesületi számadási év a naptári évvel egybeessen.

Igazgató előterjeszti ezután a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1906/7. évi számadásait, amelyet a számvizsgáló-bizottság átvizsgálván, ugyancsak javasolja a szövetségi nagygyűlésnek, hogy a Szövetség végrehajtó-bizottságának, az OMGE. igazgatójának, a pénztárosnak és a könyvelőnek ezen számadásokra nézve is a felmentvényt megadassék, egyúttal elhatározza, hogy a jövő évben a GEOSz. vagyonába vezetett 840/30 K. értékben felvett leltári vagyont leírja.

Az igazgató-választmány a számvizsgáló-bizottság előterjesztéseit tudomásul veszi s elnök ajánlatára a bizottságnak köszönetet mond kifejtett tevékenységéért.

Igazgató bejelenti a választmánynak, hogy az egyesület elmúlt évi számadásai 35,000 kor. felesleggel zárulnak, dacára annak, hogy 20,000 kor. rendkívüli kiadása volt. Örvendetes tudomásul szolgál.

Osztöndíjak odaitélése.

Az egyesületi tanács javaslatára az igazgató-választmány a Bakó-féle 240 koronás földművesiskolai ösztöndíjat *Babós Béla* kecskeméti II-od éves, a herceg Batthyány-féle ösztöndíjat *Morócz Ferencz* pápai I-ső éves és a nagyatádi gazdaköri ösztöndíjat *Tüttő János* szentimrei földművesiskolai I-ső éves tanulónak ítélte oda.

A kertészeti tanintézeti Gubits-Schöberl-féle alapítvány 400 koronás ösztöndíját *Gerencsér Szabó Gyula* II-od éves kertészeti növendéknek adományozta.

Jelentés a németországi tanulmányutról.

Ügyvezető-titkár előterjeszti, hogy folyó évi május hó 30-tól június 19-ig terjedőleg az egyesület a németországi gazdaságok és gazdasági intézmények tanulmányozása céljából tanulmányutot rendezett, melyben 62 tag vett részt, Miklós Ödön, Majláth József, Somssich Géza grófok és szóló vezetése alatt. E tanulmányut sikerültében igen nagy része van a Deutsche Landwirtschafts Gesellschaft-nak, ugyancsak *Krisztinkovics Ede* és *Leitgeb Imre* uraknak, akik a tanulmányut munkálatainak előkészítésében és a vezetésben is tevékeny részt vettek. Az egyesület elnöksége mindazoknak, akik a tanulmányut vezetésében és rendezésében részt vettek, egyesületünk nevében átiratilag fejezte ki köszönetét. A tanulmányutban résztvevő azon célból, hogy a tanulmányutban szerzett tapasztalatok hozzáférhetővé tessenek azoknak is, akik nem vehettek részt a tanulmányutban, elhatározta, hogy külön könyvben adják ki az ott szerzett tapasztalataikat. A társaság 48 tagja írta meg az egyes gazdasági intézmények és különféle gazdasági ágazatokról szerzett tapasztalatait, úgy hogy a mű kiadása biztosítva van. Az egyesületi tanács megbízásából azt a javaslatot terjeszti elő, hogy a kiadvány 1478 korona költségeire a választmány ezer koronát folyósítani sziveskedjék, mert a kiadvány értékesítéséből ugyanis legkevesebb 478 korona bevételre lehet számítani.

Az igazgató-választmány a tanács javaslatához hozzájárult s a kért összeget a kiadvány céljaira utalványozza.

Részvényjegyzés a székesfővárosi vásárpénztárnál.

Ügyvezető-titkár előterjesztésére az igazgató-választmány a székesfőváros által létesítendő vásárpénztárnál tízezer korona üzletrész jegyzését határozza el az egyesületi alapvagyonból.

A műtrágyagyárak szövetezete.

Ügyvezető-titkár: A magyarországi műtrágyagyárosok között tíz év óta fennálló kartell folyó évi november hó 15-én lejár s a kartell a gyárosok egyetértelműleg megszüntették, de ugyanakkor létesítettek egy műtrágyaértékesítő szövetkezetet, melybe a nyolc magyar műtrágyagyár közül hat és egy osztrák lépett be. A szövetkezetet azért alakították, hogy kiküszöböljék a maguk közt eddig folyt egészségtelen versenyt; központi irodát fognak létesíteni, hova az összes megrendelések beérkeznek s az iroda fogja kiadni a megrendeléseket az egyes gyáraknak. Ily módon fogják az ügynöki jutalékokat restringálni és a rezsit csökkenteni. Célul tűzte ki a szövetkezet a műtrágyakereskedelem káros kinövésének a korlátozását, valamint a műtrágyázási kísérletek nagyobb mérvű kiterjesztését, valamint a műtrágyaárak lehető csökkentését. A szövetkezet azzal a kéréssel járul az egyesülethez, hogy a szövetkezet működésének ellenőrzése végett az igazgatóságba és felügyelő-bizottságban két tagját delegálja s vegyen ilyként részt a szövetkezet ügyeinek intézésében. A szövetkezet a forgalomba kerülő műtrágya métermázsája után két fillért hajlandó az egyesületnek növénytermesztési és műtrágyakísérleti célokra rendelkezésére bocsájtani.

Pallavicini Ede ögróf, *Desseoffy Aurél* gróf és *György Endre* szólottak a fölvetett kérdéshez s az igazgató-választmánynak beható meg-

vitálás tárgyát képezte a szövetkezet kérelme. Elhatározta az igazgató-választmány, hogy ugyan a szövetkezet igazgatóságába és felügyelő-bizottságába képviselőit nem küldi ki, ellenben megadja a szövetkezetnek az egyesület erkölcsi támogatását, az ellenőrzési teendőket elvállalja, mivégből *elnök* ajánlatára *Perczel Ferencz* és *Emödy József* igazgató-választmányi tagokat delegálja a szövetkezet működésének ellenőrzése végett s a felajánlott két fillérnyi jutalékokat elfogadni határozza.

Az egyesületi könyvtár rendezése.

Igazgató bejelenti, hogy az egyesületi könyvtárban folyamatban levő rendezési munkálatokhoz egy ideiglenes alkalmazottat vett föl 100 korona havi díjazással. Az új katalógus egybeállítására vonatkozó munkálatok végeztetnek s rövid idő alatt a katalógus kinyomtatása eszközölhető lesz. Tudomásul szolgál.

Péterfy Tamás, a Köztelek belső munkatársa részére a választmány az elnök ajánlatára 2000 korona törzsfizetést és 600 korona lakbérátalányt szavazott meg, míg az egyesület két nős tisztviselője és a szolgák részére a törzsfizetéstük 15%-át utalványozta ki drágasági pótlék címén.

Az egyesületi tanács javaslatára a választmány az Országos Ipartanácsba *Bernát István* és *Rubinek Gyula* igazgatót küldötte ki.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének folyó évi rendes közgyűlésén az egyesületet *Rubinek Gyula* igazgató fogja képviselni.

Ezzel az ülés véget ért.

A közgazdasági szakosztály ülése.

(1907 október 24.)

Jelen voltak: *Zselénski Róbert* gróf elnöklete alatt *Emödy József* alelnök, *Lázár Pál* és ifj. *Chorin Ferencz* a „Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete” képviseletében, *Baross János* mint előadó, *Dömötör László* dr., *Kodolányi Antal*, *Meskó Pál*, *Nagy György*, *Sierbán János*, *Székelgy György*, *Szeőke Imre* dr., *Tahy Jakab* dr., *Tóth Jenő*. A tisztviselőkar részéről *Rubinek Gyula* igazgató, *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Szilassy Zoltán* szöv. titkár, *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár, *Zórád István* ipar-titkár, *Förster Lajos*, az üzemosztály vezetője, *Mut-schenbacher Emil* segédtitkár, *Kovácsy János* és *Fabricius Endre* gyakornokok.

A szakosztály újjáalakulása.

A szakosztály az alapszabályok értelmében újjáalakulván, *Rubinek Gyula* igazgató indítványára elnökül *Zselénski Róbert* gróft választotta meg az ülés egyhangulag.

Zselénski Róbert gróf köszönetet mond megválasztásáért s alelnökkül *Emödy Józsefet* és *Bethlen István* gróft ajánlja, akiket a közgyűlés szintén egyhangulag megválaszt.

A tárgyra térvén át, bejelenti, hogy a „Magyar Bánya- és Kohóvállalatok” az ülésen *Lázár Pál* és ifj. *Chorin Ferencz* által képviseltetik magukat. Jelenti, hogy a tárgy előadására *Baross János* orsz. képviselő vállalkozott, akit erre felkér.

A bányatörvényjavaslat tervezete.

Baross János dr. előadó behatóan ismerteti a szénkérdést a magyar bányajog reformjában, a külföldi bányajogot, a magyar jogfejlődést és a törvénytervezet álláspontját. Végül 14 pontból álló határozati javaslatot terjeszt be. (Baross

HEUCKE A. Hausmündorff gőzeke-gyár
kiváló rendszerű **gőzeke-készleteit**
szállítja a magyarországi vezérképviselőt:
Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

előadása külön füzetben is megjelent „A szénkérdés a magyar bányajogreformjában“ cz. alatt.)

Elnök a javaslat részletes megvitatása előtt köszönetet mond Barossnak érdekes és teljesen kimerítő munkájáért.

Lázár Pál örömet fejezi ki azon, hogy az előadó referátumában nem talált olyasmit, amit lényegében ne lehetne a Bánya- és Kohóvállalatoknak is elfogadni. Az egyesület hangulatát és irányelveit ismerve mondja ezt, mert egyébként kötelező nyilatkozat tételére a vállalat nevében felhatalmazva nincs. A tulajdonképpeni előadói javaslatot megelőző közgazdasági eszmefuttatásnak nem minden részében ért egyet az előadóval. Előadó ugyanis kívánatosnak tartja az államnak bányaterületek beszerzését. Szólv közgazdasági szempontból nem tartja helyesnek, hogy az állam a magániparnak konkurrencziát csináljon. Maga Wekerle mondta a mostani adóreformnál, hogy nagyon sok helyen, különösen a bányászatonál roppant sok áldozattal kell fentartani a mai üzemet.

Ezen a téren tehát csak nagyon vigyázva szabad előremenni, mert az állam új meg új áldozatokra nem képes. Meg van győződve, hogy a szénbányászaton terén ez az akció nem fog eredményre vezetni. Kéri tehát a közgyűlést, hogy az indokolásból ez a passzus töröltessék. A szénkivitelünket illetőleg nézete az, hogy az tisztán a konjunktúra dolga. Mikor pl. Ausztriában bánya-sztrájk volt, az osztrákok kénytelenek voltak szemet venni. Mivel pedig a tatali szénbánya éppen a bécsi vonalon fekszik, hát Lueger avval kötött szerződést. Ha Lueger erre ráadta magát, akkor bizonyára nagy szüksége volt szénre; mert ha nem lett volna nagy szüksége, akkor bizonyára nem vett volna magyar szemet. Különben ezzel a kivitellel szemben áll 20 millió fekete szénnek a behozatala. De azon reményének ad kifejezést, hogy a mostani jobb összeköttetés folytán a szükséges fekete szén, amelyet különben be kell hozni, rendelkezésére fog állani. Az előadó alternatívát állított fel: vagy sikerül a mai jogrendet megtartani a gazdára nézve, vagy pedig a szénnek szabadabb tételét nem lehet megakadályozni és akkor javaslatokat tett. Ő csak azt kéri az előadótól, hogy abban az esetben, ha sikerül a régi jogrend fentartása, akkor a törvényjavaslatokat milyen változásokkal gondolja elfogadhatónak, mert az előadó határozati javaslatát mind csak arra az esetre szólnak, ha nem sikerülne a régi jogrendet fentartani.

Baross János Lázár megjegyzéseire 3 pontban felel. Ami az állam részére szénbányák megszerzését illeti, véleménye szerint ez nem is tartozik a törvényjavaslatához, tehát feleslegesnek tartja e tekintetben az OMGE. nyilatkozatát. Az ausztriai kivitelt illetően Lázár félreértette őt. Ő nem akart a magyar szénbányavállalatok ellen vádat emelni az Ausztriába való kivitelt. Ha nekik Ausztriában jól megfizették a szemet és ők oda kivitték azt, ezért őket vád nem érheti; ő ezt csak argumentumnak hozta fel arra, hogy a mai jogrendszer mellett is képes a magyar barna szén annyira fejlődni, hogy egy negyedmilliót képes az osztrák ipar céljaira produkálni. Lázár kérdésére felelve véleménye az, hogy ha a régi jogrend tartatik fenn, akkor ezt az 1903. évi törvényjavaslatot teljesen félre kell tenni s egy egész új reformjavaslatot kell kidolgozni, mert az 1903. évi törvényjavaslat egészen más elvi alapokra van építve.

Ezután az előterjesztett határozati javaslat részletes tárgyalása következett, amelyet a IV.,

VIII. és X. pont stiláris kijavításával részleteiben is elfogadtak.

Több tárgy nem lévén napirenden, elnök az ülést berekeszti.

A tejjgazdasági bizottság ülése.

(1907 október 28.)

Jelen voltak: Inkey Pál báró elnöke alatt Balogh Dezső, Körfer István dr., Székely Salamon, Szily Tamás; a tisztviselőkar részéről Buday Barna szerkesztő-titkár, Kovácsy János gyakoronok és Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár mint előadó.

Elnök az ülést megnyitja s felkéri előadót az ülés tárgyának előadására.

Jeszenszky Pál előadó előterjeszti, hogy a Liptóvármegyei Gazdasági Egyesület egy felterjesztést intézett a földmivélsügyi kormányhoz, amelyben kéri, hogy addig is, amíg a magyar országgyűlés képviselőházához intézett feliratuk értelmében a lipitói turó hamisítása dolgában az ő sérelmeik megfelelőleg és törvényhozási uton orvosoltatni fognak, addig is az országot rendeletileg a borvidékekkel felfosztáshoz hasonlóan juhturó és tehénsajt vidékekre ossza fel.

A miniszternek az a szándéka, hogy ugy, amint a törvény a tej hamisításának tilalmazásáról intézkedik és bizonyos paragrafusokba szedi és minőségekhez köti a tej forgalombahozatalát, illetve minőségét, intézkedni kíván a juhturónak forgalombahozatalára vonatkozólag is a tekintetben, hogy annak hamisítása meggátolható, illetve büntethető is legyen. Ezen rendeletének életbeléptetése előtt az egyesülettől bizonyos adatokat kér és a következő hét pontra kíván választ:

1. Tudomása szerint a lipitói vagy kárpáti juhturó (sajt) és a székelyturó, valamint a Délvidéken készülő juhturók (sajtok) között mi a különbség? 2. Milyen elnevezések alatt kerülnek ezek forgalomba? 3. Milyen ára van az egyes juhturófajoknak? 4. Milyen alkatrészekből állanak az egyes fajok, nevezetesen tartalmaznak-e tehénturót és mily mennyiségben? 5. Megengedhetőek tartja-e a tehénturó hozzátételét és ha igen, mily arányban? 6. Micsoda elnevezéseket javasol az egyes turósajt-fajokra? 7. Megállapítandónak tartja-e az elnevezéseken felül a minőséget, továbbá az egyes turósajtok tartályát és azok tartalmának súlyát?

E pontok felett élénk eszmecsere keletkezett, amelyben valamennyi jelenlevő résztvevő s általánosságban a következő javaslat előterjesztésére történik megállapodás.

Legfinomabb csemegeturó név alatt és hasonló jelzésekkel forgalomba hozandó turónak minimális zsirtartalma 20%, maximális viztartalma pedig 50% kell, hogy legyen.

Minden közelebbi jelzés nélküli turó 12% minimális zsirtartalommal és 55% maximális viztartalommal legyen forgalombahozható.

A 12%-nál kevesebb zsirt tartalmazó turó munkásturó néven hozandó forgalomba.

Ezután a kérdések részletes tárgyalása következett, amelynek során az ülés az egyes kérdésekre a következő feleleteket adta:

1. A lipitói turó 40-60% tehéntejel vegyített juhtejből készül, míg a székelyturó tiszta juhtejből készült gomolyokból áll.

2. Finom, különleges, elsőrendű, csemege, különleges csemege, elsőrendű csemege, az erdélyiek pedig székely juhturó, havasi juhturó, tömlőturó, fenyőturó néven kerülnek forgalomba.

3. Az egyes fajok megközelítő árai: az első-

rendű kg.-ja 1-20 K., a másodrendű 0-80-1 K., a munkásturóé 0-40-0-60 K.

4. Az egyes fajok alkatrészei: zsir, víz, kazein, nitrogénmentes vonatanyag, hamu, konyhasó. Tehénturót valamennyi tartalmaz.

5. Maximálisan 50% tehénturó hozzátételét tartja a bizottság megengedhetőnek.

6. Erre a pontra az általános határozatban van meg a felelet.

7. A turósajtok tartályára és azok tartalmának súlyára vonatkozólag fix megállapodást nem tart a bizottság lehetségesnek.

Ezután Jeszenszky Pál előadó bejelenti, hogy a Pécseni, szeptember hóban tartott tejjgazdasági kongresszus felkérte az egyesületet, hogy irjon fel a miniszterhez aziránt, hogy a tejszövetkezetek a kereskedelmi törvény hatálya alól kivonassanak és a földmivélsügyi miniszter hatásköre alá helyeztessenek. Felszólította továbbá a kongresszus az egyesületet, hogy a kongresszuson hozott határozatok és azok végrehajtása tárgyában alakítandó bizottságba az egyesület 5 tagot küldjön ki. Kiküldettek Inkey Pál báró, Szily Tamás, Balogh Dezső, Sierbán János és Jeszenszky Pál. Ezzel az ülés véget ért.

Egyről-másról.

(A kiegyezés sorsa. Nehéz pénzügyi viszonyok. A magyar kereskedelmi és iparkamarák és az osztrák malmok a takarmánykivitel tilalom ellen. Az árpavám sérelmes kezelése Németországban. Új megállapodások. A Londonban rendezendő magyar kiállításról.)

Sikerülvén elhárítani a kiegyezés útjába tolt politikai akadályokat, az Ausztriával kötendő szerződés sorsa körülbelül biztosítottak látszik. A képviselőház közgazdasági bizottsága már el is fogadta a javaslatokat, úgy amint beterjesztettek, mert azokon most már korrigálni nem lehet. Vagy az egész áll, vagy az egész bukik. Bár tehát a dolog természeténél fogva ki van zárva, hogy ezáltal a kritikának eredménye lehessen, nincs azért az országban egyetlen közgazdasági érdekeltiség sem, mely ne kívánná, hogy a kiegyezés mielőbb törvényre váljék. Mert mindenesetre sokkal előnyösebb a kormány javaslatait elfogadni, mint bizonytalanságban hagyni agyonzaklatott gazdasági életünket.

Példátlannal nehéz ez a mai helyzet, melyet a magas munkabér, az ideai rossz termés és különösen a pénzügyi szükség már-már tarthatatlanná tesz. Közös bajunk a pénzügyi helyzet, de meg kell vallanunk, hogy ennek sújtó következményeit a fél- vagy egész évi hitelre dolgozó közgazdasági vállalatok érzik legkeservesebben. A magyar értékpapírok beözönlésén kívül kétségtelenül az is hozzájárult a pénzügyi sulyosításához, hogy az osztrák bankok resztringálták vagy éppen megvonták a hitelt a magyar vállalatoktól. Politikai motívumokon kívül az magyarizza meg ezt az eljárást, hogy az osztrák pénzügy is nyomott s az osztrák pénzerőnek odahaza minden képességét ki kell fejtenie, hogy iparát és kereskedelmét átsegítse a nehéz napokon.

A magyar pénzügyintézetek az ide összpontosult hitelszükségletnek képtelenek eleget tenni. Áldozatkészségük sem oly nagy. Nem bírják eszkomptálni reális és fruktuáló vállalatok váltóit sem, melyeknél viszont a hitelmegvonás gonosz zavarokat idéz elő. Sok pénz kiment a belső forgalomból a készpénzen vásárolt porosz és angol szénért is. Mindent összevéve: minden hur annyira feszült, hogy ha nem javul a pénzügyi helyzete, nagy krachok következhetnek be.

Ily nehéz viszonyok között a kiegyezés meg-hiusulása országos válsággal fenyegetne, míg

Telefon, csengő, villámhárító

DECKERT és HOMOLKA

ELEKTROTECHNIKAI-GYÁR

BUDAPEST

HAZAI GYÁRTMÁNY

6748 a

350 MUNKÁS

annak perfektuálása remélhetőleg megnyugtatóan hat s lehetővé fogja tenni a visszafojtott üzleti élet fellendülését.

A budapesti kereskedelmi és ipari kamara a többi kamarák bevonásával értekezletet tartott. Az értekezlet azt az álláspontot foglalta el, hogy a gazdák által sürgetett takarmánykiviteli tilalom és a korpaszállítási fuvardíj-kedvezmény megszüntetése *nem indokolt*. A kamarák felirattal igyekeznek meggyőzni a gazdák mozgalmát, érveiket még nem ismerjük. Ugyancsak a napokban az alsóausztriai molnárok szövetsége, mint az osztrák malomtulajdonosok szövetségének központja, beadványt intézett az osztrák földmivelésügyi és kereskedelmi miniszterekhez, amelyben a gazdák azon kérelmének megtagadását óhajtja, hogy takarmánykiviteli tilalom rendeltesék el. Beadványában a szövetség hivatkozik arra, hogy Ausztria nagy részében nincs takarmányhiány, legföllebb a déli, tengerparti tartományokban, de ez még nem teszi indokoltá a takarmánykivitel eltiltását. Hivatkozik továbbá arra, hogy a buza ára 8 K.-val, a rozs ára pedig 8-50 K.-val emelkedett, ezzel szemben pedig a buza-korpa métermázsája 170 K.-val, a rozskorpa pedig csupán 185 K.-val emelkedett. Ez utóbbi indokolásukkal kívánják leginkább meggyőzni nevezett minisztereket, hogy a korpa- és takarmányliszt kivitelét be ne tiltsa. Hogy van-e vagy nincs, annak elbírálására hivatottabb körök kijelentéseiből tudjuk, hogy bizony van takarmányhiány, annyira van, hogy sok gazda máris téli takarmánykészletéhez kénytelen nyulni, most, midőn a tél még a maga egész terjedelmében előttünk áll. Ez így van értesülésünk szerint Ausztriában, de minden bizonynyal így van ez széles Magyarországon is. Már pedig az osztrák malomiparosoknak jusson eszükbe, hogy mi tulajdonképpen közönségben élünk és így a takarmányhiány elbírálásánál nem csupán Ausztria, hanem Magyarország is figyelembe veendő. A takarmányhiány későbbi hatását nemcsak Magyarország, hanem főképpen Ausztria érezné meg a későbbi még magasabb husárakban. Midőn a gazdák a takarmánykiviteli tilalom eltiltását kérik, nem önző szándék vezérli ebben őket, hanem az ország állatállományának, a mely most oly szép fejlődést mutat, biztosítása.

A takarmánykiviteli tilalom mellett azzal érvelni, hogy a korpaárak nem emelkedtek annyira az utóbbi időben, mint a buza- vagy rozsarak, szintén célt tévesztett dolog.

Magyarországon a korpaárak rendkívüli emelkedését tekintve, inségesebb a helyzet az 1904. évi takarmányszűk esztendeinél is. A gazdák különben nem annyira attól félnek, hogy emelkedni fog a korpa- és takarmányliszt ára, hanem attól tartanak, hogy a külállamokban is uralgó takarmányhiány mellett rendellenesen megnövekedő abraktakarmánykivitel miatt majd drága pénzen sem kapnak korpát vagy takarmánylisztet. Akkor azután állatállományunkat micsoda takarmányfélével fejlesszük tovább, vagy tartunk meg legalább a mai felszínen? És a megcsökent állatállomány következtében beálló husdrágaság okozóul azután kit fog a közvélemény odaállítani? Senki mást, mint a gazdákat. Ezért kötelességünk nekünk, valamint az osztrák gazdáknak is a legerélyesebben követelni a takarmánykiviteli tilalom sürgős elrendelését.

A Németbirodalom, a külföldi államokkal kötött kereskedelmi és vámszerződés értelmében, a bevételre kerülő árpát — annak rendeltetése szerint — kétféle vámmal sújtja. A sörgyártásra, illetőleg malátakészítésre alkalmas árpa váma 4 márka, a takarmányozási célokra szolgáló silányabb árpa váma 1-30 márka. Ez a kétféle vámkezelési díjiszabás, mint már felpanaszoltuk, nemcsak visszaélésekre nyújt alkalmat, amennyiben élelmes kereskedők megfelelő eljárással a sörárpának is

takarmányárpa jellegét tudnak adni, hanem a magyar sörárpa rovására bizonyos kedvezményben részesíti úgy az orosz, mint a Balkán-államokból bevételre kerülő árpát. A német vámhivatalok ugyanis az árpa hektoliter sulya szerint állapítják meg, vajjon az sörárpa, vagy pedig takarmányárpa-e? Minthogy a magyar sörárpa hektolitersulya magas nivón áll, mindig a 4 márkás vámmal sújtják, míg ellenben a csekélyebb sulyú és mesterségesen — keverés által — kisebb sulyúvá tett orosz és balkán árpa, mint takarmányárpa az 1-30 márkás vámtétellel kezelik, hogy azután tisztítás által Németország területén sörárpává változtassák át. E sérelmes vámkezelés megszüntetésére az OMGE. felterjesztéssel kérte annak idején egy a földmivelésügyi, mint a kereskedelmi minisztereket.

Legutóbb most a bajor képviselők kamarája is foglalkozott e kérdéssel. Nem ugyan abból a szempontból, mint mi annak idején, t. i. hogy mi az árpavámtételek megállapításánál a többi konkurrens állammal egyenlő elbánásban részesítsünk, hanem abból a szempontból, hogy a német államot a mai árpabeviteli vámkezelés mellett számottevő kár éri. *Speck* bajor képviselő interpellációban kérdést intézett aziránt, mit óhajt a kormány tenni avégből, hogy a sörárpára és takarmányárpára megállapított vámtételek ne legyenek illuzóriusak, hanem tényleg ki is vettessenek. Interpellációjának megokolásában kifejtette, hogy nevezett törvény a vámtételek megállapításáról és kivételéről azt óhajtja elérni, hogy minden árpa, amely malátakészítésre alkalmas, 4 márkás vámmal sújtassék, hogy ezzel meggátolják a hazai és malátagyártásra alkalmas árpának a külföldről beözönló hasonló árpával meginduló erős versenykénszeret. Bajorország határterületén és a Németbirodalom összes határvidékén az árpa keverése által játszik ki a törvény nevezett czélját, amelylyel az államot évente legalább is 5 millió márka kár éri. Interpellációjára végén kifejtette azon óhajtát, hogy a takarmányárpaként behozott árpának malátázás czéljából való felhasználása a legszigorubbán büntetessék és e visszaélések megakadályoztatására valamely alkalmas denaturáló mód vezetessék be.

Pfaff pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy neki is van tudomása a nevezett visszaélésekről, az állam végeztet: is denaturáló kísérleteket árpával, eddig azonban nemigen vettek a kísérletek eredményre s így mást nem tehet, minthogy a rajtacsípett visszaéleket szigoru büntetéssel sújtja. A választ követő megbeszélésben az összes pártok az interpellációt tevő *Speck*-kel abban állapodtak meg, hogy sürgősen a legszigorubb intézkedések teendők a vámkezelésnek az árpára vonatkozó megrendszabályozására vonatkozólag. *Beck* képviselő a vita során fölvetette azt az eszmét is, hogy a bevételre kerülő összes árpa sújtassék 4 márkával és csupán a tényleg takarmányozásra felhasznált árpánál legyen azután megfelelő visszatérítésnek helye.

Hogy a beviteli árpára kivetett vámtételek kezelése nem megy egész rendjén, azt tehát már maguk az intézményezők is belátják. Így ha a mi felszólalásaink esetleg nem is érnek czél előbb kifejtett álláspontunk értelmében, elérjük legalább talán azt, hogy egy egységesen megállapított árpavámmal a magyar árpa nem lesz hátrányban a többi árpaexportállammal szemben.

A jövő év május—október havában a londoni Earl's Court-ban rendezendő magyar kiállítás előmunkái a'ai örvendetes módon haladnak előre és a kiállítás iránt úgy Angliában, mint Magyarországon egyre fokozódó érdeklődés mutatkozzván egyrészt a hivatalos körök, másrészt nagyszámu kiállító részéről, a kiállítás sikere máris teljesen biztosíva van.

Többször megemlékeztünk róla lapunkban,

mily meleg érdeklődéssel fogadták minden oldalról a londoni magyar kiállítás eszméjét, melyet számos magánegyéne kívül az összes kereskedelmi és iparkamarák, továbbá több ipari és művészeti egyesület és az OMGE.-vel élükön gazdasági egyesületeink is felkaroltak. Megirtuk azt is, hogy a kereskedelemügyi miniszter tudomásul vevén azt, hogy a kiállítás rendezését az Earl's Court igazgatósága vállalta magára, egyttal a magyar kormány erkölcsi támogatásáról biztosította a rendezőseget. Végül hirt adtunk már arról is, hogy a kiállítás sikerének biztosítására Londonban a lord-major elnöklete alatt egy tiszteletbeli előkészítő-bizottság alakult meg, amelynek sorában számos előkelő név szerepel s amelynek erélyes akcióba lépése valóban jelentékeny tényezője lehet a jövő nyári kiállítás sikerének.

Most egy újabb nagyjelentőségű lépésről adhatunk számot, mely a londoni kiállítás ügyét ismét lényegesen előbbre vitte s amelynek kedvező eredménye — úgy hisszük — nem is fog elmaradni.

A londoni diszbizottság mintájára ugyanis most szervezkedik a kiállítás magyar diszbizottsága, amely elvállalta a kiállítás védőségét és amelyben való közreműködésre gazdasági, politikai és kulturális életünk legelsőbb tényezőit sikerült az agilis rendezőségnek megnyernie s tekintettel arra, hogy Nákó Sándor gróf, v. b. t. t., fumei kormányzó a *kormány beleegyezésével* elfogadta e diszbizottság elnöki tisztjét, kormányunk és társadalmunk előkelőségeinek kiltásba helyezett támogatása mellett most már joggal remélhetjük, hogy a londoni magyar kiállítás méltóan fogja reprezentálni hazai termelésünket, iparunkat és kereskedelmünket s tullelmedve a pusztá látványosság keretein, Magyarország megismerését a külföld előtt nagy lépéssel fogja előbbre vinni.

A kiállításon a kormány közvetlen támogatásával bemutatásra kerül az ország kulturális állapotát feltüntető csoport, mely képművészetünket, művészeti iparunkat, iparművészeti oktatásunkat, valamint összes kulturális és közoktatásügyi intézményeinket fogja felölelni, továbbá a pénzügyminiszterium a dohányjövődék, földmivelésügyi miniszteriumunk pedig mezőgazdasági intézményeink bemutatásával vesz részt a kiállításon, melynek keretei hazánk összes termelését és iparát, különösen házi- és kézműiparát is felölelik s egyttal az ország romantikus természeti szépségeiről, a turistavilágnak nyújtott sokoldalú vonzóerejéről is hü képet fognak nyújtani, hogy így lehetőleg hozzájáruljanak idegenforgalmunk kívánatos fellendítéséhez.

Mindezek után csak azt óhajtjuk, hogy gazdaságunk körében is minél nagyobb legyen az érdeklődés a kiállítás iránt s hogy megfelelő számu jelentkezők után mezőgazdasági termelésünket méltóképpen mutathassuk be a külföldnek. Mert csakis ily módon tarthatunk arra számot, hogy az államnak és a társadalomnak a kiállítás érdekében hozott áldozatai megtérülnek egyrészt az elérendő erkölcsi sikerben, másrészt abban az anyagi eredményben, hogy egyes kivitelre alkalmas termékeinknek új és biztos piacot sikerül szereznünk Angliában. Különösen termelő-szövetkezeteinknek kell az alkalmat megragadniok ama terményeinknek megfelelő kerethen való bemutatására, amelyek-től nagyobb mennyiségeket képesek rendszeresen exportálni, hogy ily állandó összeköttetést létesíthessenek a magyar termelő és az angol fogyasztó-piac között. Szóval arra törekedjünk, hogy ez a kiállítás ne csak rövid ideig tartó pusztá csillogó látványosság, hanem olyan vállalkozás legyen, melynek gyümölcseit későbbi nemzedékünk és egész mezőgazdaságunk élvezhesse.



NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Hagyma műtrágyázási kísérlet.

Igaz ugyan, hogy a hagyma, mint szántóföldön termelt növény aránylag csak szűk körre szorítkozik, de egyes vidékeknek mégis jelentős piaci értéke, éppen ezért talán nem lesz érdektelen egy olyan szántóföldi kísérletről beszámolni, amely nagyobb területen végezve, a műtrágyázás hasznosságát kézzelfoghatóan igazolja. Egyébként is hagymával nagyobb területen műtrágyázási kísérletet hazánkban még nem végeztek vagy legalább is nem sokat, azonkívül ezen kísérletnél egy újabb nitrogéntrágya — a mézsnitrogén — is kipróbáltván, a kísérlet annál érdekesebbnek mondható.

Az országos m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás a mézsnitrogént nagyobb arányokban kipróbálván, felhívta a cukorrépa termesztő gazdaságok egy részét, hogy végezzenek kísérletet az állomás által e célra ingyen küldendő mézsnitrogénnel. A kísérletre jelentkezők közül Tallián Béla törökkanizsai uradalmának intézője: Niesz Péter azon kérelemmel fordult az állomáshoz, hogy a cukorrépa alá szánt és megkültött műtrágyákat vöröshagyma alá próbálhassa ki. Az állomás természetesen ebbe készséggel beleegyezett.

A kísérletre küldött szuperfoszfát és mézsnitrogén márczius hó 9-én szórattott el a megfelelő parcellákra és az elszórást után a talaj megextirpátoroztatott. A kísérlet tervezete és a terméseredmény a következő volt:

1. Parcz. 800 □-öl, trágyázatlan, termés 39'10 q. vöröshagyma;
2. parcz. 800 □-öl, 75 kg. szuperfoszfát, termés 43'75 q. vöröshagyma;
3. parcz. 800 □-öl, 75 kg. szuperfoszfát + 50 kg. mézsnitrogén, termés 52'90 q. vöröshagyma;
4. parcz. 800 □-öl, trágyázatlan, termés 41'45 q. vöröshagyma;
5. parcz. 800 □-öl, 75 kg. szuperfoszfát, termés 44'55 q. vöröshagyma;
6. parcz. 800 □-öl, 75 kg. szuperfoszfát + 50 kg. mézsnitrogén, termés 57'65 q. vöröshagyma.

A trágyázatlan két parcella mind a két sorozatban kisebb termést adott, mint a műtrágyázott parcellák. A kísérleti adatok szerint az egymagában alkalmazott szuperfoszfát is növelte a termést, de korántsem oly mértékben, mint az együttesen alkalmazott szuperfoszfát és mézsnitrogén, mely két műtrágya nagyon is jelentékeny terméstöbbletet eredményezett. Mint-hogy a kísérlet két sorozatban állított be, illetőleg ellenőrző parcellák alkalmaztattak, a terméseredmény átlagos adatait kell számításba vennünk, hogy a kísérleti adatok a valóságnak teljesen megfeleljenek. Az átlagos terméseredmény a következők:

1. Parcz. trágyázatlan, 40'27 q., terméstöbblet a műtrágya javára — q.;
2. parcz. szuperfoszfát, 44'15 q., terméstöbblet a műtrágya javára 3'88 q.;
3. parcz. szuperfoszfát + mézsnitrogén 55'27 q., terméstöbblet a műtrágya javára 15'00 q.

Mint-hogy a műtrágyák alkalmazásánál első-sorban is azt kell figyelembe venni, hogy a műtrágyázás folytán előállott terméstöbblet értéke fedezi-e a műtrágyázás költségét, azért a jelen kísérletnél szükséges a jövedelmi számítást elvégezni. A szuperfoszfátot a múlt évben kiloperczente-ként 50 fillérral szereztük be, egy métermáza szuperfoszfát tehát 8 koronába került. A mézsnitrogén métermázsa pedig 30 koronába kerülve,*) könnyű lesz a jövedelmi számítást elvégezni annál is inkább, mert a kísérletet végző Niesz Péter intéző közölte

*) A folyó évben a mézsnitrogén métermázsa 30 koronáért szereztük be, de tudomásunk szerint jelenleg sokkal olcsóbban vásárolható.

azt, hogy a vöröshagyma métermázsa-ért 7 K. 50 fill.-t kapott.

Kat. holdankint 150 kg. szuperfoszfát alkalmaztatott, egy fél kat. holdra tehát 75 kg. szórattott el, melynek értéke 6 koronát tett ki. A 6 korona értékű szuperfoszfát 3'88 q. hagyma-terméstöbbletet eredményezett, ennek q.-kenti értéke 7 K. 50 fill., tehát 6 korona kiadással szemben a bevétel 29 K. 10 fill.-t tett ki, tehát az egymagában alkalmazott szuperfoszfát 23 K. 10 fill. tiszta jövedelmet adott, vagyis a szuperfoszfát alkalmazása nagyon is helyénvalónak bizonyult.

Mészsnitrogénnel holdankint 100 kg. adatott, tehát egy fél kat. holdra 50 kg. szórattott el, melynek értéke 15 koronára tehető; minthogy a mézsnitrogénnel együtt 75 kg. szuperfoszfát is alkalmaztatott, az összes műtrágya beszerzési ára $15 + 6 = 21$ korona. A 21 korona értékű műtrágya 15 q. hagyma terméstöbbletet adván, ennek értéke pedig $15 \times 7.5 = 112.5$ korona. Ha ezen 112.5 K. nyers bevételből a 21 koronát kitevő műtrágyázási költséget levonjuk, megkapjuk a tiszta jövedelmet, melynek összege 91.5 korona. Igaz ugyan, hogy a mézsnitrogén a műtrágyázás költségét nagyon is megdrágította, de viszont ezen kísérletnél a termést oly mértékben növelte, hogy alkalmazása nagyon is indokoltnak mutatkozik.

Most, midőn a mézsnitrogénnel végzett ezen kísérlet eredményét ismertetem, megjegyezni kívánom azt, hogy ezen újabb nitrogéntrágya alkalmazásánál több dologra kell figyelemmel lenni. A mézsnitrogént ugyanis fejtrágyául alkalmazni nem szabad, mert erős, maró hatásánál fogva a csirázó növényt, sőt a fejlődés stádiumában előbbre levő növényt is elpusztíthatja. Hasonlóképpen nem való a mézsnitrogén savanyu, humuszos talajra, mert hatása legtöbbször abban fog nyilvánulni, hogy a növényzetre mérgezőleg hat. A mézsnitrogént a vetés előtt legalább 8—10 nappal korábban el kell szórni és beboronálni vagy sekélyen alászántani, hogy a földdei lehetőleg jól összekeveredjen. A mézsnitrogén nagyon finom por alakjában kerülve forgalomba, csakis teljesen szélesedő időben szórható ki, mert a legkisebb széláram is messzire elviszi. Szaga a kénhidrogénre emlékeztet, belélegezve a légző szervekre fojtó nyomást gyakorol, éppen ezért huzamosabb ideig vele babrálni nem lehet, mert a munkás nem bírja ki. De nemesak a légzési szerveket támadja meg, hanem a kiszórásakor a munkás kezén a bőrt is könnyen felmarja, azért ajánlatos, hogy a vele dolgozó munkások műtrágya-szóró keztyűvel legyenek ellátva.

A növénytermesztési kísérleti állomás az 1908-ik évben a mézsnitrogénnel továbbra is végez kísérleteket és minthogy az ismertett kísérlet szerint a mézsnitrogén a hagyma termelésére olyan kedvező hatást gyakorolt, azért azoknak gazdák, akik a hagymával műtrágyázási kísérleteket ohajtanak végezni, az állomás szívesen rendelkezésükre bocsájt megfelelő mennyiségű szuperfoszfátot és mézsnitrogént, ha a kísérletet tenni ohajtó gazdák egyszerű levélben a nevezett állomáshoz — Magyaróvár — fordulnak.

ifj. Rösler Károly.

TEJGAZDASÁG.

A pécsi országos vaj- és sajtverseny.

(A magyaróvári kir. tejkísérleti állomás közleménye.)

Az első országos tejgazdasági kongresszus alkalmával a Baranyavármegyei Tejszövetkezetek szövetsége országos vaj- és sajtverseny rendezését vette fel programjába. Az ifju szövetség valóban érdemleges munkát végzett akkor, amidőn ezt az egész országra kiható vállalkozását meg is valósította. Alkalmat nyújtott arra, hogy megismerhessük hazánk tejtermékeit és egyszerűsminde a termelőket nemes versenyre buzdította. Tekintettel arra, hogy a verseny-

ben nagyobb részt szövetségi résztvevőkre kellett számítani, kár, hogy a 2 korona térdij beszédését kívánta meg a szövetség s ezen felül még a postaköltségek fedezésére 1 K.-át. Igaz ugyan, hogy térdij fizetése alul a szövetségek kötelekibe tartozó szövetségek mentesek voltak, azonban ilyen, főleg a baranyai és mosoni szövetségek voltak csak, úgy, hogy a résztvevők legnagyobb része, mintegy 80, térdijfizetésre voltak kötelezve. Hát ebből a térdijből és postaköltség fedezéséből is aránylag igen kevés bevétele volt a szövetségnek, ellenben veszteségszámba megy az, hogy ez a csekély fizetség is sokakat tartott vissza, akik különben talán hajlandók lettek volna a versenyben részt venni és vajukat épen átengedték volna. Tényleg a pécsi vajversenyen csak 124 vaj versenyzett, holott az öt év előtti pozsonyi vajversenyen 159 versenyző vett részt, jóllehet 5 év előtt még jóval mintegy 200-al kevesebb szövetségetünk volt, mint ezidén. Még inkább érezhető volt a térdijfizetési kötelezettségnek hátrányossága a sajtkiállításnál, ahol 5 K. díj volt fizetendő minden kiállító részéről, ami okozta, hogy össze-vissza csak 19 kiállító vett részt termékeivel. A jövőben rendezendő versenyek sikerére való tekintettel jó lesz megjegyeznünk, hogy arra csak egy kevés biztatással számíthatunk, hogy termelőink, ha az nekik semminemű áldozatba nem kerül, részt vesznek a versenyben, mihelyt azonban bármilyen csekély anyagi megterheléssel is jár, tartózkodni fognak.

A vajversenyben részt vett 124 vaj közül 100-at szövetségek küldtek be, míg 24 egyesek küldeménye volt. A sajtkiállítások közül volt 11 szövetségi és 8 magános kiállító. A szabályzat értelmében a vajakat augusztus 30-án kellett postára adni s azok megérkezésük után szeptember hó 1-én délután kerültek bírálat alá. A pozsonyi vajversenyénél a vajak megérkezésük után még két napig állva hagyattak s csak azután vétettek bírálat alá. A jelen versenyenél, minthogy frissebb állapotban kerültek bírálatba, egy kevésse kedvezőbbek voltak részükre a feltételek.

A bírálatnál értékszámolás alapján ugyanazon eljárást követtük, amelyet a németek használnak.

Eszerint kapott:

	Legtöbb egység
Iz	25
Szag	5
Kidolgozás, viztartalom	10
Külső (tisztaság, szín, fény)	5
Állomány (keménység, kenhetőség)	5
Összesen	50

A legjobb minőségű vajak „igen finom” jelzővel 48—50 egységet keltett hogy kapjanak, a 45—47 egység „finom”, a 40—44 egység „jó” minőségűnek jelezte. A bíráló-bizottság végig értékszámolva a vajakat, abban állapított meg, hogy állami arányéremre érdemesíti azokat a vajakat, amelyek 50 egység számot nyertek, bronzéremre, melyek 48 és elismerő oklevélre méltatta azokat, amelyek 47 értékszámot mutathattak fel. Ezen elég szigorú bírálat mellett is 33 vaj került díjazásra, tehát a beküldött vajaknak 26.6%-a és éppen annyit megint amazoknak a száma, amelyek 40 értékszám alá kerültek, amelyek tehát már „jó” minőségűnek nem voltak jelezhetőek. Már magában véve ezek a számok elég világosan bizonyítják azt, hogy a pécsi vajverseny eredményével nagyon meg lehetünk elégedve, még inkább bizonyítják ezt azután a további adatok, melyek szerint 31 (25%) finom és 40 (32.25%) minta jónak minősített. A beküldött 124 minta közül tehát összesen 91 olyan alkalmas találtatott, amely a szigorúbb követelményeknek is eléggé megfeleltetett s már az olyan vajakat, amelyek 46 értékszámot nyerhettek csak, nem méltatta a bíráló-bizottság díjra, jóllehet

Az 1907. évi szept. hó 1-én megtartott pécsi országos vajverseny eredményeinek összefoglaló kimutatása.

Sorszám	Megye	Szövetkezetek száma	Hány tejszövetkezet vagy magános vett részt a versenyen	Kapott díjat					Minőség szerint a vaj volt			Átlag		
				arany	ezüst	bronz	elismerő	összesen	igen finom	finom	jó	Egyenle	zsír	víz
1	Arad	11	2								2	85.3	12.47	
2	Bács	41	2								1	85.4	12.0	
3	Baranya	93	37	2	3	3	3	11	8	8	12	84.86	13.33	
4	Beszterczenaszód	1	1								1	88.00	10.00	
5	Brassó	1	1								1	86.7	11.4	
6	Csongrád	3	2								1	85.5	12.2	
7	Esztergom	3	1								1	88.5	9.3	
8	Gömör	1	1								1	83.6	14.8	
9	Győr	10	2								1	86.0	12.0	
10	Hont	5	1								1	85.4	13.5	
11	Jász-Nagykun-Szolnok	3	1								1	87	12	
12	Komárom	3	2					1		1	1	84.23	13.33	
13	Marostorda	20	2								1	86.6	12.4	
14	Moson	20	15	2	2	2	7	5	4	5	1	85.90	12.84	
15	Nagyküllő	1	1					1	1			84.2	14.2	
16	Nógrád	6	2								1	85	12.35	
17	Nyitra	3	2								2	87.15	11.8	
18	Pest-Pilis-Solt-Kiskun	7	1								1	86.9	12.2	
19	Pozsony	2	3					2	2		1	83.60	14	
20	Somogy	12	2								2	87.16	14.10	
21	Sopron	37	6				1	2	1	4	1	83.90	13.81	
22	Szabolcs	2	1								1	86.5	11.5	
23	Szeben	4	1								1	85	14.5	
24	Szolnok-Doboka	3	2								1	85.9	12.8	
25	Temes	23	1								1	86.7	13.0	
26	Tolna	49	17				2	4	2	6	7	85.57	12.76	
27	Torontál	27	1								1	87.3	10.5	
28	Udvarhely	13	1								1	85.7	13.0	
29	Vas	68	3					1	1		3	84.65	13.92	
30	Veszprém	28	2								1	83.90	14.00	
31	Zala	59	5								3	85.44	13.06	
32	Zólyom	15	3								1	85.20	12.7	
	Összesen		124	5	9	6	13	33	20	31	40	85.70	12.64	

a finomnak jelzett vajak, amelyek még 45—47 értékszámot nyertek, nagyobb számmal voltak. Ha az első két kategóriába, tudniillik igen finom és finom minőségű vajakat akartunk volna is csak díjazni, már 51 minta került volna díjazás alá. Am éppen azért, hogy a díjak értéke emeltesse, határozta a bíráló-bizottság azt, hogy inkább takarékoskodik a díjakkal. A bizottság ez sorok irójának elnöke alatt két csoportban működött, még pedig: Balogh József a Baranyavármegyei Tejszövetkezetek Szövetségének elnöke, Titsch Rudolf bécsi vajnagykereskedő, Stern Jenő tejjgazdasági és vajkiviteli részvénytársasági igazgató, valamint Venczel Lajos, a magyaróvári magyar királyi tejkisérleti állomás vajmestere működtek az egyik csoportban, míg Ujhelyi Imre a magyaróvári m. királyi tejkisérleti állomás vezetője, Brauner Győző, az Alfa Separator igazgatója, Mauthner Viktor bonyhádi vajnagykereskedő, továbbá a Piszta Gyula bécsi cég kiküldötte, Weiner, a másik bizottságban. A vajak megérkezésük után versenyszámot kaptak s a bíráló-bizottság csak az egyes számokat bírálta, anélkül, hogy a tulajdonost ismerhette volna, csak midőn a bíráló befejeződött, tünt ki a beérkezés-

ről vezetett jegyzékből, hogy melyik számú vaj kinek tulajdonát képezi. A sajt-zsüri megint külön működött és pedig Hajós István, a sárvári kir. tejjgazdasági szakiskola igazgatója, Gerber Ulrich sajtgyáros, Nick A. Károly pécsi csomagekereskedő és Marcus Károly, a sárvári főhercegi uradalom főintézője voltak ennek tagjai. A bíráló eredménye a következő: A vajversenyen aranyérmeket nyertek 50 egységgel: Gyenis István Püspök-Szenterzsébet (Baranya vármegye), mosonszentjánosi tejszövetkezet, Graf Zsigmond Lapáncsa (Baranya vármegye), dénesdi tejszövetkezet (Pozsonymegye) és várdombói tejszövetkezet (Tolnamegye) Ezüstérmeket nyertek 49 egységgel: Krausz Antal Tolna-Tamási, sopronmihályi tejszövetkezet, Müller Soma Püspök-bogát (Baranyamegye), Hosszu Lajos Kisherend (Baranyam.), Markovits Lukács Olasz (Baranyamegye), hosszuberestegi tejszövetkezet (Vasmegeye), levéli tejszövetkezet (Mosonm.), mosonszentpéteri tejszövetkezet, pozsonypüspöki tejszövetkezet. Bronzérmeket nyertek 48 egységgel: mágocsi tejszövetkezet (Baranyamegye), nagygeresdi tejszövetkezet (Nagyküllőmegye), laskói tejszövetkezet (Baranyamegye), vokányi tejszövetkezet (Baranyamegye), kálnoki tejszövetkezet

(Mosonmegye), mosonszolnoki tejszövetkezet. Elismerő oklevelet nyertek 47 egységgel: sárpilisi tejszövetkezet (Tolnamegye), csikói tejszövetkezet (Tolnamegye), Tóth István Magyarboj (Baranyamegye), Gábor Pál Szilágy (Baranyamegye), himódi tejszövetkezet (Sopronmegye), milostfalui tejszövetkezet (Mosonmegye), pátfalui tejszövetkezet (Mosonmegye), türjei tejszövetkezet (Zalamegye), Binder Frigyes Medgyes (Zalamegye), felsőrajki tejszövetkezet (Zalamegye), ménésbirtok Kisbér (Komárommegye), ellendi tejszövetkezet (Baranyamegye) és miklósfalvai tejszövetkezet (Udvarhelymegye). Versenyen kívül állított ki a budapesti tejjgazdasági vállalat részvénytársaság, melynek kiállításáért a bizottság a szokásos díszoklevelet ítélte meg.

A vajversenyben legnagyobb mértékben Baranya vármegye vett részt, ami könnyen érthető, egyrészt, mivel a tejszövetkezetek az ország ezen részében vannak a legörvendetesebben, a legnagyobb számban elterjedve, másrészt a közelségből kifolyólag is, de meg hogy a szövetkezetek nagyrésze a baranyavármegyei szövetség tagja lévén, nem fizettek térdíjat s így inkább voltak hajlandók a részvételre. Baranya vármegyéből 37 résztvevő volt, köztük 14 magános is, Baranya után Tolna képviseltette magát legjobban 17 részt vevővel, köztük egy magánfél, azután Moson 15 résztvevővel (mind szövetkezet), a többi 29 résztvevő vármegyéből (összesen 32 vármegye vett részt) csak kisebb számban, 1—2, legfeljebb 5—6, vettek részt. Amíg Baranya vármegye 37 résztvevőjéből 11 díjat nyert, addig Tolnának 17 résztvevőjéből csak 4 tudott díjhoz jutni. Aránylag Moson vármegye járt a legjobban, ahol 15 szövetkezetből 7 jutott díjakhoz. A díjak elosztását a csatolt kimutatás táblázatban tünteti fel.

A díjazás befejezése után a magyaróvári m. kir. tejkisérleti állomás minden egyes vajból mintát vétetett és azt közelebbi vizsgálat céljából a tejkisérleti állomásnak hazaküldte, ahol minden egyes mintának zsír- és viztartalma meghatározatott, ugyszintén annak refrakciója is. A vaj viztartalma a beküldött 124 mintánál átlagosan 12.64% (9.1—22.2%), a zsirtartalom 85.7% (76.2 és 88.8 között váltakozott). A viztartalom csak 9 esetben (7.26%) volt 16%-on felül. Ha tekintetbe vesszük, hogy Németországban a 16% vajviztartalom az a határ, amelylyel még a vaj elfogadhatónak tartják, látható, miszerint nagyon meg lehetünk elégedve vajaink kidolgozottságával is s még inkább akkor, ha figyelembe vesszük, miszerint Hollandiában a szózott vajnak 16% az átlagos viztartalma, míg szózatlan vajknál átlagosan 18% viztartalmat találnak, miként arról a leuwardeni vajellenőrző állomás vezetője bennünket a hágai nemzetközi tejjgazdasági kongresszus kirándulása alkalmával tájékoztatott. A vajak refrakciója átlagosan 42.3 volt s 40—44 között mozgott.

A pécsi vajverseny tehát elég jó színben tüntetheti fel a magyar vajakat és bizonyosága annak, hogy nem olyan rosszak a mi termékeink, aminőknek azt általában a külföldön sokszor feltüntetni kívánják. Baj csak az, hogy a termelő szövetkezetek rendszeresen kicsik és így a forgalomba hozott vaj kis mennyiségben kerülhet piacra és az ahány, annyiféle, ami a nagyobb kereskedőkre volt nagyon hátrányos. Közvetítő kereskedőink ezen a bajon úgy segítenek, hogy osztályozzák az összevásárolt vajat és a körülbelül egyforma minőségüket gyurják össze és így viszik azt a nagyobb piacra, miáltal mégis nagyobb és legalább is körülbelül egyforma minőséget vezethetnek áruba. A másik és nagyobb baj az, ami már a pécsi versenyben éppen szervezetéből kifolyólag nem tünt ki, hogy a magyar vajak általában nem tartósak, ami főleg előállítás hibákra vezendő vissza. Egyrészt a kellő tisztaság hiánya, másrészt azok az apróságok, amelyekre éppen pécsi előadásom folyamán (megjelenik a „Mezőgazdasági Szemle” folyó évi október és november havi számában) reámutattam, okozták, hogy vajaink nem elegendőképpen tartósak. Sürgősen

Az 1907. évi szeptember hó 1-én megtartott pécsi országos sajtversen
eredményeinek összefoglaló kimutatása.

Sorszám	A kiállító neve	Lakhelye		A sajt		Kapott díjat	
		város község	megye	verseny sz.	neme		darab
1	Lajos bajor kir. hercz. uradalma	Uj major	Vas	3	Romadur Desert sajt	8 5	Állami arany érem
2	Tejszővetkezett	Szt.-Miklós	Moson	18	Óvári sajt	1	All. arany ér.
3	Strausz Antal	Tolna Tamási	Tolna	2	Ementháli	2	All. arany ér.
4	Budnyánszky Dezső báró és társai	Pusztá-Dör	Tolna	7	Pusztá-Dőri sajt	6	All. arany ér.
5	Tejszővetkezett	Lébény	Moson	15	Óvári sajt	1	Ezüst érem
6	Tejszővetkezett	Szt.-Péter	Moson	17	Óvári sajt	1	Ezüst érem
7	M. kir. ménes birtok	Kisbér	Komárom	20	Kincsem Romadur	4 6	Ezüst érem
8	Tejszővetkezett	Zakolca	Nógrád	19	Imperiál Liptói turó garn. Fromage ala Brie Camambert Romadur Négyszögletes Trapista Kerek Trapista Köményes Turó tehén	2 2 3 1 1 1 1	Ezüst érem
9	Tejszővetkezett	Barátfalu	Moson	14	Óvári sajt	1	Bronz érem
10	Tejszővetkezett	Moson	Moson	16	Óvári sajt	1	Bronz érem
11	Tejcsarnok	Pécs	Baranya	13	Pécsi csemege Lumburgi Trapista Fromage Pranante Imperiál Ementháli	1 1 1 12 1	Bronz érem
12	Sturman Pál	Murányhosszurét	Gömör		Liptói turó	1 bód.	Elism. oklevél
13	Strankó Mátyás	Breznóbánya	Zólyom	11	Liptói turó Pasemcsa Ostyepka	5 bód. 6 6	Elism. oklevél
14	Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk.	Marosvásárhely	Maros-Torda	12	Legfinomabb csemege juh turó Elsőrendű havasi juhturó Mumeas turó	1 bód.	Elism. oklevél
15	Tejszővetkezett	Magyarláros	Szolnokdoboka	10	Székelyturó	1 bód.	
16	Tejszővetkezett	Hódmezővásárhely	Csongrád	5	Sovány sajt	2	
17	Makovieski S.	Rózsahegy	Liptó	8	Liptói turó	5 bód.	
18	Selmeller Mór	Herencsvölgy	Zólyom	9	Liptói turó üvegbe	1	
19	Uradalom	Labola	Háromszék	6	Zabolai csemege	10	

kivánatos, hogy legalább is az őszi esőzések beállta idején, midőn a legtöbb panasz van a vaj minősége ellen a tejszín pasztörizálását vegyék elő szövetkezeteink. Most lesz az ideje, amidőn lassanként az állatok beszorulnak a legelőről, amidőn még kibocsátják őket a sárosan, piszkosan jönnek be és az ilyen piszkos állatoknak teje szintén piszkosabb és mindenféle baktériumok által fertőzött, amelyek a vaj eltarthatóságának rovására jutnak a tejbe, illetve tejszínbe és innét a vajba is. Az őszi idő tehát az, amely leginkább kívánatos teszi, hogy vajunk hirtelének megóvása céljából a tejszín pasztörizáljuk. Nálunk, ahol az üzemek kicsik, ahol megfelelő pasztörizáló készülékek nincsenek, legcélszerűbben úgy oldhatjuk meg a tejszín pasztörizálásnak kérdését, hogy forró vízbe állítjuk a tejszín-edényt és abban addig tartjuk, amíg a tejszín körülbelül 75° C.-ra melegszik fel. Ha ezen hőmérsékletnél körülbelül 10 perczig volt a tejszín, ismét lehűtjük azt, úgy, hogy hideg vízbe, lehetőleg jeges vízbe állítsuk a tejszines edényt és keverünk hozzá 6-8% szép májszerűen

alvadt aludttejet s így tegyük azután szobahőmérséklettel (tehát 18-21° C.) bíró helyiségbe, amíg a tejszín köpülésre megérik. Így eljárva nagyon sok kellemetlen panasztól menthetjük meg magunkat.

A sajtkiállítás, mint már fent is jeleztük, sajnos elég kicsi mértékű volt, a mennyiben mindössze csak 19 kiállító vett részt tennéikkel, melyek azonban minőség tekintetében egész jól állottak meg helyüket. A csatolt kimutatás mutatja úgy a kiállítókat, mint a kiállított sajtféleségeket, valamint a nyert díjakat is. Kár hogy a sajtkészítés terén amúgy is visszamaradtak lévén, csak ilyen kevesen vettek részt a versenyben, mert kívánatos lett volna, hogy a magyar termelők termékeit minél nagyobb mértékben ismerje meg a fogyasztóközönség. Hiszen ugyanis egy jó nagy részét sajtfogyasztásunknak még külföldről fedezzük.

Azzal végezzük, amivel kezdtük, hogy a Baranyavármegyei Tejszővetkezettek Szövetsége érdemes munkát végzett akkor, amidőn az országos vaj- és sajtversen rendezésére vállalkozott.

A magunk részéről csak kívánatosnak tartanók, ha az ilyen versenyek évenként megismétlődnének. Ha azok rendszeresen tartatnák, aránylag igen csekély költséggel létesíthetők és igen nagy mértékben járulnak hozzá ahhoz, hogy a tejtermékek minőségét javítsák, másrészt a termelőket ez országban ismertebbé tegyék.

Ujhelyi Imre.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutyra Ferencz dr.

Védekezés a baromfikolera ellen.

(A baromfikolera elleni ojtásról.)

(Egyuttal felelet az alábbi kérdésre.)

Mitévő legyek baromfiállományommal, melyet valamely kór nagyon pusztított. Első sorban a libáimon kezdődött és daczára annak, hogy állatorvossal is megvizsgáltattam, ki kolerát minősített, vagy 55-60 darab hullott el. A libákon egy, vagy két órai bágyadság látszott, de ennek daczára rendszeresen ettek és evés közben csak eldültek. Most a tyukokon a sor, miután már kacskón végzett e kór. A tyukok aighanem baromfi-difteriában vannak, mert mielőtt elhull, jó előre a torkából hörög és a gége tövében apró kis sárgakása nagyságu pettyek láthatók. Próbáltam már timsóval, petróleummal esetelni, sőt még a géget is, amely tollu esetelés után véresen és nyálkásan jön ki. Már egy hétig elzárva tartottam, hol csak vasgáliczos vizet itattam velük, mindez eredménytelenül.

A levélben jelzett tünetekből következtetve a baromfiakat pusztító betegség valóban az állatorvos által megállapított baromfikolera lehet. Ez a betegség az esetek egy részében úgy, mint itt, felette gyorsan folyik le, sőt némelykor majdnem pillanatszerűleg, gutaütés módjára öli meg az állatot. A baromfi pl. szaladás közben hirtelen felfordul vagy magasabb helyről, a ketrecz ülőrudjáról, vagy a fáról a földre zuhan és néhány szárnycsapás után élettelenül elterül. Mások a betegség bágyadsággal kezdődik, az étvágy rossz, a szomj fokozott, majd hasmenés áll be, míg végre az elgyengült állatok mintegy elaludva elhullanak. Az a körülmény, hogy a tyukok hörögnek és a gége tövében egyeseknél apró sárgaköles nagyságu pettyek láthatók, nem bizonyít feltétlenül aszárnyasokdifteriája mellett; ugyanis baromfikolera esetén is az ornyilásokból és a szájból gyakran szivárog ki habos nyálka, némelykor tátogatva a szájból zöldes-sárga nyálkás anyagot ki is hánynak, a tüdők megbetegedése esetén pedig a beteg szárnyasok nyitott csőrrel nehezen lélekenek és a be- és ki-élekezést szörtyögő zörejek kísérik. (A belek gyulladása mellett a tüdőgyulladás a leggyakoribb lelet kolerában elhullott szárnyasok bonczolásakor.) A bántalom kétségtelenül biztos megállapítása céljából legcélszerűbb egy hullát a m. kir. állatorvosi főiskola kórboncztatni intézetébe (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 23.) küldeni.

Védekezés szempontjából ajánlható, hogy a még egészséges állatokat haladéktalanul más, egészen tiszta helyre helyezzzék át, jövőben pedig a betegség behurcolásának megakadályozása végett az ujonnan beszerzett állatokat legalább egy hétig elkülönített helyen megfigyelés alatt kell tartani és csak ezen idő eltelté után bocsátani a meglévő egészséges állatok közé. A beteg állatok kezelésére összehúzó fertőtlenítő szerek használhatók, melyek között leginkább a vasgáliczot (0.5-1.0%-os vizes oldat alakjában) ajánlják.

Ujabbán ismét több helyen igen jó sikerrel alkalmazták a baromfikolera ellen a szérummal való ojtásokat.

A baromfikolera elleni vérsavat Meister Lucius és Brüning gyára (Hoechst am Main) állítja elő és galloserin néven hozza forgalomba. A szérum előállítására lovakat használnak, melyeket a kolerabacillusok mesterséges tenyésztésével ojtanak be és azután bizonyos idő mulva vért vesznek belőlük, a vérből kiváló savót

pedig üvegekbe lefejtik és elromlás ellen 0.5% karbolsav hozzáadásával konzerválják. Hideg, sötét helyen ez az ojtóanyag korlátlan ideig eltartható. A galloserin gyártása egyébként ezidőszereint a frankfurti kísérleti kórtani intézet ellenőrzése alatt áll. Nálunk a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél rendelhető meg.

A galloserint olyan állományokban, amelyekben a baromfikolera egyes eseteit észlelték, védő- és gyógyítószernek lehet alkalmazni. Ilyenkor az egész állományt kell beojtani a galloserinnel, kivéve az olyan nagyon súlyos betegeket, melyeknek elhullása rövid idő múlva várható. Ezeket leölni ajánlatos és hulláikat elégetni.

Az ojtás a mellizomba történik és pedig tyukoknak és galamboknak egyenként két kem.-t, kacskának három kem.-t, ludaknak négy kem.-t, pulykáknak és páváknak öt kem.-t kell gondosan sterilizált Pravaz-féle fecskendővel a mellizomba fecskendezni. Ha az ojtást szabályszerűen végzik, utána semmiféle káros hatás nem következik be, a szérum gyorsan felszívódik, helybeli duzzanat nem keletkezik.

A galloserinnel való ojtás állítólag körülbelül három hónapig védi meg a vele beojtott állatokat a baromfikolera ellen, azok a baromfiak tehát, melyek három hónapnál tovább tartatnak életben, ez idő letelte után újból beojtandók.

Magyarországon eddig több helyen alkalmazták a galloserin-ojtásokat baromfikolera ellen*, az eddig végzett kísérletek várakozáson felül sikerültek, amennyiben a beteg állatok nagy része, illetve mindazok, melyek beojtása kellő időben történt, meggyógyultak, a fertőzésről gyanusak pedig teljesen egészségesek maradtak, sőt az erősen fertőzött helyre újonnan beállított baromfiak a betegségtől mentesek maradtak.

A galloserin szélesebb körben való alkalmazásának azonban ezidőszereint még útját állja aránylag magas ára, ugyanis 50 kem. szérum ára 5 korona, úgy, hogy ezért egyelőre legalább csakis értékesebb tenyészetekben vehető igénybe.

A kolera baromfi tartózkodási helyének tisztítására és fertőtlenítésére különös gond fordítandó; evégből ajánlatos az ürülékek összegyűjtése és elégetése után egy a baromfiól falait, rudjait és az etetésre és itatásra használt tárgyakat forró vízzel vagy luggal lemosni, majd bemeszelní, a talajt pedig 3%-os kreolin vagy lysol, lysoform-oldattal erősen meglocsolni. Az ól több napi bő szellőztetése lényegesen előmozdítja az eljárás eredményességét.

A baromfikolera az 1903. év óta a hivataltól jelentendő betegségek közé tartozik. Felépése esetén a fertőzött udvar, erősebb elterjedése esetén a községek részben vagy egész területükre nézve a baromfiforgalom szempontjából zár alá helyezendők. A bel- és külföldi forgalom egyébként, úgy, mint a baromfikereskedők üzleti telepei, hatósági ellenőrzésnek vannak alávetve. Z. A. dr.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Baloldalt vágó aratógépeket kérünk!

A *Köztelek* folyó évi szeptember 21-én megjelent 74. számában a következő kérdést tettem: „Melyik marokrakó aratógép készül *baloldalt* vágó alakban?”

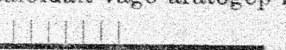
A felelet következő volt:

„Baloldalt” vágó marokrakó aratógépet nem készítenek, vagy legalább is hozzánk nem importálnak. De nem is látom be előnyét a baloldalt vágó aratógépeknek. Ennek legfeljebb csak hátrányai lehetnek. A gépet kezelő kocsis jobbkeze ügyébe kell hogy essenek az összes emeltyűk, melyekkel a gépet a munka válto-

* Kovács Sándor: A baromfikolera kezelése galloserinnel. Állatorvosi Lapok. 1907. 20. szám. Szóke József és Szabó Sándor: Ojtási kísérletek galloserinnel. Állatorvosi Lapok 1907. 28. szám.

zásai szerint szabályozza. Baloldalt vágó gépnél ezen emeltyűknek is a baloldalt kellene elhelyezve lenniük. Már pedig az elég köz-tudomásu, hogy balkézrel igen kevés ember ügyes; az emberek legtöbbször jobbkezelével ügyesebb. Magára az aratásra nézve pedig teljesen közömbös, vajjon a gép a baloldalon vagy a jobboldalon rakja le a markot s ezért nincs is különösebb célja a balra lerakó gépeknek.”

A válasz lényege, tudniillik, hogy nincs baloldalt vágó aratógép, előttem már eddig is meglehetősen tisztán állott, a kérdés fölvetése óta személyesen folytatott kutatásaim eredménytelensége alapján. Nem hagyhatom azonban megjegyzés nélkül rovatvezető ur válszában foglalt azon állítást, hogy baloldalt vágó aratógépeknek nem is lenne semmi előnye, hanem legfeljebb csak hátránya.

Mi célja legyen a *baloldalt* vágó aratógépeknek, szemben a most használt *jobbaldalt* vágóval? Azon nagy és fontos cél elérhetőségét lehetővé tenni, hogy aratógép és aratómunkás ne mint ellenségek álljanak egymással szemben — egyik jobbra, másik balra huzva, hanem mint egymást kisegítő munkatársak vállvetve dolgozhassanak! Ez az összeműködés jobban lehetséges baloldalt vágó aratógép mellett, mely ugyanugy  hagyja maga

után a gabonát, mint a kézi kasza, míg a *jobbaldalt* vágó gép ezzel ellentétesen így:



Azzal pedig ne áltassa magát senki, hogy a kézi aratás valaha teljesen pótolható lehessen a gép munkájával; szükséges marad bizony annak kiegészítésére a kézi kasza is mindenkor.

Megvallom — túlzott pesszimistikus várakozás az aratógépek megbízhatósága irányában készített az első próbaévben arra, hogy a kiválasztott marokrakó aratógép mellé a munkásaparatot mindjárt úgy állítottam össze, hogy munkamegtagadás esetén — már t. i. a gép részéről — minden további nélkül egykettőre kézi erővel folytathassák az aratást. Így dunántúli szokás szerint minden két kaszára két marokszedő, egy kéveköltő és egy kötélterítő gyerek (mely összeállításnál aztán 20—22 m. holdat is számitanak vidékünkön egy-egy kaszára, ami felett az aratópárokkal való számitáshoz szokott nem egy alföldi gazda összeesaphatná kezét) — négy kaszás, négy marokszedő, két kéveköltő és két kötélterítő gyerekre volt számitva az egy marokrakó aratógéphez beosztott csapat, úgy gondolva, első évben inkább többet, mint keveset.

A rettegett aratógépstrájk elmaradt ugyan, de azért a jövőre is megmaradok ezen összeállítás mellett, miután sok tekintetben annak nem csekély előnyét tapasztaltam.



Körülvágotom velük a géppel learatandó táblák széleit köröskörül legalább két kasza szélességben, az aratógép kimélese céljából, miután itt a föld rendszerint rögzesebb, gödrösebb a sok tipratás folytán, mindig kissé bakhátas és a szegélybarázda is alkalmatlan az egyenes sima talajt kedvelő aratógépeknek; továbbá mivel itt a gabona helyenkint hosszabban és keresztben is lévén veve, hamarabb rogyik, később ér és így aratáskor szívósabb szalmájú, mi a nagyobb tömörséggel együtt eldugulást is eredményezhet; végül mivel kövek, száraz faágak és az utról odakerült egyéb az aratógépnek nem kedves tárgyak leghamarabb itt találkoznak.

Kihasítottam ezután a táblát több darabra felosztó utakat, mivel nem volna célszerű egy olyan 30—40 holdas táblát egy darabban köröskörül vágatni az aratógéppel, azon nagy távolság miatt, melyre embereink akkor egymástól kerülnének. Szükséges ezen feldarabolás a gabona egyenetlen érése esetében is; nálam volt az idén 10—14 napi különbség is.

Mindezen munkákat lehetőleg a reggeli órákban végeztetem, míg a harmat jobban fel nem

szárad, amire aratógéppel tudvalevőleg tovább kell várni, mint kézi aratás mellett.


Eső után az aratógép egy napi, sőt nagyobb hátrányba is kerülhet, mit kézi aratással pótolhatnak a hozzá beosztott emberek. Kötélcsinálásra csak egyébként fel nem használható idő pocsékoltatik; inkább az előre beszerzett kötélkészlettel kell élni.

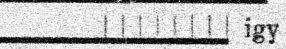
Ezek mellett csakhamar észre fogjuk venni, hogy minden jobban menne, ha az aratógép is így  hagyta maga után a gabonát, mint a kaszás ember, vagyis ha baloldalt vágna, nem pedig jobbaldalt, amikor  így marad utána a gabona.

De különösen érezhetővé válik ezen disszonancia, mikor dől a gabonát kell vágnunk.

Tudvalevő, hogy nemcsak kuszált gabonát, melyben a kaszáznak többfelé kell forgolódnia, nem vág jól az egyirányban haladó aratógép, hanem az egyirányba dőlő gabonát is csak három oldalról tudja jól vágni; a dőlés irányában haladva bizony nem megy a dolog. Viszont a kaszás a dőlés irányában haladva, egészen jól tudja levágni a gabonát, mely itt előre van dölve, de nem a dőlés ellenében haladva (szembe dőlő gabona). Az aratógéppel itt nem tehetünk mást, minthogy azt üresen járattuk a vetés azon oldalán, amelyen a menetiránnyal összeesik a dőlés iránya; kaszás embert pedig jobbaldalt vágó aratógép után csak úgy járathatunk, ha azzal mint a füvet, rendre vágatnók a gabonát. Ha baloldalt vágna aratógépünk, akkor az előnyös helyzetben lehetnénk, hogy akárhol, mikor el kell vele hagyni az előredőlő gabonát, abba kaszást állíthatunk utána, aki vágja azt a rendes módon, nehézség nélkül, ameddig a dőlő folt terjed, hogy azután ismét folytonosan vágasson a gép.

Persze még jobb, ha baloldalt vágó aratógépek mellett van egy kisegítő jobbaldalt vágó is, vagy viszont, mert így az ellenkező irányba járó géppel levághatjuk azt is, amit a dőlés iránya miatt az egyfajta gépekkel el kell kerülnünk. Hogy jobbaldalt gépek mellé kisegítőül alkalmazunk-e egy baloldalt vagy megfordítva, azt egyéb körülmények lesznek hivatva eldönteni, nevezetesen, hogy mennyiben kívánjuk aratógépeinket — már t. i. csak a marokrakóról szólva — takarmánykaszálásra is használni. Mert túlhaladott álláspont, hogy erre külön kaszálógépet kell, hogy a marokrakó aratógépekkel legfeljebb csak zöldtakarmányt lehetne vágni, mert marokra összehordván a terményt, az egyenetlenül fog száradni. Ez nem áll! Az aratógépnek jóval kisebb lévén a vágási szélessége, mint a kézi kaszáé, az esetben, ha mind a négy gereblyét működtetjük marokrakó gyanánt, az ezek által lerakott markokban a termény nem fekszik vastagabban, mint a kasza által ugyanott levágot renden, sőt mivel egyenetlen lazán van fektetve és nincs összeverődve, mint a kasza után, gyorsabban is fog száradni.

Jobboldalt és baloldalt aratógépek a kézi kaszával szemben takarmány *kaszálásnál* felcserélik azon viszonyukat, melyet az *aratásnál* a kézi kaszával szemben — mint előbb ismertette — mutatnak: kézi kasza után aratásnál így  takarmánykaszálásnál

 így áll a termény; *míg tehát aratásnál a baloldalt, addig kaszálásnál a jobboldalt vágó aratógép fog jobban összeműködni a kézi kaszával.*

Melyiket válasszuk tehát? Én nagyobb jelentőségűnek tekintem az aratásnál való összeműködést, tehát baloldalt választanék, megtartva mellettük kisegítőül egy jobbaldalt.

Rovatvezető ur azon megjegyzésére, hogy hátránya a baloldalt vágó marokrakónak az lenne, hogy a gépet szabályzó emeltyűk a kocsis baloldalára kerülnének, szabadon viszont kérdeznem, hogy ugyan mely emeltyűknél lenne ez oly hátrányos? Egyedül az asztalbukató

emelyű az, melyet menetközben is állítgatunk és ezt az egyet mindjárt első nap át kellett hajlítottam majdnem egészen a baloldalra, mert eredeti helyzetében oly közel jártak hozzá a gereblyék, hogy a kocsis kezének veszélyeztetése nélkül nem nyulhatott hozzá, sőt egy gereblye bele is akadt és eltört — a gép dicséretére legyen különben mondva, hogy az egyetlen törés idáig, pedig ugyancsak sokféle kemény megpróbáltatásnak volt alávetve.

Aki pedig menetközben más állító készülékhez, például a gereblyék járását szabályozóhoz, az amerikai találmányoknak a kévekötszerkezettel vetekedő ezen remekművéhez hozzá akarna nyulni, azt ugyan azok az ördögös szélmalomkarok módjára forgó gereblyék jól fejbekölitánák! Ha pedig az igazítás végett meg kell állnunk a géppel, akkor már ugyancsak mellékes, vajjon baloldalt vagy jobboldalt vannak elhelyezve az emelyűk.

Végül pedig szabadon kérdeznem, hogy ha csakugyan oly fontos lenne az emelyűk jobbfeleli elhelyezése, akkor miért készítik a kévekötszerkezeteket jobboldali vágókra, mikor így majdnem összes szabályozói balkéz felől vannak?

De olvasok már a „Köztelek“ ugyancsak szept. 21. számában egy új kévekötszerkezetéről, mely baloldalt vág és melynek állító-készülékei jobbfelel vannak.

Talán egy jobb belátás derengő hajnala?
Földváry Tibor.

Tisztelt ezikkiró urnak abban tökéletesen igaza van, hogy a baloldalt vágó aratógépnél könnyebb „összhangba“ hozni a kézi munkát a gépi munkával. És ha mindenhol rendelkezésre állana egy a kézierő, mint ahogy az t. ezikkiró ur gazdaságában megvan, akkor kívánságát teljesen jogosultnak tartanám s magam részéről kész örömmel lemondanék még a jobboldali emelyűkről is. Csak hogy, sajnos ez nincs mindenhol így s bármint is állítja t. ezikkiró ur, hogy a kézi aratás sohasem lesz helyettesíthető gépi aratással, a körülmények éppen az ellenkezőjét mutatják és oda vezetnek minket magyar gazdákat is, ahol ma az amerikai farmer van, ki a kézi aratást csak álmban látta.

Ami a kétféle, illetve kétfelű vágó aratógépek beszerzését illeti, ez is igaz a t. ezikkiró ur részéről, de kérdés, hogy e két természetesen más szerkezeti elrendezéssel bíró gép elkerülhetlen tartalékreszeinek raktáron tartása egy a gazda, mint a gépgyáros vagy gépkereskedő részéről előnyösnek vagy olcsónak lenne-mondható? Nagyon hiszem, hogy — nem.

Ami pedig a jobboldali emelyűket illeti, személyes tapasztalatból tudom, hogy azok kezelése munka közben is, úgy az asztalt billentő, mint a lerakást szabályozójáé is minden újabb marokrak aratógépen sokkal könnyebb, mintha azok baloldalt lennének elhelyezve. A kévekötszerkezet aratógép emelyűi, a kévekötszerkezet beállító emelyűn kívül — mely teljesen baloldalt van — a kocsis-ülés előtt úgy vannak elhelyezve, hogy azokat a kocsis felső részén bal- vagy jobbkezével kezelheti.

Végül pedig meg kell említenem, hogy az aratógépek nem irodában s nem rajzasztalon születtek, hanem a praxis, a gazda és technikus közös gyermekei. Ezek pedig jól tudták és tudják, hogy mi felel meg legjobban a czélnak.

Rovatvezető.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Hajtóerő takarmánykamra és malomhoz.
656. sz. kérdés. Takarmányos kamra gépei és egy 1 kövű malom hajtására mi czélszerűbb és előnyösebb: gőzgép, benzines motor, avagy szélmotor?
F. M.

Felelet a 656. sz. kérdésre. A jelzett takarmányos kamraberendezés meghajtására a gőzgép a legalkalmasabb, mert nem áll arányban a tüzelőanyagfelhasználás és a hővesztés a

remélhető eredménnyel. Különben is nincs megadva, hogy mennyi takarmány előkészítéséről van szó s így ezen állítás is csak általános lehet. Ameddig 50—60 számos marhánál nagyobb állomány takarmányelőkészítéséről nincs szó, addig a gőzgép nem mondható rentabilis hajtómotornak, addig a benzinnem fog a legjobban megfelelni. Ha az illető helyen kedvezők a szélviszonyok, azaz ha meglehetősen állandó szélre lehet számítani, ez esetben a szélmotor még a benzinnemnél is jobban beválik, s erre számos példa van külföldön, hogy 50 számos marhánál még nagyobb állomány részére is szélmotor végzi az összes takarmányelőkészítési munkákat. Jól kell azonban ismerni a kérdéstevő által kezelt terület szélviszonyait, hogy azokból biztosan következtetni lehessen arra, hogy a szélmotoros üzem rentabilis lesz-e vagy sem? A szélviszonyok alatt értendők: 1. a szél gyorsasága, 2. a szél körülbelüli erőssége, hogy az élénken fú-e vagy csak szellő alakjában jelentkezik-e? 3. a szél fellépésének ideje, hogy az a nap melyik szakában mutatkozik leginkább továbbá vannak-e éjjel szelek? s végül, hogy a szélmotor felállításának a helye olyan-e, hogy hozzá a szél akadály nélkül hozzáférhet? Ha ezekre nézve a megfelelő adatok állhatnának rendelkezésemre, akkor nem volna nehéz megállapítani, hogy vajjon a szélmotor jobb-e a benzinnemnél vagy sem. A részletes adatok ismeretét czéljából méltóztassék a debreczeni gazd. akad. műszaki tanszékéhez fordulni.
i. S. P.

Lépfene elleni védőojtás. 657. sz. kérdés. Milyen számú földmivélségi miniszteri rendelet tiltja, hogy a tulajdonos saját állatait lépfene ellen ojtassa?
i. S. P.

Felelet a 657. sz. kérdésre. Törvény vagy rendelet nem tiltja ugyan ezidőszerint, hogy a tulajdonos saját állatait lépfene ellen beojtassa, ismételtén utaltunk azonban e lapok hasábjain azokra a veszélyekre, melyek származhatnak az élő ragályt tartalmazó ojtóanyagoknál nem kellő szakszerűséggel való kezeléséből.

Tengeriszártépdő és hegyi vetőgép. 658. sz. kérdés. Szeretnék egy 2 lóerős járgányhajtásra való kukoricaszártépdő-gépet beszerezni és egy kisebb hegyi vetőgépet. Van ugyan egy 17 soros tolokerekes Sack-féle vetőgépem, de azzal nem vagyok teljesen megelégedve, mert a tengeri-meg a répatetésnél nagyon sok felesleges magot vet el. A répatetésnél úgy segített a dolgon, hogy a répamagot selejtés árppal kevertem és így azáltal 50% répamagot megtakarítottam, most olyan gépet szeretnék beszerezni, hogy ily magkeveréssel ne keljen bajlódni.
K. F.

Felelet a 658. sz. kérdésre. 2 lóerőjű járgány hajtására berendezett kukoricaszártépdő-gépnincs. Vannak ugyan az amerikai schredderek, amelyekből az u. n. 10. számú a tornadó járgány hajtására készült és ezzel óránként az árjegyék állítása szerint 200—1000 kgr. tengeriszártat lehet elapritani. De nagyon kétséges, hogy ez a gép meg fog-e felelni a jelzett munka mennyiségének és minőségének. A schredderek nem tépik, hanem aprítják a szarát oly módon, mint a szecskavágó s ennek következtében az izeknél dugószerű darabok maradnak vissza, melyeket az állatok nem tudnak elfogyasztani.

A Sack-féle 17 soros tolokerekes hegyi vetőgép tökéletesen megfelelő s annak, hogy több magot vet, a rossz vetőgépbeállítás lehet az oka. A Sack-féle tolokerekes vetőgép a teljesen pontos vetőgépet a legjobban megközelíti, mert tolokerekei teljesen pontos vetésre vannak készítve, mint azt az iglói s más vetőgépverseny eredménye is bizonyítja. Ha tehát az több magot vet, az mindenesetre a rossz vetőgépbeállításnak az eredménye, hogy pedig a 17 soros vetőgép könnyű iga után nehéz, ez valószínű és mint könnyű vetőgépek, a 13 maximum 15 soros Mosoni-drill (Kühne) vagy a Viktória-drill (Hoffer és Schranz) kitűnő és magyar gyártmányú vetőgépek ajánlhatók, de ezek sem-

mivel sem jobbak a Sack-féle hegyi vetőgépek-nél. Méltóztassék tehát még egy-zer utánanézni, mert a vetőgép rosszassága nem a vetőgép rosszasságától, hanem a beállítás helytelenségétől származik. Az pedig, hogy a répamaggal takarékoskodjék, hozzá árpát kever, nagyon furcsának tűnik fel.
i. S. P.

Repezevetés pusztulása. 659. sz. kérdés. Repezevetésemet hernyó pusztítja, a levelzetten kívül a szarát is helyenként tövig lerágja; bizhatom-e abban, hogy ezen repeze újból ki fog hajlani, ha hamarosan nagyobb esőzés állana be? Érdemes lenne-e meghagyni utóbbi esetben a repezevetést?
B.-Szt-Györgyi bérgazdaság.

Felelet a 659. sz. kérdésre. Ha a hernyó a repezének nemcsak levelét, hanem szarát is — helyenkint tövig — lerágja, akkor a jelenlegi száraz hideg időben annak újolagos kihajtására számítani nem lehet. Nézetem szerint azért be kellene várni a tavaszi időt s akkor megállapítani a repeze esetleges kiszántásának szükségét, mert kedvező időben a növény gyakran hihetetlen sérüléseket képes kiheverni. Ha a szártó tavasszal friss és üde, akkor esetleg kiheveri a bajt, ha ellenben elszáradt, vagy barnásan poshadttá lett, akkor mielőbb ki kell szántani.
K. K.

Koriánderetetés fejlődés tehennel. 660. sz. kérdés. Ugy értesültünk, hogy Hohenheimban a tejtermelés fokozására a tehennel koriándermagot etetnek. Kérjük szives véleményüket, tényleg alkalmas s ajánlatos-e ennek etetése s ha igen, mennyi legyen az adag minimuma s maximuma?
S. t.

Felelet a 660. sz. kérdésre. Azelőtt nagyon hittek abban, hogy az ernyős virágu növények illóolajban gazdag magvai, nevezetesen a kömény, ánizs, fenik s koriánder előnyösen befolyásolják a tejelválasztást, de mióta néhány éve Morgen, Fingerling s mások beható tanulmány tárgyává tették e magvaknak a más fűszereknek a tejelválasztásra gyakorolt hatását, annyit tudunk, hogy a szóban forgó anyagok teljesen hatástalanok akkor, ha jó szénát, répatát s általában oly takarmányfélét etetünk, melyeket az állatok szeretnek s csak akkor van némi hasznuk, ha pl. eső által megrongált szénát, sok répaszeletet s általában izetlen takarmányfélét etetünk, mely esetben abban nyilvánul előnyük, hogy a fűszerezett takarmányt szivesebben eszik az állatok s e miatt többet esznek belőle, minél fogva tehát a nagyobb tápfelvétel az, mely a tejelválasztást némileg fokozza. Ezért csakis kivételesen ajánljuk az említett magvak valamelyikének a takarmány közé való keverését, míg ellenben ha amugy is szivesen s teljesen megeszik a tehének a nekik szánt takarmányt, semmi czélja sincs a koriándermagnak, melyet különben a konyhasó is képes helyettesíteni, mert ez is izjavítólag s étvágygerjesztőleg hat. A koriándermagból etethető mennyiség 10—15 grammra tehető fejénként s naponta, melynél többet azért nem ajánlatos a takarmány közé keverni, mert a tej s vaj könnyen felveszi az illóolajok szagát.
Cselkó István.

Őszi fagy hatása a magluczernára. 661. sz. kérdés. Harmadik vágású luczernát hagytam magnak, amelyet teljesen érett korában a szeptemberi dér még lábom ért. A magluczernát most csépelettem, de sok benne a veres és apadt szem. A maghere, ha deret nem kap, még lábom maradhatott volna, amennyiben még sok zöld hüvely volt rajta, azonban a három reggelen megszáradt, ugyanarra, hogy le kellett kaszálatnom. Kérem, hogy a dér vagy tán a korai kaszálás okozta-e, hogy a hereszem vörös és sok apadt van benne. Megjegyzem azonban, hogy egy a hüvely, mint a szár kaszáláskor az említett deres napok után barna volt. A luczernamag kipereg-e tulérés vagy fentemlített esetek után, ha netán esőt vagy szeles napos időt kap?
L. E.

Felelet a 661. sz. kérdésre. A már érett magluczerna hüvelyre a szeptemberi fagnak csak annyiban volt hatása, hogy a hüvelyek töré-

kenyebbekké lettek s így a mag könnyen kipereg belőlük, magára az érett magra azonban a rövid ideig tartó fagyoknak hatása nem volt. Ezt nemcsak luczernánál, hanem például dohánynál is alkalmam volt tapasztalni, hogy az érett magokban lévő érett mag az 5-6 fokos hideget nem szenvedte meg, persze csak rövid ideig tartó (szeptemberi) fagyot érte ez alatt.

Ellenben az éretlen maghüvely s magra már az ilyen fagyoknak hátrányos hatása van, mert megakasztja a mag kifejlődését, vagyis az apadt szemüvé válik és csirázóképességét is elveszíti. A veres színű és apadt szemű luczerna tehát az éretlen hüvelyeket ért fagykár következménye.

A kérdés második részére, hogy kővér földre ajánlatos-e műtrágyát használni, azzal felelhetek, hogy ilyen földre szuperfoszfát való, vagyis foszfortrágya, mely a föld kővérségét előidéző nitrogén egyoldalú káros hatását ellensúlyozza s helyes, jövedelmező kihasználását teszi lehetővé, különösen az őszi kalászosoknál, de a tavasziaknál is, ha utóbbiak alá a szuperfoszfátot lehetőleg már ősszel szórjuk ki, kat. holdanként 150 kg.-ot számítva. K. K.

Munkásügyek. Szociálista mozgalmak.

Hazafias munkások kongresszusa. A német hazafias munkások, akik függetlenül a szociálista párttól szervezkedtek, most tartották Berlinben országos gyűlésüket. Különös, hogy a napisajtó, mely minden külföldi szociálista mozgalmról megemlékezik, ilyen jelentékeny és fontos eseménynek egyetlen sort sem szentel. A hazafias német munkások ezidei gyűlésén pedig 1 millió munkás volt képviselve. Ez a szám nem nagyon maradt alól a német szociálista párt szervezett tagjainak számán. Igaz, hogy a német szociálista párt 3 millió szavazatot kapott, de ennek majdnem fele a kispolgárság táborából került.

Aki a napisajtóban a külföldi mozgalmakról szóló híreket olvassa, el nem hinné, hogy Németországban egy millió munkás a szociálista párttól független szervezetekbe egyesül és minden erejükkel a szociáldemokrácia ellen küzd. Erőteljes okokból sohse kapunk hírt azon külföldi munkásmozgalmakról, melyek a szociáldemokráciával semmi kapcsolatban nincsenek. Pedig a hazafias német munkások mozgalma nem új keletű. Már 1903. évben tartották Frankfurtban országos gyűlést, amelyen mozgalmuk alapjául a hazafias irányt jelentették ki. Az 1903. évi kongresszusnak főcélja volt egy irányba terelni az összes nem szociálista munkásszervezeteket, hogy ily módon erősebben ellensúlyozhassák a szociáldemokrácia terrorisztikus hatalmát és befolyását. Az akkori kongresszus különben a szociál-reformok mellett foglalt állást és a reformmunka érdekében a hazafias munkástábor minden a mai társadalmi rendszer alapján álló pártnak rendelkezésére áll. A kongresszus tüntelően nyilatkozott a szociáldemokrácia ellen és alaposan rázáfolt arra a szociálista öndicselkedésre, mintha csak a szociálisták képviselnék a német munkásságot. A frankfurti kongresszuson — ezt még a szociálisták is elismerik — több mint 700,000 munkás volt képviselve. Már az ez évi kongresszuson 1,010,248 munkás nevében tanácskozik a kongresszus. Ezek között van 320,000 szakszervezeti tag, 103,000 német nemzeti kereskedőegység, 126,000 evangélikus egyesületi tag, 310,000 katolikus egyesületi tag, 16,000 katolikus munkásné egyesületi tag stb. Az 1903. évi frankfurti kongresszus tehát célzt ért: sikerült egy táborba ös ehozni az összes nem szociálista szervezetet, melyekhez a közlekedési (vasuti) munkások nagy része is tartozik. A nagy munkástábor programja küzdeni a szociáldemokrácia ellen, békés, de erélyes módon harcolni a munkásság jólétéért, a szociális reformokért és a

munkásságot művelni a kultúra, a haladás megértésére.

A kongresszus a sztrájkot nem helyesli, bár elismeri, hogy *kényszerhelyzetben* jogos. A sztrájk nagy gazdasági károkat okoz az országnak és így a munkaadók is legyenek méltányosak.

A kongresszus küldöttsége különben felkereste Bülow herceg birodalmi kancellárt. A küldöttség szónoka: Behrens, a kongresszus nevében az állami alkalmazottak egyesülési jogát kérte *sztrájkjog nélkül*. Továbbá nagyarányu munkásvédelmi és egészségi intézkedéseket, vasárnapi munkaszünetet és munkásné-védelmet tart a kongresszus szükségesnek, hogy a német munkásság boldog legyen hazájában. Bülow örömeinek adott kifejezést, hogy egy táborba tömörültek azok, akik irtóznak a felfogatástól és távol állnak minden hazátlan mozgalomtól. Biztosítja a küldöttséget, hogy a szociálpolitikát tovább folytatják a császár akarata szerint. Ha a német szociálpolitika nem oly gyors, amilyennek ezt a munkások követelik, ez azért van, mert a többi osztály érdekeit is elő kell mozdítani. Gondja lesz — mondta Bülow — a birodalmi egyesülési jog és munkáskamarák kérdésének elintézésére és megvalósítja a vasárnapi munkaszünetet is.

Pártbomlás. Az újjászervező szociálista pártban, melynek élén Mezőfi Vilmos országgyűlési képviselő áll, már hónapok óta elkeseredet harcz folyik. A párt kongresszusa által megválasztott pártvezetőség ugyanis szembe került vezérével: Mezőfivel. A pártvezetőség egy a nemzetközi szociálista párthoz írott levelében arról panaszkodik, hogy Mezőfi akadályozza a köteles ellenőrzésben és egyáltalán nem respektálja a vezetőség határozatait. Ugy intézkedik, mint a párt tulajdonosa, holott hivatalosan csak titkárja, tehát egyszerű alkalmazottja a pártnak. A párt lapját személyének öndicséretével és reklámzikkkel tölti tele és a szociálistákról egyetlen szó sem jelenik meg. Ha a vezetőség ez ellen tiltakozik, akkor egyszerűen magának mondja a lapot, ami különben meg is felel a valóságnak. Most azzal fenyegeti a vezetőséget, hogy elcsapja és helyette új vezetőséget nevez ki. Ez ellen természetesen a vezetők tiltakoznak, rendkívüli országos pártgyűlés összehívását követelnek, mert szerintük csak ez illetékes a kérdésben dönteni. Azon eseten, ha Mezőfi a rendkívüli kongresszust össze nem hívja, akkor a vezetőség külön kongresszust hív össze és azon állást foglalnak Mezőfi ellen és új lapot indítanak.

Meghívó

a „Hangya” a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Lrtékesítő Szövetkezeté 1907 november hó 12-én d. e. 10 órakor Budapesten a Köztelek (Köztelek-utca 8.) disztermében tartandó

kongresszusára.

Napirend:

1. Elnöki megnyitó.
 2. Bernát István: A cremonai nemzetközi szövetkezeti kongresszus.
 3. Dömötör László dr.: Előterjesztés az új szövetkezeti törvényjavaslat tárgyában.
 4. Meskó Pál: A szövetkezetek munkássága. Délután 1 órakor társasbéd a Putnoki-féle nagyvendéglőben, József-körut 46. Egy teríték ára, fekete kávéval, egy korsó sörrel, vagy 1/2 liter borral 1 kor. 50 fillér.
- Délután 3 órakor a Hangya helyiségében gyakorlati szövetkezeti kérdések megvitatása.

Az igazgatóság.

A kedvezményes vasuti jegyváltásra jogosító igazolványok már kaphatók a „Hangya”-nál. Akik ezeket igénybe venni akarják, jelentkezzenek legkésőbb november hó 6-ig. A társasbédben való részvételre november hó 8-ig lehet jelentkezni.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	2161
Egyről-másról	2166
Növénytermesztés.	
Hagyma műtrágyázási kísérlet	2168
Tejgazdaság.	
A pécsi országos vaj- és sajtversenyt	2168
Állategészségügy.	
Védekezés a baromfikolera ellen	2170
Gazdasági gépészet.	
Baloldalt vágó aratógépeket kérünk!	2171
Levélzsekrény	2172
Munkásügyek. Szociálista mozgalmak	2173
Vegyesek	2173
Az osztrák gazdák a kiegyezés ellen. — Romániai határszéli bárczás legeltetés. — A visszavándorlók. — Vendégek a Közteleken. — Halálozás. — A londoni magyar kiállítás. — Hus uzsora Ausztriában. — Szalma-, széna- és szecskaküldemények fuvardíj-kedvezménye. — Állatforgalmi korlátozások. — Nyersolaj-kedvezmény — lokomotív-futás. — Állategészségügyi szakértők helyettesítése a marharakodó állomásokon	2174
Kereskedelem, tőzsde	2175
Szerkesztői üzenetek	2176

Az osztrák gazdák a kiegyezés ellen.

Az osztrák mező- és erdőgazdasági érdekek megvédelmezésére alakult osztrák Zentralstelle állandó bizottsága e hó 24-én Bécsben, *Guttenberg* tanár elnöke alatt látogatott ülést tartott, amelyen részt vettek a közös külügyi és az osztrák bel-, földmivelés-, kereskedelem-, pénzügy- és vasutügyi miniszteriumok képviselőin kívül a legkiválóbb osztrák gazdák. *Hohenblum* lovag előadása szerint, tekintve a kiegyezésben a magyar fél részére biztosított közjogi vívmányoktól, amelyek 1917 utánra Magyarország teljes közgazdasági függetlenítését készítik elő, az állategészségügyi konvenczió nyem nyújt eleget a biztosítékot az osztrák marhaállomány megvédelmezésére, a cukor-szűrtax teljesen igazságtalan dolog és a magyar liszt ellenében létesítendő szűrtaxal volna kiegyenlítendő; pénzügyi szempontból a blokkrenté 49 millió korona ajándék Magyarországnak, ehhez járul 4,283 ezer korona évi jövedelem a bankközösségből, a magyar állampapírok kaucióképessége és adómentessége Ausztriában ismét a magyar pénzügyi viszonyok megerősödését és ezzel azt eredményezi „dass uns zum Danke dafür im Jahre 1917 den *Fusstritt* geben wird”. (Ez osztrák diplomáciai kifejezést resteljük hű magyar fordításban itt közzéteni.) Elfogadhatlannak tartja a vámbevételek megosztási módját, mely Ausztriát legalább is 30 millióval károsítja. Ezek ellenében az osztrákok összes vívmányai: a vasuti tarifa-politika autonómiaja, a lisztforgalom korlátozása, a budapesti termény-tőzsde (fedezet nélküli határidőüzlet) megrendszabályozása, az egységes borhamisítási törvény és főleg a kvótaemelés.

Többek hozzászólása és a kormány képviselőinek felvilágosítása után a választmány egyhangulag elfogadta *Hohenblum* lovag határozati javaslatát, mely szerint az osztrák *Zentralstelle* a kiegyezési javaslatokat az osztrák agrár-érdekek és az aprár választási program szempontjából elfogadhatlanoknak tartja. Nevezetesen az állategészségügyi egyezményt, a cukor szűrtaxot, amely a magyar lisztbevitel szűrtaxával volna ellensúlyozandó, a magyar malmok bizományi raktárainak adómentességét Ausztriában, mely egyezés csak a magyar malomipar versenyképességét fokozza. A szeszadóra vonatkozó megállapodások esetleg az osztrák havasi kistűzők érdekeit korlátozhatják. Örömmel üdvözi a szabad vasuti tarifa megállapításának jogát, de hibáztatja, hogy a dunai forgalomban elmulasztotta a konkurrens vasutvállalatok szerződészerű szabályozását. Hibáztatja, hogy a kiegyezés mért nem teljesíti a magyarok jogos kívánságát, mely az Osztrák-Magyar Bank rögtöni szétválasztását

ezelőzza és azt későbbi időkre halasztja el. Kifogásolja a vámbevételek felosztási módját. Az állampénzügyi megegyezéseket illetőleg pedig a blokkrenté, a magyar állampapírok és a magyar és horvát földterhermentesítési kötvények kauczióképessége és adómentessége hivatják a most megrokkant magyar pénzügyi viszonyokat az osztrák tüke segélyével helyreállítani, hogy 1917-ben annál sikeresebben megvívassa Ausztriával a közgazdasági harcot. Mindezekből kifolyólag az osztrák Zentralstelle elutasító állásfoglalása a kiegyezési törvényjavaslatok ellenében föltétlenül igazoltnak tekinthető. Tehát minden osztrák agrárképviselő kötelessége, hogy tekintet nélkül nemzetiségi érdekeire, a kiegyezési javaslatok ellen foglaljon állást.

Hogy az osztrákok nincsenek elragadtatva, ebből a magyar közvélemény a maga szempontjából mindenestre megnyugtatóbb következtetéseket von le, mintha kollégáink ujongának.

Romániai határszéli bárczás legeltetés. A Romániában nagyobb mérvben fellépett ragadós száj- és körömfájás behurcolásának megakadályozása végett a földművelésügyi miniszter még folyó évi május hóban a romániai határszéli legeltetés forgalmát ideiglenesen megtiltotta. Ezen tilalmat annak idején minden átmenet nélkül késelem nélkül kellett elrendelni, minek következtében egyes román határmenti magyarországi községek lakóit, kik Romániában szokták legeltetni, ezen intézkedés hátrányosan érintett. Ennek folytán számos oldalról azon kérés intézettel a földművelésügyi miniszterhez, hogy az elrendelt határszéli szüntesse meg. A földművelésügyi miniszter a helyszíni viszonyok tanulmányozása és az érdekeltek meghallgatása után az általa kiadott ideleges tilalmat továbbra is változatlanul fentartani határozta. Sőt, hogy hasonló esetek többé ne ismétlődhessenek, a földművelésügyi miniszter előterjesztésére a pénzügyminiszter a kibajtást, illetőleg a kibajtásra vonatkozó bárczás kiállítását is további intézkedésig megszüntette. Ami már a határszélien hetek óta veszteglő honi bárczás kérdő állatokat illeti, tekintve az ott előállott lehetetlen állapotokat, a földművelésügyi miniszter rendkívüli méltánylást érdemlő esetekben szigorú óvó rendszabályok betartása mellett és a helyi kontumacia elvének feltétele alatt kivételképpen hajlandó megengedni, hogy ezen honi kérdő állatok november 30-ig hazahajthatók legyenek. A bebecsátás kizárólag a m. kir. belépőállomásokon át és csak határszéli vármegyék területére történhetik; a bebecsátandó állatok, az ottani m. kir. állatorvosok által egyenként megvizsgálatnak és számbavételnek, ezen vizsgálat után honi származásának és feltétlenül egészségesnek bizonyult állatok hatósági kísérettel felek által előre megjelölt községekbe hajthatók, ahol azok 14 napig helyi zárlat alatt állanak és az illetékes járási m. kir. állatorvos által 14 napig megfigyelés alá vételnek. Ezen intézkedés végrehajtására s a szükséges állategészségügyi ellenőrzéssel a kolozsvári állategészségügyi felügyelő: Jakab László biztatott meg s az érdekelt vármegyék főispánjai és alispánjai felkértek, hogy nevezett felügyelőt ezen kiválóan fontos működésében támogassák és a kikötött feltételek szoros betartását a maguk hatáskörében is szigorúan ellenőrizzék. Ezen intézkedéssel a földművelésügyi miniszter az állategészségügyi szempontokat egyfelől a legszigorúbban megővta, másfelől az önhibájukon kívül bajba jutott kiscsárdákat a tönkremeneteltől megővta.

A visszavándorlók. A Cunard-társaság hatalmas oceánjáró gőzöse: a *Carpathia*, szokásától eltérően nem üresen kötött ki vasárnap reggel a fiumei kikötőben. Eddig a *Carpathia* csak vitt tőlünk utasokat, most kivételesen hozott is: 748 visszaterő honfitársunkat, akik nagyrésze hosszabb időt töltött az ujlágban, de amint természetes, nem sikerült megtalálniok ott az ígért földjét. A visszavándorlók e csapatát hír szerint újabb csoportok követik. New-York kikötőjében újabb 400 magyar várja már is, hogy

visszahozzák az ő-hazába, amelyet annyi vérmes reménnyel eltelve hagytak oda. Amerikát épp úgy, mint a megvénhedt Európát sem kímélték az újabb idők közgazdasági viharai. A legutóbbi nagy háborúk okozta pénzügyi nyomás alá vette Amerika hatalmas iparát is, a gyárak nem képesek többé befogadni az Európából oda özönlő milliónyi munkásnépet. Az ujon érkezettek kitolódnak Észak-Amerika mostohább vidékei felé, ahol azonban nem vár rá más, mint — család. A kivándorlottak hamarosan belátják, hogy az új hazában még rosszabb a sorsuk, mint a régióban volt és sietnek a hátuk mögött hagyni a keserű csalódások a földjét. A most megindult visszavándorlási folyamatnak mi csak örvendhetünk. Az évtizedek óta folyton apadó munkásnépet bizonyára, ahol legnagyobb szükség lesz erre, pótolni fogják a visszaterők. A magyar társadalomra vár a feladat, hogy a visszavándorlást szociális és gazdasági érzékkel irányítsa.

Vendégek a Körtelken. F. hó 26-án délelőtt két olaszországi tudós tett látogatást a Körtelken Rubinek Gyula egyesületi igazgatójánál. Benini Rudolf dr. pavai egyetemi tanár és Bresciani Szilárd dr. egyetemi magántanár, akik az olasz kormány megbízásából jártak Berlinben, Bécsben és Budapesten, hogy a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet részére agrárstatistikai adatokat gyűjtsenek. Főleg az iránt érdeklődtek vendégeink, hogy miként történt nálunk a földadókataszter megállapítása, hogy miként eszközölték egyéb mezőgazdasági statistikai felvételeinket és hogy minő szervezete van mezőgazdasági hírszolgálatunknak, miképpen állítatnak össze az időszakos termésbecslések és aratási statistikák, valamint a mezőgazdasági termények árjegyzései. Nagy elismeréssel nyilatkoztak az OMGE. árjegyző irodájának hírszolgálati rendszeréről, melyről részletes jegyzeteket készítettek s a nálunk használatos tudósítói és statisztikai úrlapokból mintákat is vittek magukkal. A két külföldi agrárstatistikus egyesületünk székházának beható megtekintése után az új Mezőgazdasági Muzeumot szemlélte meg Mutschenbacher Emil dr. segédtitkár kalauzálásával s a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkoztak arról az egész Európában páratlanul álló remek intézményünkről, melynek gazdag és változatos anyaga órákra lekötötte figyelmüket és látható érdeklődéssel hallgatták Kovácsy Béla igazgató szakzeri felvilágosításait. Vendégeink, akik itt időzésük alatt a m. kir. központi Statisztikai Hivatalban is beható tanulmányokat folytattak, a legkedvezőbb benyomásokkal hagyták el f. hó 27-én székesfővárosunkat.

Halálozás. Márk Ferenc földbirtokos, egyesületünk tagja f. hó 25-én 64 éves korában elhunyt és e hó 27-én helyezték a mezőcsáti sírkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra.

A londoni magyar kiállítás. Nákó Sándor gróf fiumei kormányzó elnök és Zichy Béla Rezső gróf alelnök vezetésével most szervezkedik a londoni magyar kiállítás hazai disztribúciója. Társadalmunk számos előkelő tényezőjét sikerült a kiállítás rendezésében való közreműködésre megnyerni, mint ahogy Angliában is a vezető társadalmi rétegek notabilitásai fáradoznak a londoni lordmajor vezetése alatt a kiállítás sikerén. Az érdeklődés ipari és mezőgazdasági termelőink körében napról-napra fokozódik és egymást érik a jelentkezések. A jövő héten Londonban az Earl's Court parkjában és pavillonjaiban is megkezdik a kiállítás előmunkálatait. Az előkészítő-bizottság a kiállítók részére különféle szállítási kedvezményeket eszközölt ki, ezekről, valamint minden egyéb, a kiállításra vonatkozó kérdésben bővebb részletekkel és felvilágosításokkal szolgál a Kiállítási Iroda, Budapest, V., Gresham-palota, földszint 27. Telefon 76—34.

Hus-uzsora Ausztriában. A krakkói „Czas” újság október 18-iki száma szerint a krakkói polgármester jelentést tett a tanácsülésen, hogy miután a krakkói vásárokon a vágómarha-

árak jelentékenyen csökkentek, míg a husárak változatlanul drágák maradtak, felszólította a mészáros-szövetséget a husárak aránylagos csökkentésére. A mészárosok hajlandónak mutatkoztak október hó 15-től kezdve a husárakat leszállítani és pedig a marhahús hátuljának kilóját (II. rendű minőség.) 1'44 K.-ról 1'28 K.-ra, az elejét pedig 1'36 K.-ról 1'12 K.-ra. Az elsőrendű husminőségénél azonban csak 6—8 fillér áresökkentést engedélyezhettek. A polgármester ezt keveselte és erélyes intézkedést helyezett kilátásba a husárak megfelelő leszállítására. Krakkóban és számos más osztrák vidéki városban a városi hatóságok ugyilátszik erélyesen meg tudnak küzdeni a túlzásba vitt husrágitással, amelynek alapoka minden körülmények között a mészárosok túlkövetelése volt; azt hisszük, hogy elsősorban a mi hatóságainknak is a mészáros- és hentes-szövetségeket kellene megrendszabályozniok és akkor rövid úton lehetne segíteni az abnormis husrágitáson.

Szalma-, széna- és szeszaküldemények fuvardíjkezdménye. Az ország tulnyomó részében mutatkozó nagymérvű takarmányhiányra való tekintettel utasította a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy úgy a saját vonalain és a pécs-bárcsi vasuton, valamint a m. kir. államvasutak kezelése alatt álló mindazon helyi érdekű vasutakon, melyekre nézve az államvasutaknak az üzlekezelési szerződés értelmében szabad díj-szabási jog van biztosítva, a magyarországi állomásokról magyarországi állomásokra szállítandó állattenyésztéssel s illetve mezőgazdasággal foglalkozó gazdák részére takarmányozási célokra rendelt széna-, szalma- és szeszaküldeményekre nézve a szállítási díjakat kocsis- és fuvarlevelenkint legalább 1000 kgr.-ért való fizetése mellett a II. kivételes díjszabásnak díjtételeit alkalmazza rovatolás útján. Ezen kedvezmény november 1-től visszavonásig, de legkésőbb 1908. évi április végéig érvényes. A kedvezmény a rendes fuvardíjjal szemben mintegy 30 százalékos mérséklésnek felel meg. Ha azonban a díjmérséklést veszszük figyelembe, amely kérdéses árucikkek után az államvasutak vonalain évek óta engedélyeztetni szokott, ugy ez 15 százalékot tesz ezen mérsékelt díjtétellel szemben. A miniszter a többi hazai vasutak igazgatóságait felszólította, hogy a kérdéses küldeményekre nézve saját vonalaikat illetőleg megfelelő díjkezdményt engedélyezzenek. A továbbeladás céljából szállított takarmányküldeményekre, esetleg a kivitellel kerülő ily küldemények szállítására a kedvezmény csak a rendeltetési hely fekvése szerint illetékes vármegyeyi illetve vidéki gazdasági egyesület, avagy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által kiállított s a feladás alkalmával a szállítvány fuvarleveléhez melléklendő igazolvánnyal bizonyítottatik. E mellett az így igazolt takarmányküldeményeknek az illető rendeltetési állomáson tényleg leadatniok és onnan tengelyen elfuvaroztatniok kell.

Állatforgalmi korlátozások. Az „Állategészségügyi Ertesítő” 830. száma szerint a cs. kir. osztrák földművelésügyi miniszter, f. hó október 24-én kelt 4041/5847. számú hirtelvénye szerint, a sertésvesz fennállása miatt, tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitelére: Vas vármegyének muraszombati járásából és Zemplén vármegyének homonnai járásából. A sertésorbáncz fennállása miatt pedig tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitelére: Nyitra vármegyének szakolczai járásából és Szakolcza r. t. városból és Zemplén vármegyének homonnai járásából. Viszont a sertésvesznek behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitelére nézve: Somogy vármegyének barcsi járása, a sertésorbáncz fennállása miatt pedig a sertéseknek Ausztriába való bevitelére nézve: Szepes vármegyének szepesfalui járása és Trencsén vármegyének bicscei és trencsényi járásai, valamint Trencsén r. t. város ellen fennálló beviteli tilalmak hatályon kívül helyeztetnek.

Nyersolaj-kedvezmény — lokomotív-fűtés. Az utóbbi időben Galiczia nyersolajtermelése oly mérvet öltött, hogy az értékesítés a legnagyobb gonddal jár. Mig 10 évvel ezelőtt a termelés 40,000 czisztarna volt, addig ez évben 120,000 czisztarna várható. A nyersolaj ára volt 10 év előtt 4 kor. 30 fill., mig most 2 kor. 40 fill.-t tesz. A túltermelés és az áresés hatását ellensúlyozandó, az osztrák vasuti miniszterium a belföldi

(A
oszt
A
olyan
A ter
mind
okozt
lyokk
árak
üzlete
állam
hírek
Szilár
ottani
tartoz
kényte
a kor
kedtek
az elat
javult
A gaz
jezni
Német
nyilvár
termés
hozott
és vid
mányo
ruinak
péig u

gázgyárakba és a külföldi átmeneti határállomásokra szállítandó nyersolajküldeményekre nagymérvű kedvezményeket engedélyezett. Másrészt olyan indítvány is fekszik az osztrák vasúti minisztérium előtt, hogy a galicziai vonalakon közlekedő lokomotivokat nyers kőolajjal fűtse. Elvben hozzájárult a miniszter ezen előterjesztéshez és megbizta a lengyeli igazgatóságot a további lépések megtételére. A tanulmányok folytattnak oly irányban, hogy az új mozdonyfűtési anyag bevezetése miféle beruházásokat tesz szükségessé a mozdonyokon és az állomásokon.

Az osztrák szeszkezdvények korlátozása. A cs. k. osztrák államvasutak már a múlt évben kezdték meg a szeszkezdvények korlátozását. Az általános szeszkezdvényeket ugyan ez évben is még változatlanul megújították, de a helyi és a köteleki forgalmak szeszkezdvényei fokozatosan be fognak szüntetni. Így a gács-wieni köteleki keretében fennállott ezen kedvezmények már a f. évi november 1-től kezdve érvénytelenek.

Allatgyógyászati szakértők helyettesítése a marharakodó állomásokon. Előfordult olyan eset, hogy az egyik vármegye alispánja a törvényhatósági m. k. állatorvost megbizta, hogy a marharakodó állomásokhoz kirendelt állandó és helyet-

tes szakértők egyidejű akadályoztatásakor a szakértői teendők ellátására *esetről-esetre* egy m. k. állatorvost rendelhessen ki. Minthogy ezen eljárás szabályellenes, utasította a m. kir. államvasutak igazgatósága az összes állomásokot, hogy mindazon esetekben, melyekben az állatszállításnál akár a feladás, akár a leadás alkalmával az állategyógyászati határozmányok szerint az állatorvosi vizsgálat kötelező, csakis az állandó és helyettes szakértő, vagy az *illetékes elsőfoku hatóság által kirendelt szakértő* közreműködését fogadják el.

Apró hírek. Nemzetközi kiállítást terveznek Sanghaiban 1909-re. Ugyancsak nagy nemzetközi kiállítást terveznek Tokióban (Japánban) 1912-re. Ezen kiállítások rendezésének terve még nem végleges.

Gazda szakértők a dohány bevéltésénél. Az OMGE. kérelmére a pénzügyminiszter a dohánybevéltésnél fontos újítást léptetett életbe. U. i. a dohány bevéltésénél a jövőben nagyobb hatáskörrel rendelkező gazdaszakértők is fognak működni.

A kivándorlókhoz. A belügyminiszter a főispánok útján, mi ez uton szólítunk fel minden olvasót, hogy a kivándorolni készülőket figyelmeztessék, hogy a délamerikai Maryland államban le ne telepedjenek.

A munkás- és cselédszegélypénztár működési körének kiterjesztése. Darányi földmivelésügyi miniszter f. hó 20. rendeletet intézett a vármegyék alispánjaihoz, melyben meghagyja, hogy az orsz. gazdasági munkás- és cselédszegélypénztár működési körének kiterjesztése érdekében készülő tervet czéljára a gazd. cselédek novemberi összeírása alkalmával életkorukat is följegyezzék.

Gallérok, kézelők legszibben tisztítottak Haltenberger Béla gőzmosógyárában, Kassa. 67.3/6

NYILTTÉR.*)

MEZEI EGEREK. A **Fuchsolt-labdacsok** feltételül hatásosak, méregmentesek, olcsóbbak mint bármely méreg-anyag. 1 kg. (10.000 labdac) 3 K, 10 kg. 25 K, 50 kg. 100 K. Ajánlják a cs. kir. Földmivelésügyi Minisztérium, Országos Földmivelési tanács és a hatóságok.

„FUCHSOL“ vegyszeti laboratórium, Wien, VII., Mariahilferstrasse 38. 689

* E rovat alatt közöltékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Nemzetközi gabonapiacz 1907 október 26-tól 1907 október 30-ig.

Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago	
Buza	29	24.30	22.63	26.30	25.30	29.80	22.62	20.16	—	21.97	22.50	Október	—	22.41	27.08	23.36 ^{1a}	18.04 ¹
	25	24.50	22.63	26.20	25.45	29.80	22.92	20.22	18.23	21.97	22.50	Nov.	24.78 ⁸	22.80 ^{2a}	27.22 ¹	22.92	—
Rozs	29	22.30	—	23.80	23.90	25.96	18.54	—	—	—	19.01	Október	—	—	25.16	18.72 ^{1a}	—
	25	22.15	—	23.90	23.90	25.96	18.38	—	—	—	19.01	Nov.	23.90 ⁸	—	24.48 ¹	18.36	—
Zab	29	16.60	—	17.60	16.90	23.30	—	—	—	—	—	Október	—	—	20.62	—	—
	25	16.60	—	17.60	16.90	23.30	—	—	—	—	—	Nov.	17.18 ⁸	—	21.44 ¹	—	—
Tengeri	29	14.50	15.75	15.70	15.50	20.06	—	13.98 ¹	—	13.77	—	Október	—	15.34 ¹	18.94	—	—
	25	14.60	15.75	15.60	16.20	20.06	—	14.11	12.20	13.77	—	Nov.	14.14 ⁸	14.63 ²	—	—	11.88 ¹
Árpa	29	16.00	—	21.00	20.00	24.78	—	—	—	—	—	Október	—	15.34 ¹	19.10	—	—
	25	16.00	—	21.00	20.00	24.78	—	—	—	—	—	Nov.	14.40 ⁸	14.63 ²	—	—	11.85 ¹

Jegyzet: ¹) deczember. ^{2a}) nov.—február. ³) 1908 január. ^{4a}) 1908 márczius. ⁸) 1908 április. ⁹) 1908 májusra.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatózsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyálynak tudósítása a „Köztelek” részére.)

A várva várt csapadék végre bekövetkezett, bár nem olyan kiadós mérvben, mint az kívánatos lett volna. A temperatura csökkent némileg. Az aggodalmak még mindig nem szűntek meg a hosszantartó szárazság okozta károkat illetőleg. A hajózás igen nagy akadályokkal küzd. Ami a piaci viszonyokat illeti, a gaboná-árak a külföldi tőzsdéken némileg csökkentek és az üzletnek vontatott lefolyása volt. Az egyes külföldi államokból érkező jelentések szerint kedvezőtlen eső-hirekről jöttek tudósítások különösen Argentiniából. Szilárd árjegyzések híre érkezett Oroszországból; az ottani malmok a magas árak folytán vásárlásaikban tartózkodók voltak és végül sürgős vásárlásokat voltak kénytelenek teljesíteni. A gabonárák Oroszországban a korábbi évekhöz képest majdnem négyszeresre emelkedtek és a termelőkhöz figyelemzetések intézettek az eladásokban való tartózkodásra. Franciaországban javultak az időjárási viszonyok, az esőzések megszűntek. A gazdák igyekeznek őszi vetési munkálataikat befejezni; az üzleti viszonyokban szilárd hangulat uralkodik. Németországból érkező hírek szerint élénk érdeklődés nyilvánul kenyérmagvak iránt és zab iránt. Az ideai termés különben Németországban érdekes jelenségeket hozott felszínre. A főtermelő vidék ezidén Szászország és vidékei, mint Szilázia és Mecklenburg, amely tartományokban máskor exportáltak búzát, ma importra szorulnak. Az időjárás szeptember közepétől október közepéig úgy mint nálunk meleg és száraz lefolyása volt.

Ez annyiban volt kedvező, hogy a takarmányműveket megfelelően tudták betakarítani. Angliából érkező hírek szerint az árak ismét emelkedtek. A szilárdulást csak a hét vége felé váltotta fel némi áreszkkenés. A mi piacaink az üzleti forgalom vesztett élénkségéből. Az érdeklődés csökkent és a malmok kevesebb részt vettek a vásárlásokban. Az árak mindazonáltal emelkedtek. A bécsi piacon a kínálat elég jó, az irányzat szilárd és az árak a múlt héthez képest 15 fillérrel emelkedtek. Rozsban igen nagy áremelkedés következett be a bécsi piacon, ahol az emelkedés 50 fillérre, Budapesten 30 fillérre tehető. A szilárdulás nem idézett elő nagyobb kínálatot. Az árpaüzletben nem történt lényegesebb változás. Tengeriben a hozatal szőványos, részben a nehézkes forgalmi viszonyok, másrészt a gyenge vizállás folytán. Ó-tengeri ára 15—20 fillérrel emelkedett, később gyengült némileg a hangulat. Zabárak változatlanok, tartottak.

Napijelentés a gabonatózsdéről.

1907 október 29.

Eleinte az esőhírekre lánghán indult, később megjavult a buzaüzlet irányzata. 15,000 métermáza forgalom mellett az árak záratkör változatlanok.

Rozs legmagasabb jegyzéséből 15—20 fillért vesztett, 21.70—21.80 koronás árt jegyezhetünk Budapest paritásában.

Árpa takarmányezelokra jobban kínálva, kisebb tételekben akadt csupán megfelelő vevőre 15.50—15.70 K. mellett a főváros távolságában.

Tengeriben jó kereset mutatkozik, főleg nyáron azonnali és november havi szállításra 12—12.20 K. paritás árban. Ó-tengeri készletek csökkenőben, 14.70 K.

ár mellett. Kőbányai hízalási czelokra néhány vagon kelt el.

Zab kevés forgalom és állandósult árak mellett rendszeres fogyasztás jelentkezik.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 300 mm. 78 k. 24 K. 20 f., 100 mm. 77 k. 24 K. — f., 150 mm. 77 k. 24 K. — f., 100 mm. 77 k. 24 K. — f., 100 mm. 77 k. 24 K. — f., 900 mm. 76.8 k. 24 K. 50 f., 2.80 mm. 77.8 k. 24 K. 50 f., 200 mm. 76.5 k. 24 K. 10 f., 100 mm. 75 k. 23 K. 40 f.

Pestvidéki: 200 mm. 78 k. 23 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 24 K. — f., 100 mm. 77 k. 24 K. — f., 200 mm. 77 k. 23 K. 90 f., 100 mm. 76.5 k. 23 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 23 K. 55 f., 150 mm. 76 k. 23 K. 70 f., 100 mm. 76 k. 23 K. 70 f., 100 mm. 75 k. 23 K. 40 f.

Adai: 4500 mm. 76 k. 24 K. 45 f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 77 k. 23 K. 65 f.

Hartai: 1940 mm. 78 k. 24 K. 45 f.

Fejérmegyei: 100 mm. 78 k. 24 K. — f.

Bácskai: 3280 mm. 76.5 k. 24 K. 25 f.

Bánsági: 140 mm. 75.5 k. 24 K. 05 f.

Rozs: 1000 mm. 22 K. — f., 200 mm. 21 K. 90 f.

Árpa: 100 mm. 15 K. 50 f. kp. par.

Határidősárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1908 áprilisra ———— 24.94 K.
Rozs 1908 áprilisra ———— 23.34 „
Zab 1908 áprilisra ———— 17.06 „
Tengeri 1908 májusra ———— 14.36 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
utca. 1907. október hó 29-én. A székesfővárosi vásár-
igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 120 szekér réti
széna, 35 szekér muhar, 30 szekér zsupszalma, 22 szekér
alomszalma, 1 szekér takarmányszalma, — szekér
engeriszár, 5 szekér egyéb takarmány (löhère, luczerna,
zabosbikköny, köles stb.), 100 zsák szécska.

A forgalom élénk.
Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna
600—860, muhar 780—820, zsupszalma 600—700, alom-
szalma 500—560, takarmányszalma 590—580, 100 kéve
tengeriszár: —, egyéb takarmány 500—620,
zabosbikköny 800—880, löhère —, zöld luczerna
—, köles 580—580, sarju 660—700, szalmaszécska
660—660. Összes kocsiszám 214. Összes súly 256,800 kg.

Szeszüzet.

A szeszüzletben a kereslet még mindig élénk és a
fedezési vételkedv állandóan kielégítő.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 163—164 K.,
adózatlanul 64—65 K.-ig nagyban.

Élesztőszesz szintén szilárd és hordóval együtt nagy-
ban 160, adózatlan 61 koronán kelt el.

Denaturált szesz hordóval együtt 52 K. kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers-
szesz prompt szállításra ab termelő állomás 58—59-50
K., későbbi szállításra 57—57-50 K.-ig kelt el nagyban.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59—60 K.

Bécsi jegyzés 61-63—62 K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	59—60	—
Finomított szesz adózva	163—164	—
„ adózatlan	64—65	—
Élesztőszesz adózva	160—161	—
„ adózatlan	61—62	—
Nyersszesz adózva	161—161-50	—
Denaturált szesz	52—52-50	—

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve,
budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mel-
lett értendőek.

Chililalétróm.

(Magyar Mezőgazdák Szövetkezete jelentése.)

Az üzlet a lefolyt héten nem volt jelentékeny, a bel-
földi távollattja magát az üzlettel és az árfolyamok min-
den különösebb ok nélkül 5—7-50 pfénnyel estek.

Az árak a következők:

	Márka
1907	november ——— 10.85
	december—január — 10.95
1908	január—február — 11.05
	február—márczius — 11.15
	márczius ———— 11.20
	április ———— 11.17 1/2

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruszállítójának
jelentése a „Köztelek” részére.)

A londoni fémtözsde a két vezető papírfém, tehát a
vörösréz és az ón a lefolyt hét elején további árnyat-
lást mutatott. Erre befolyással ugyszólván kizárólag a
rossz amerikai hírek voltak és tényleg a neworki réz-
jegyzés jelentékenyebben alábbszállt, anélkül, hogy a
londoni fémtözsde azt teljesen követte volna. A hét
utolsó felében hirtelen változás látszott beállani és az
egész fémpiaczon szilárdulás ment végbe, melynek tar-
tossága a jövő heti alakulásoktól függ. Tény az: ha a
fogyasztók, mint előbb vörösrézben, most is csak két
havi szükségletüket fedeznék és tartózkodásukat fel-
adnák, úgy hozzávetőleges számítás szerint legalább is
70,000 tonnával apadna a tényleg még óriási készlet.
Onban is volt észlelhető javulás, míg az ólomárak ki-
terjedt kínálat folytán ismét csökkentek. Horgany tel-
jesen változatlan maradt.

Liszt, őrlemény és erőtakarmanyk.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmany-
osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A lisztüzlet e héten csendes mederben mozgott.
Az árak a hét elején emelkedőben voltak, később azon-
ban a malmok voltak követeléseikből engedni. Rendel-
kezők gyéren éreznek.

Heti lisztforgalom 114,664 mm. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100
kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.

Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7

Ár K: 36 40 35 80 35 — 34 20 33 60 33 — 32 40 30 80

7 1/2 7 3/4 8
28 60 25 — 19 20

Rozslisztárak:

Szám: O. O/L. I. WR. II. II/B. III.

Ár K: 31 40 33 20 33 20 32 40 31 60 29 80 27 60

A korpauzlet irányzata szilárdult, miután a szárazság
nagy volt és a gazdák téli szükségletükről gondoskodni
kénytelenek voltak, tegnap óta az időjárás kedvezőbbre
fordult.

Heti korpaforgalom 23,103 mm. volt.

A többi erőtakarmany-cikkek árai a következők vol-
tak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok véte-
lénél 100 kg.-ként.

Őszi finom korpa 1907 nov.—decz.	12 90—12 80
„ goromba	12 90—12 80
Finom korpa 1908. jan.—május száll.	13 30—13 20
Goromba „	13 40—13 30
Rozskorpa névlegesen	14 20—14 —
Malomkonoly	13 ——12 80
Budapesti gyári repcepepogácsa zsák nélkül	15 50—15 40
Derby melaszé ab Hatvan vagy Pozsony	11 40—11 30
Szárított moslék zsák nélkül	13 40—13 30
Malátacsira „	14 20—14 10
Répaszelet „	12 60—12 50

**Élelmiezcikkek nagyban árai a központ
vásáresarnokban.**

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelen-
tése. 1907 október 29-én.

A beállott hűvösebb időjárás folytán az üzleti han-
gulat barátságosabb, bár a felhozatok még mindig
nem kielégítő mérvben történnek. Ugy a vágott baromfi,
mint vad emelkedett árak mellett talál elhelyezést, nem-
különben a vaj és turó is. Különösen ajánljuk ennél-
fogva ezen megnevezett cikkek, továbbá szép tábla-
alma és körte nagyobb mérvbeni felkúldését. A burgonya
keresete változatlanul lanya. Tojásfelkúldés a jó árak
folytán szintén hasznossal kecsegtet.

Mai árak:

Husnemlék: vidéki marhahus hátulja 1 28—1 40 K., eleje
1 10—1 20 K., vidéki és helybeli borju bőrben, hosszan
mérve, súlylevonás nélkül 1 10—1 30 K., helybeli borju-
hus 1 28—1 44 K., sertészsólalonnával 1 18—1 28 K.,
lehuzott sertés 1 04—1 12 K., szalonna friss 1 40—1 60 K.,
szalonna sózott 1 44—1 48 K., szalonna füstölt 1 48—
1 52 K., olvasztani való 1 40—1 44 K., háj 1 52—1 54 K.,
sertészsír 1 52—1 56 K. kg.-ként. Füstölthús (vidéki)
kg.-ja 1 30—1 60 K., hazai sonka 1 60—1 80 K., szalámi
magyar 4—4 40 K., szalámi nyári 1 20—1 40 K.,
barány párja ——— K.-ig.

Vad: őz 1 80—1 70 K., szarvas 0 70—0 90 K., vaddisznó
0 80—0 90 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 2 80—3 — K.,
nyul süldő 1 40—1 80 K., fogoly 1 ——1 20 K., fácán
2 40—3 — K., erdei szalonna ——— K., dámvad
0 80—90 K. kg.-ként.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1 20—2 — K.,
sütni való 2 20—2 80 K., liba fiatal 5 ——7 — K., kacsa
sovány 2 ——2 60 K., kacsa hizott 4 ——6 — K., lud
hizott 12 ——18 — K., tyúk 2 40—2 80 K., pulyka
6 ——8 — K., élő sovány liba ——— K. páronként.
Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1 20—1 32 K.,
hizott rucza 1 40—1 60 K., hizott pulyka 1 40—1 60 K.,
levestyúk 1 60—1 80 K., pulyka sovány 0 ——0 —
K. kg.-ként. Poulard 0 ——0 — K., gyöngytyúk ———
K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2 30—2 50 K.,
II. 2 ——2 20 K., főzvaj (köpült) 1 60—1 80 K., tehén-
túró 12—20 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és mun-
kástúrót igen jutányosan szállítatunk.

Zöldszégek: burgonya (vagonárú) sárga 4 40—5 20
K., rózsá 4 ——5 — K., fehér 3 60—4 20 K., híflí 8 —
12 — K., sárgarépa 4—6 K., petrezselyem 6—8 K.,
vöröshagyma makói 10—11 — K., vöröshagyma kö-
zönséges hazai 8—8 — K., fokhagyma 24—32 K.,
káposzta 4—5 — K. 100 kg.-ként. Kalarabé 0 —
0 — K., 100 db spárga solo 0 ——0 — K., közep 0 —
0 — K., levestpárga 0 ——0 — K. kg.-ként. Zöldbab,
hüvelyes 0 ——0 — K., kifejtett 0 ——0 — K., zöldborsó,
hüvelyes 0 ——0 — K., kifejtett 0 ——0 — K., para-
dicsom 0 ——0 — K. 100 K. kg.-ként. Uborka salátának
való 0 ——0 — K., ecetbe 0 ——0 — K., savanyított
0 ——0 — K. 100 db-ként.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0 ——0 — K.,
sárgadinnye 0 ——0 — K. kg.-ként. Alma: elsőrendű
áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbiát, batul
stb.) 50—60, másodrendű 30—40, harmadrendű apró
áru 12—20 K., körte elsőrendű 1 ——1 60, másodrendű
40—60 K. q.-ként. Dió I. 40—60, II. 30—40 K. 100
kg.-ként. Szőlő oporto 0 ——0 — K., finom 0 ——0 —
K., chasselas 0 ——0 — K., szagos 0 ——0 — K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szeszesez ifalokat minőség szerint
különféle árakon értékesítünk. Méz ——— fill. kg.-ként.
(A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti
Egyesület vezérképviseelője — minden mézértékesítési
ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz ——— fillér
kg.-ként. Gomba szárított 0 ——0 — K., szappan —
— fill., lencse (erdélyi) ——— K., bab apró ——— K.,
nagy szemű ——— K., lencse ——— K. 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 90—92 K., erdélyi apróbb áru ———
K. eredei lánként (1 440 db).

**Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbánya
sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek”
részére.**

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levo-
nással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz (páronkiat 400 kg. felül)	fillérig
Öreg közép „ 300—400 „	—
Fiatal nehéz „ 320 kg. felüli súly	126—128 „
„ közép „ 250—300 kg.	128—129 „
„ könnyű „ 250 kg.-ig	130—132 „
Szerbiai nehéz „ 251—320 kg.-ig	—
„ közép „ 260 kg. felüli	—
„ könnyű „ 240—260 kg.	—
„ könnyű „ 240 kg. terjedő súlyban	—

Irányzat: nyugodt.

Bécsi szarvasmarhavásár.

1907 október hó 28

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hizott marhában fel- drb	Hizott marha ——— 3134
hajtás ——— 3357	Legelőmarha (Wiedev.) 223
Csontozni való marhá- ban felhajtás ——— 982	Csontozni való ——— 982
Összesen ——— 4339	Összesen ——— 4339
Eladatlan maradt ——— 57	

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi ——— 2935	Ökör ——— 2856
Galicz s bukovinai ——— 382	Bika ——— 744
Oszták tartomá- nyokból ——— 944	Tehén ——— 612
Összesen ——— 4261	Bivaly ——— 49

Árak (100 kilogrammonként élő súlyban, koronaártekben
fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	75—85—86—89	66—74	54—65
Galicziai hizott ökör	86—90—92	78—85	74—76
Tarka hizott ökör	83—98—99—103	78—87	68—77
Bikák	52—72—74—80	—	—
Hizott tehén	52—74	—	—
Legelőmarha	48—70	—	—
Csontozni való marha	—	—	—
Bivaly	38—52	—	—

Irányzat: lanya, prima ökör 1—2 K.-val, közép
és többi minőség 2 K.-val olcsóbb. Bika és csontos
marha közül csak a prima tartotta meg a mult heti
árat. Az üzlet menete nehézkes, vontatott.

Szerkesztői üzenetek.

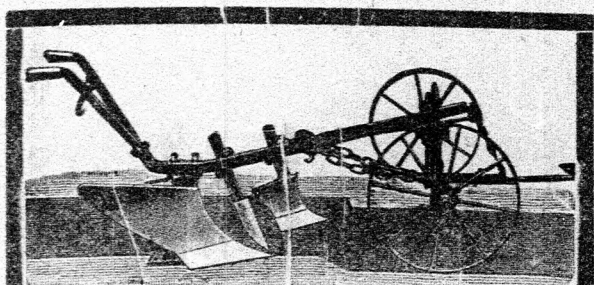
B. J. Budapest. A zombolyázandó cziroszárát lehe-
tőleg nagy kazalba tanácsos rakni s a kazaltető kissé
domboru legyen, hogy az esővíz s hólé lecsuroghasson
róla; szélességi méretül 4 m.-t ajánlunk, a magassága
pedig akkora legyen, hogy egy közbeeső deszkaemel-
vényről még a tetejére lehessen a földet hányni, tehát
körülbelül 5 m., mert a beföldelt kazal erősen ülepedik
s idővel alig fél olyan magas, mint kezdetben volt. A
kazal tetejét borító földréteg legalább 2/3 m. vastag le-
gyen, de minél vastagabb, annál jobb, mert annál na-
gyobb nyomást gyakorol a takarmánynak. Cs. I.

P. V. Nagykanizsa. Ha bonyhádi teheneivel 40 kg.
répát, 6 kg. szénát, 10 kg. árpaszalmát, 3 kg. buzakor-
pát s 2 kg. malátacsirát etet 1000 kg. élő súlyra s na-
ponta, akkor 22-8 kg. szárazanyag, 0-9 kg. fehérje s 8-4
kg. keményítőérték jutván nekik, mintegy 13-14 l. tejet
adhatnak 1000 kg. élő súlyra, ha pedig jobban tejeinek,
több korpát kell nekik adni. Az esztendőben növedék-
marhával 30 kg. répát, 10 kg. szénát, 10 kg. szalmát,
3 kg. malátacsirát s 3 kg. korpát etetnének, mely 25-9
kg. szárazanyagot, 1-2 kg. fehérjét s 9-4 kg. keményítő-
értéket tartalmaz. A 2—3 éves üszöknél elhagynánk a
malátacsirát s korpát s csak szénát, szalmát s répát
adnánk nekik, de ha kevés széna jutna nekik, némi
malátacsirát is. Így vaktában s a takarmánykészlet pon-
tosabb ismerete nélkül bajos hasznavehető tanácsot
adni s ezért jó lett volna velünk tudatni, hogy körül-
belül mennyi a szénája, répája stb. A burgonya meg-
közelítőleg kétszer annyi répát pótol a marhánál. Az
árpának inkább csak akkor venné hasznát, ha több szé-
nát etetténe, de a szalmát jobban javítja a maláta-
csira s korpá. Cs. I.

H. M. Rémán. A rizskorpát nem tekintjük takarmány-
nak, mert abban oly kevés a táplálóanyag, hogy nem
érdemes vásárolni. Ezért nem is szolgálhatunk avval,
hogy hány keményítőértéket képvisel a rizskorpa, valő-
színden nem többet, mint az ősi szalma, míg ellenben
a rizsiszt igen jó takarmány. Cs. I.

G. K. Kérjük teljes névalairását beküldeni, mert kü-
lönben okt. 24-én kelt és a cseléd-kórházilleték behaj-
tása tárgyában hozzánk intézett kérdésére nem vála-
szolhatunk.

Egy alapító. Kérdésére szintén csak teljes név-
aláírásának közlésével válaszolhatunk.



Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncélemelőkkel
 acél gerendelyvel
 állítható szarvakkal, önzetetéssel.

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló-, rét-boronák.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Superior sorvetőgépek, triőrök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP.-ig. Ipari mozdonyok 200 HP.-ig.

Eladó birtokok.

100,000, 200,000, 400,000 és 500,000 forint vételárban. Előnyös fekvés Budapest, Bécs és Grácához. Mindegyikén megfelelő urialak stb. 2069

Krausz Samu
 birtokforgalmi irodája Pápán.

GŐZEKE eladó.

Bövebhat Gazdasági Intézségnél, Nyitra-Szerdahelyen. 2106

Magyar nők szakácskönyve

Saját tapasztalatai után összegyűjtötte és szerkesztette

Szopori Nagy Jolán

Ára 4 kor.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. szám.

Alólirottnál eladó körülbelül

3—4000 mm. őszi szalma

a gelsei vasutállomásra szállítva. Koller István Alsó-Rajkon, u. p. Gelse. 6776

Mezei egerek kipusztítására ajánlok Saccharin-Strychnin-buzát

Legbiztosabb és legolcsóbb! Legbiztosabb és legolcsóbb!

Vegyipari laboratórium

BUDAPEST, Marokkói-u. 2. **DETSINYI FRIGYES** BUDAPEST, Marokkói-u. 2.

Eredményenyl használták:

Bélai uradalom,
 Pick és Lorsch,
 Tornyai Schossberger Henrik.

Eredményenyl használták:

Báró Harkányi Frigyes,
 Jakabszállási uradalom. 6782

Hetes-kaposujlaki hitbizományi uradalomban (vasutállomás: Kaposvár) **20 darab pirostarka** 1¹/₄—1³/₄ éves

simmentháli bika

áll eladásra rendelkezésre 850—1500 koronáig.

Megkeresések: „**Uradalmi főtisztviség**” czimen Hetes-re (Somogy megye) intézendők. 6785

Mindennemü

OLAJPOGÁCSÁK

valamint répaszelet, korpa s egyéb erőtá-karmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál

Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

Erdőbirtok-eladás.

Pusztá-Apáti (Zala megye) 820 holdas birtok, 400 hold 140—160 éves vágható, 100 hold fiatalabb erdősséggel, élő és holt leltárral azonnal eladó.

A birtok szép fekvésű, jobb minőségű föld és rét. Közel fekszik Gáloczfa, Porszombat és Szilvagy falvakhoz, vasutállomása Rédcics 18, Zala-Lövő 10 kilométer.

Tulajdonosok: **Fuchs Zsigmond, Szigetvár** és **Löwenstein Jakab** és **Ignác, Zalaegerszeg.**

6787

Dr. BERNOLÁK KÁROLY szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

1907 őszen szállítandó

friz kosokra és juhokra

Árajánlatot levélben küld

folyó év szeptember hó elején szállítandó **hatsoros HEINRICH-féle rozsa**, mely 1905-ben 21-szeres, 1906-ban 18-szeres termést adott. A rozs ára: 100 kg.-kint brutto netto helyett ab Markusfalva állomás 30 korona. — Rendelésnél félérték előlegként beküldendő.

Megrendelések **Dr. BERNOLÁK KÁROLY, HARASZT, Szepes megye** ozimre kértnek. 6592

Házinyul-tenyésztőknek nélkülözhetetlen kézikönyvek.

Házinyul-tenyésztés és értékesítés.

Írta: **Andrássovich Géza.**

2-ik bővített kiadás. Számos képpel. Ára: **2 korona.**

Az ezüst szörmenyul tenyésztése és értékesítése.

Gyakorlati utmutatás. Írta: **Hreblay Emil.** Ára: **2 korona.**

A belga óriási nyul tenyésztése és ápolása.

Írta: **Mahacsek Ferencz.** Ára: **1 korona 20 fillér.**

A házinyul okszerű tenyésztésével, csekély befektetés mellett, aránylag a lehető legnagyobb jövedelem érhető el úgy a piaci értékesítésnél, mint a házi fogyasztásra szükséges hus termelésénél. Ezen közvetlen haszon első sorban a termelő jólétét czélozza ugyan, de közvetve a nemzeti vagyonszódás szempontjából is igen figyelemreméltó, mivel a házinyul és annak termékei évenként átlag hét és fél millió korona értékben hozatnak be a külföldről; épen ezért kívánatos gazdasági szempontból, hogy a házinyul okszerű tenyésztése Magyarországon mennél elterjedtebb legyen.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

November hó 1-én
lép életbe az

ÚJ CSELÉDTÖRVÉNY

Éppen most jelent meg:

A gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény.

Jegyzetköltséggel és magyarázatokkal ellátta: **Dr. VANTSÓ GYULA.**

Második, A végrehajtási rendeletekkel bővített kiadás. Ára 2 korona.

Megrendelésnél sziveskedjék postautalványon **2 korona 10 fillért** előre beküldeni, hogy a törvényt azonnal **hérmentve** megküldhessük.

A végrehajtási rendeleteket külön is szállítjuk 65 fillér előleges beküldése ellenében " "

Ezen rendeletek nélkülözhetetlenek mindazokra nézve, kik a törvényt már megszerezték. " "

Az új cselédtörvény a cselédlakások építéséről, illetve megfelelő átalakításáról is intézkedik, fontos tehát minden gazdára nézve a következő szakmunka beszerzése: " "

Gazdasági munkás- és cselédlakások

Összeállította: A magy. kir. földmívelésügyi miniszterium gazdasági műszaki hivatala az O M G E. közreműködésével.

Tartalmaz 50 épülettervet, minden tervhez teljes költségvetést és építőanyag előírányzatot.

A mű 3 részből áll. Az első a cselédházak terveit, a második a vándormunkások tanyáit, a harmadik rész a cselédházakhoz szükséges mosó- és sütőházak, ólak és árnyékszékék terveit foglalja magában.

Bolti ára 10.- korona.

**"PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedés
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.**

Bérlevelek

(Szegődségi levelek)

**Az új cselédtörvény
alapján összeállítva.**

Darabja 5 fillér.

Kapható a

**"Pátria" irod. vállalat és nyomdai
r.-t.-nál Budapest, IX., Üllői-ut 25.**



GYŐRI

SZESZGYÁR- ÉS FINOMÍTÓ-
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

HAMUZSIR- ÉS VEGYITERMÉKEK GYÁRA.

Nyilatkozat.

Több oldalról azon értesülést nyertük, hogy a Büchler-féle eljárás bevezetésével foglalkozó több ügynök, úgy Magyarországon, mint Ausztriában azon hamis állítást terjeszti, mintha a kénsavnak, Magyarországon és Ausztriában érvényben lévő Bauer-féle szabadalom szerint való felhasználása, valamint Bauer által kiadott előírások, a Büchler-féle szabadalmi jogba ütköznének. Az ily eljárást nem tekinthetjük egyébnek, mint a **tisztességtelen verseny minden alapot nélkülöző folyamánának** és kijelentjük, továbbá, **hogy üzletfeleinkért minden körülmények között a teljes felelősséget elvállaljuk**, ha a kénsav a Bauer-féle előírások szerint, tehát a szabadalmazott élesztőkivonat alkalmazásával használtatik.

Ujólág ki kell továbbá azon tényt emelnünk, hogy **a kénsav felhasználásának elsőbbsége egész kétségtelenül a Bauer-féle eljárást illeti meg.**

Igen kérjük a t. Érdekelteket, hogy bennünket a Büchler-féle szabadalom ügynökeinek ezen és hasonló üzérkedéseiről sürgősen értesíteni sziveskedjenek, hogy adott esetben a törvényes lépéseket megtehessek.

Győri szeszgyár- és finomító-részvénytársaság.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tűzi ki a helterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okoskerü gazdasági berendezés alapjait szolgáló tervet. Kivallalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemenek ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Kvi zárlatokat és jövedelmzéségi számításokat elkészít.

Tanácsot ad a birtokbérbeadásnál, valamint mindennemű mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsot ad és vitás ügyekben a választott szakbírósi tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékbecsléseket végez.

A nála bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdasági tanácsokat és egyéb képzettebb gazdasági személyzetet keresket nyilvántart.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

- 200 m. hold Zalában, a B. lator partján, emeletes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kifutó utak, vasútállomás 10 perc. Fürdőtelepnek igen alkalmas. 1198
- 542 m. hold Zalában, egészséges helyen, vasútállomás a birtokon szeszyárral, téglavetessel, cseméntárugyártással, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Barmikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathurszky, Tírja. 1522
- 197 m. h., pilliscsbal vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesujfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, cströkkel, magtárakkal, 2 nagy pinczéssel, 5 szobás lakás üveges zárt verandával. 455
- 1407 m. hold Somogyban, vasútállomástól 6 km.-re, szeszyárral és gőzmalommal. 3608
- 200 m. h. sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3349
- 370 m. hold Sárosmegyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 h. díszkertet, kövesut mentén. 3743
- 100 k. hold körüli I. o. bacska föld, 15 percnyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percnyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3831
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1015 k. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4180
- 606 kat. hold Érmelléken, vasutal 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4311
- 211 magy. hold I. oszt. szántóföld (kerti talaj) Temesvártól 2 km.-re, országut mellett, 10 szobás lakóházzal, 150 drb marhára való istállóval, tejgazdaságra kiválóan alkalmas. Esetleg bérbeadó.
- 280 m. hold, Budapesttől fővonalon gyorsal 1/2 óra, vasútállomástól 100 m. távra, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. hold erdővel. 4753
- 400 m. h. J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztű törzshnyájjal és 200 drb bányanyal. Nagymennyiségű szén, takarmány és szalma. 4701

Birtokvétel:

megvételre kerestetik:

- 200 m. h. birtok 30—40 km.-nyire a fővárostól. 453
- 400—500 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 453
- Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 453
- 400—1000 holdas birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2918
- 1000 holdig cserébe fővárosi házárt, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 3373
- 400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3373
- 2—300 h. birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3952
- 10—15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 4475
- 2000 hold elsőrendű talaju birtok, cukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Béctől legfeljebb 6 órányira. 5215

Bérbeadó birtok:

kerestetik:

- 490 m. h. Abauj m. 7 km. a vasutól, országut mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet:

kerestetik:

- 4—600 holdas bérlet, piacshoz közel, vasut mellett. 4475

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlőszövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket
Az OMGE. üzemosztálya.



Magyar gulya-eladás.

Gróf Draskovich Iván ur baranya-sellyei uradalomban az uradalom nagy részének bérbeadása következtében a többszörösen kitüntetett s a folyó évi pécsi országos kiállításon is első bikadíjat nyert magyar törzsgulya-tenyészetből folyó évi november 16-án megtartandó nyilvános árverésen a következő állatok lesznek eladásra bocsátva:

78 darab különböző koru anyatehén,

melyek legnagyobb része hasas, 19 drb 2¹/₂ éves üsző, 16 drb 1¹/₂ éves üsző, 16 drb 4¹/₂ éves befogni való kitünő minőségű magyar gulyabeli tinó.

Az árverés a fentjelzett napon a baranya-sellyei uradalmi központban délelőtt 11 órakor kezdődik; bővebb felvilágosítást az uradalmi központi hivatal ad.

Uradalom, Baranya-Sellye.

6786

Magyar királyi államvasutak.
221246/1907. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága budapesti északi főműhelyi szertárban az 1907. év második harmadában feleslegként összegyűlt s jelenleg készletben levő különböző ócska fémanyagokat értékesíteni óhajtván, ezek eladásra czéljából nyilvános pályázatot hirdet.

A vevő köteles a neki eladott mennyiségeket a felszólítás vételétől számítva 14 nap alatt a szertartárból okvetlenül átvenni és a szertartárból eltávolítani.

Az ajánlati árak az anyagoknak a budapesti északi főműhelyi szertartárban való átadása, illetve átvétele mellett értetnek, vasuti kocsiha való felrakásukról és továbbszállításukról a vevő tartozik gondoskodni. Esetleges csomagolási költségek szintén a vevők által viselendők.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy egy koronás magyar okmánybéllyel ellátott, sértetlen és lepecsételt borítékban tett ajánlataikat a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában, (VI., Andrassy-ut 73. sz., II. em. 43. ajtó) a következő címzéssel „Ajánlat ócska fémanyagok megvételére” 221246/1907. számhoz, 1907. évi november 8-ának déli 12 órájáig benyújtani sziveskedjenek, ahol azok a megjelent felek előtt felbontatni és felolvasatni fognak. Az ajánlatok kizárólag az ezen czélra rendelt és az említett anyag- és leltárbeszerzési szakosztálynál egy példányban ingyen kapható úrlapon, ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki. Az ajánlati ár számokkal és szóval irandó be. Az ajánlattevők az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122291/96. szám alatt fennálló feltételeket magukra nézve kötelezőknek elismerni és azt 60 filléres magyar királyi okmánybéllyel saját és két tanu aláírásával ellátva ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek nyomtatványtárunkban példányonként 30 filléért megszerezhetők, vidékieknek pedig a nyomtatványtárhoz intézendő írásbeli megkeresésre és az érte járó 30 fillér és 20 filléres postabélyeg beküldése ellenében postán megküldetnek.

Bánatpénzképen a megvenni szándékolt anyag értékének 50/0-a az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő.

A bánatpénzt az ajánlattal egy borítékban beküldeni nem szabad, annak letétele azonban az ajánlaton felemlendő.

A bánatpénz letételét igazoló jegy nem csatolandó az ajánlatshoz, hanem az ajánlattevő birtokában marad.

Bánatpénz vagy fennidézett aláírt feltétfüzet nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, nem az előírt úrlapon tett, le nem pecsételt borítékban, vagy elkésve beérkezett és távirati uton tett ajánlatok, valamint olyanok, melyek ezen pályázati hirdetésményben foglaltaktól eltérő feltételeket tartalmaznak és melyekben javítások vagy vakarások fordulnak elő, figyelembe vétetni nem fognak. Pótajánlatok egyáltalában nem bocsátatnak tárgyalás alá. Az ajánlattevő ajánlatával, annak benyújtásától számítva három hétig visszavonhatlan kötelezettségben marad.

Az ajánlatok tetszés szerinti tételekre és részmennyiségekre is szólhatnak, de a magyar királyi államvasutak igazgatósága is fenntartja magának azt a jogot, hogy tetszés szerinti tételeket és részmennyiségeket engedhessen át, melyet ajánló — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni tartozik. A magyar királyi államvasutak igazgatósága fenntartja magának továbbá azt a jogot, hogy az ajánlatok közül — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson s hogy végre a czél elérésére másféle intézkedéseket is tetessen.

Budapesten, 1907. október havában.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

:: Sürgősen eladó ::

miután bérletem lejárt és a birtok parcellázva lett: 65 drb 1-1 1/2 éves kiváló szép vöröstarka tinó, 85 drb 1-4 éves prima legelő-tinó, néhány üsző, 18 pár tarka, 5 pár fehér, fiatal, erős jármos ökör, 4 pár erős nyugati fajta ló, néhány szép vöröstarka bika, 35 darab vöröstarka hasas és részben friss fejős, borjas tehén, néhány hasas üsző; ugyancsak gazdasági eszközök, 8-as gőzcseplő stb. Méltányos áron rögtön eladó akár egészben, akár részben.

Nagyszentmihályi bérgazdaság
Vas megye. Posta- és táviradaállomás helyében. 6788

Megvételekre kerestetik 15 drb 1 1/2 éves

fekete mangalicza

tenyészkán.

Ajánlatot kér: **Uradalmi Tisztartóság Mezőterem, Szatmár m.** 6777

HIRDETMEŊY.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a folyó évben is intézkedés történt az iránt, hogy a morzsolt új tengeri akár zsákban, akár ömlesztett (a la rinfusa) állapotban kerül feladásra f. évi október hó 5-től kezdve visszavonásig, legkésőbb azonban 1908. évi február hó végéig élő állatok és romlandó élelmi cikkek kivételével minden egyéb kocsirakományt képező teher- és gabonaszállítmány előtt az üzletszabályzat 56. §. 4. bekezdése alapján sorrendben kívül, de az új (friss) tengeri feladási sorrendjében rakassék a kocsikba és szállíttassék el.

Amennyiben a befuvarozás alkalmával a berakodásra nem állana azonnal kocsik rendelkezésre, a morzsolt új (friss) tengeri az üzletszabályzat 55. §. 3. pontjának alkalmazása mellett átvétetik ugyan, de mindaddig, míg az állomás tárolási hely felett rendelkezik, a tárolás következtében beállítható kárért azonban a vasut nem szavatol. Árufelvétel korlátozása esetén pedig azokra a vonalrészekre, melyekre nézve felvételi korlátozás áll fenn, ezek az árúk sem vehetők fel.

Budapest, 1907 október 7.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.
(Utánnyomás nem díjazatik.)



CSALÁDI HÁZ

Gödöllőn, közvetlenül a vasut és szép árnyas liget mellett, 5 szép szoba hozzávaló összes mellékhelyiségekkel, parkirozott udvar, elkülönített gazdasági udvar, 2 lóra istálló, kocsiszin, kitűnő ivóvízű kúttal stb. **eladó.** Ugyanott **bérlőház** 4 lakással, melyek évi bére 1100 kor., szinten **eladó.** Bővebb értesítés „Ház” jelleg alatt a kiadóhivatalban nyerhető.

FISCHER és TSA NAGYENED

FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsta csemete.
1.000.000 Gyümölcsta-alany.
1.000.000 Élő sövény csemete
sétányfák, díszcserjék, tüllevelűfák, rózsák stb.

1.000.000 szőlőoltvány. Európai és amerikai sima és gyökéres vessző.
Különlegesség: Csemegeszőlőoltványok.

120 kat. hold ömlesztett terület

30.000 Kiváló szép beszüccseli és boszniai szilvafa csemete.

Aranyérem Gyűjtemény

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK

ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczói: BUDAFOKON.

Mezőgazdasági Lexikonról prospektust kívánatra küld a „Patria” r.-t. könyvkereskedése Budapest, Üllői-ut 25.

Tenyészállat-eladás.

Gazdaságomból **eladó** 33 drb számfeletti, részint hasas, részint fedezetésre alkalmas félvér simmenthali vöröstarka üsző és 7 drb növendék bika. **Dukai Takács Ferencz** Duka, Vas megye, vasutállomás Jánosháza. 6774

Valódi magyarfajta 5 éves, befogni való

tinók

eladók Draschkovich Iván gróf baranya-sellyei uradalmából. — Bővebbet: **Uradalmi központ, Baranya-Sellye** lehet megtudni. 6767

Most jelent meg!

PULYKATENYÉSZTÉS

IRTA:

HREBLAY EMIL

Állattenyésztési m. kir. felügyelő.

II. teljesen átdolgozott kiadás.

148 oldalon 48 képpel.

Ára 3 kor. 20 fill. bérmentes küldéssel.

Nélkülözhetetlen minden tenyésztőnek

TARTALMA FŐBB CZIMEKBEN:

Általános tudnivalók. — 1. A hazai pulyka-tenyésztésről általában. — 2. A külföldi pulyka-tenyésztésről általában. **•• Fajtatan.** 1. A pulykafaj története. — 2. Hazai pulykafélések. — 3. Idegen pulykafajták, a melyeket nálunk tisztavérben is tenyésztettek. **•• Tenyésztés.** 1. A pulyka-tenyésztő célja és a tenyésztésre szánt törzsek kiválasztása, illetőleg beszerzése. — 2. A kiválasztott, illetve beszerzett törzs elhelyezése s gondozása. — 3. A tenyészpulykák takarmányozása. — 4. A tenyészpulykák legeltetése és a legeltetés használata. — 5. A keltetésre szánt tojások kiválogatása. — 6. A keltetés módjai és a keltetésnél használandó eszközök ismeretése. A) Természetes keltetés. B) Mesterséges keltetés. — 7. A pulykac sibék kelése, etetése, gondozása és felnevelése. — 8. A növendék-pulykák legeltetése. — 9. A növendék-pulykák osztályozása. — 10. Az eladásra szánt pulykákról. — 11. A fiatal pulykakakások kápanozása. **•• Apulykák elhelyezése.** 1. A pulyka-udvar és berendezése. — 2. A pulyka-ol és berendezése. — 3. A pulykaház és berendezése. **•• Az értékesítés.** A telivéranyagok további telivér törzstenyésztésre való értékesítése. — 2. Telivéranyagok gazdasági tenyésztésre való értékesítése. — 3. A közönséges pulykák hizlalása és fogyasztásra való értékesítése. — 4. A toll értékesítése. — 5. A trágya felhasználása. — 6. Élő pulykák szállítási módjai. — Vágott és tisztított pulykák szállítása. **•• Betegségek és beteg pulykák gyógykezelése.** A) Védőintézkedésre vonatkozó általános miniszteri rendelet. B) Élősdiek. C) Szerzett bajok. D) Betegségek. E) Fertőző betegségek. — Zárszó.

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-társ. gazd. szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

Értékesít húsfeleket, baromfit, vadfeleket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉJ ELEMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. •• Égetett szeszeitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. •• Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

A táplánfal uradalomban 10 darab törőstarka fejű tenyésztésben kőztűk hással, mint származék eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Fuchs Deseő gazd. Intéző Táplánfa, Vas megye. 2045

Bonyhádi fajta, kiváló szűz, tenyésztésre alkalmas fiatal hasas tehén, 43 drb, ugyancsak 6 drb 1 éves borjú és 5 drb 1 éves csikó is eladó. Pusztai-Szt-Lőrincz, Budapest mellett. 2044

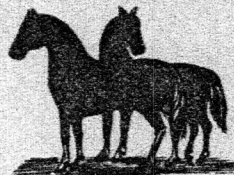
Magyar Mesőgazdák Szövetsége által szállított normandiai nyulat utódaiból tenyésztésre alkalmas és nőstények kaphatók darabonként 6 kor-ért, 2 him fiókterrier kutya, 1-2 éves, drb-ként 15 kor-ért eladó Székács Jánosnál, Orosháza. 2041

Eladó tenyésztésű változtatás következtében 15 drb teltér, sokszor díjazott szimmentháll tenyésztet, 1 drb 2 1/2 éves Babilóna várakolt pörőstarka bika, 7 drb különböző kora fiatal tehén, 7 drb 1 1/2-2 1/2 éves, részben feltettelt fűsz. Bővebbet Sük Derső, Békéscsaba. 2043

Yorkshire tenyésztéssel kereszteszt, Angliából importált legnagyobb fohérjai 6-8 hetes malacok 21-28 korona, idesebb malacok és tenyésztéssel előnyű 2 korona kgr-ként. Megrendelések Fray Károly hercegi uradalmaiban Pusztavacs, Pest m. Intézőnk. 2065

Nagy-Mutniki uradalomban, u. p. Zsuzsán (Krasó Székény m.), eladók: egy pár farkó 6 éves kanoskák, 150 dr 8 hetes malacok, tiszta mangalicza, 50 dr raczka trübirka. Bővebbet fenti uradalom igazgatójánál. 2066

Egy sárga angol teltér m. 16. magassága 168 cm, 5 éves, eladó Kádár Jenőnél A. A. Bács Bodrog megye. 1969



Eladó amerikai ágócs anyag 2 drb kanca, fedezővannak: Falkland imp. amerikai ménnel, melynek rekordja 2 p 13 mp. angol mérföldóra és 1 p. 23 mp. kilométeróra. Ugyancsak Falkland utca székényes 1 drb 1 1/2 éves és 1 drb 1/2 éves, mindkettő ménoskák. Falklandnak számos ágócsverseny nyert ivadéka van. Az eladó anyag megtekintésére a tulajdonos: Zertner Mihály urnál Kőszeg. (Vas m.) 2087

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyészlovak

és választott csikók vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidéken tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czímem: **idős Heinrich Mór** lóvásárló ügynöksége **Csáktornya (Muraköz)** Sürgőnyezim: **Heinrich Senior, Csáktornya.** 6789

Tenyész-, haszon- és fejű-tenenek

eredeti **plisznai faj** (szűz tenyésztet) továbbá **sterlingi és merani** fajokat a legelőcsobban szállít **Joh. Eberharter & Sohn** földművelők és marhanagykereskedők Pfarrerwiese, Pongau (Salzb.) Aludó nagy választék. Fejű-tenék depót Wien, 1974, Penzing, Linzerstrasse 45. Telefon 835. Hietzing. A bozsnai és hercegovinai kormány szállítója. 6783



Kisrendű Bonyhádi faj vörőstarka ökör- és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hízásra vagy járomba való tarka ökört, ugyancsak hasas vagy friss fejű teheneket a legintányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik **Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.**

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.



Bonyhádi friss fejű-tenenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szombán és csütörtöki napokon. Istálló Kispeszt, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispeszt 1. **Levél- és sürgőnyezim: Flaschner Sándor** 6765 tehénkereskedő **Bpest, Faragósz-körút 40.**

Flaschner Sándor 6765 tehénkereskedő **Bpest, Faragósz-körút 40.**

Flaschner Sándor 6765 tehénkereskedő **Bpest, Faragósz-körút 40.**



Elsőrendű fajtájú vörőstarka ökör és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hízásra v. járomba való tarka ökört, ugyancsak hasas v. friss fejű teheneket a legintányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk 4183

Spitzer és Weller "Kis-Czell"

Spitzer és Weller "Kis-Czell"

Vogyesok

Uradalom számadásai árízás-géleit elvállalja szerény díjazás mellett, a kották könyvtárban is járass egyén. Czím a kiadóhivatalban. 2071

Eladás

Alkalmi zongoravétel Bővebbet Schwoigboffer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianinók 180 frt. új zongora, vagy pianinó 250 frttól feljebb, minden árban. Zongora-, szimfonionhangosok, helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltenek. **REMENYI MIHÁLY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, **BUDAPEST, VI., Király-utca 58.** 6472

Budapesttől 1/4 órai távolságra, közvetlen közlekedés a vasútállomáshoz gyönyörű szobák, modern őr-lak, tetővel, kert és három hold területtel eladó, ára 9000 frt, banktelér rajta 3000 frt. Czím a kiadóhivatalban. 1993

Egy teljesen új 10. számú, kb. 35 tányeres lövész kifestő, vörőstarka, cséplő és egyéb ösölökre is egyaránt alkalmas, eredeti angol Robey, székelykerékű magánjáró gőzmozgony eladó és megtekintésére Szent-Ottónál Budapest, VI., Nagy-mező-utca 68. 2019

Gazdasági eszközök jó karban, 800 holdas gazdaság felszereléséhez elegendő mennyiségben, továbbá hirtők, dízhelmok Gessenon vagy darabonként jutányoson eladók. Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos Solti Dezső Újkecskén. 2037

Trágyaeladás 40-50 waggon trágya külön vagy vegyítve eladó. Bővebbet Ecsényi-ut 1. I. emelet. 2065

Szénát, szalmát bármely szállítási módra eladó. Budapest, VIII., Luther-utca 2070

Mezőgazdasági problémát, a mezőgazdasági érdeklődőkre szóló kérdőíves levelet: Pannónia, 2 kor. 20 szil. előleg: beküldés ellenében bérmentet küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szakírókerekedő. Budapest, IX., Üllői-ut 26.

Dohánysimitásra gazdasági épületek világitására elsőrendű **petróleumot** ajánl hordószámra: **Deutsch Albert és Fia, Debreczen.** 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Deutsch Albert és Fia, Debreczen. 6701

Trágyázásra

kittünően bevált, kb. **300 waggon mészpor**

igen jutányos áron eladó. — Czím: **Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye.** 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

Mészgyár, Branyicska, Hunyad megye. 2093

36 éves okleveles állatorvos és gazda

mindkét szakmában több évi gyakorlattal, az állattenyésztés és tejgazdaság terén teljes jártassággal, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres. Czím a kiadóhivatalban. 6761

Juhtenyésztő gazdáknak!

Az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata kiadásában legújabban megjelent:

A gyapju minősítése

Számos ábrával. Irta: Kovács Imre. Ára: 3.50 kor.

Juhtenyésztésünk csak úgy lehet hasznos, és a magyar gyapju csak akkor állhat helyt a külföldi államok versenyében, ha gazdáink ismerik a gyapjut feldolgozó gyáros igényeit. Tenyésztését a szövőipar kívánalmi szerint irányítani csak az a gazda tudja, ki maga is birtokában van azoknak az ismereteknek, melyek a gyapju minősítéséhez szükségesek.

A jó gazda nem bizza vakon a kereskedőre annak megállapítását, hogy termelvénye jó-e, vagy rossz, értékes-e, vagy selejtes, hanem maga is hozzá kíván szólni árja megbíralásához. E tekintetben ez a házaspótló könyv nélkülözhetetlen tanácsadója lesz. Mindent megtalál benne a gazda, mit a gyapju minősítésről tudni kell és tájékozódik arról is, hogy a gyapjubíralatnál hogyan vegye hasznát azoknak a vizsgálati módszereknek, melyekkel a gyapju értékét leginkább befolyásoló tulajdonságok pontosan megállapíthatók.

- A könyv főbb fejezetei a következők:
1. A gyapju textiltári feldolgozása.
 2. A sortimentumok százalékos mennyiségének meghatározása.
 3. A szállítmóság meghatározása.
 4. A szilárdság és nyújthatóság megállapítása.
 5. A rendement.
 6. A gyapjuszolgáltatóképesség megállapítása.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésénél. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Eladó

gyógynövény gyöksarjok:

menta piperita, menta crispa, melissa officinalis, salvia, hysopus bármily mennyiségben kaphatók :: :: ::

BALOGH TIHAMÉR

szentkozmai gazdaságában, u. posta Berettyó-Ujfalu. Ezrenként 20 K.-ért. 6778

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

kiadóhivatalban

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

ACZÉL EKÉK.



Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélanyagból, pánczél aczél kormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel

egyes egyetemes és többvasu ekéimet, ::

valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

BACHER RUDOLF kizárólagos ekegyára.

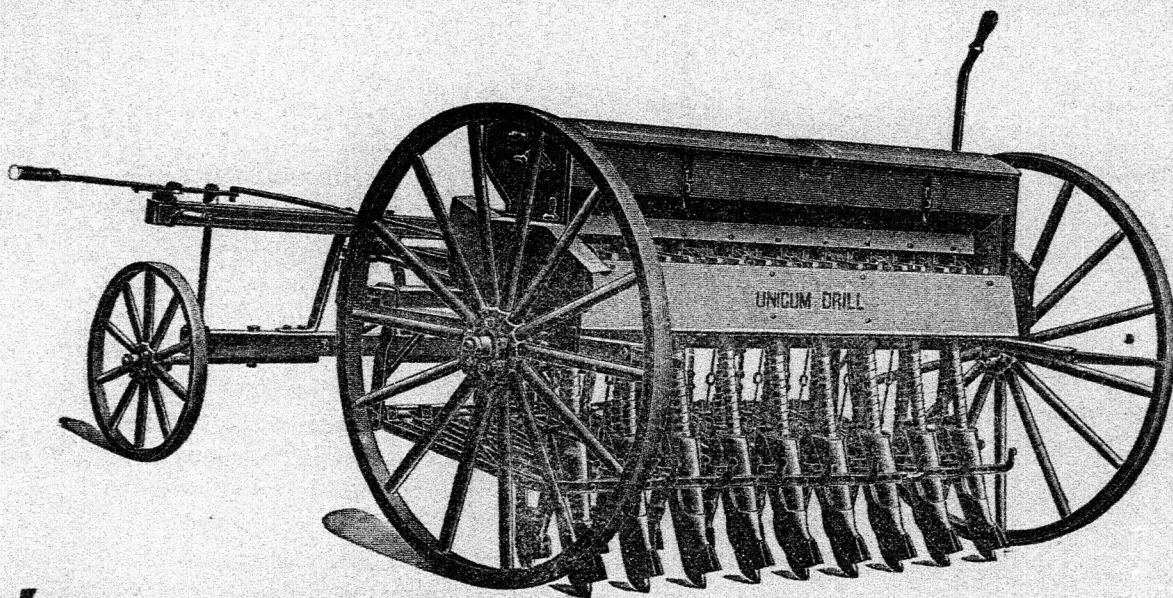
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI., ker. Nagymező-utca 68. szám.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az „UNICUM-DRILL”

vetőgépek iránt gazdatársainál.

Ezen vetőgép az egyedüli, melyvel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.



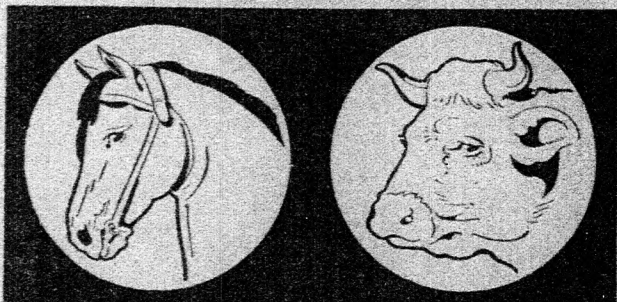
MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI., ker., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gözekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alantí czímemhez forduljanak.
gőszántási vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.



Lovak és marhák legjobban nyírhatók a

„Stewart” gyorsnyírógéppel

Ára 90 korona. 6772 Tíz évi jótállás.

KRÁSA RUDOLF, Wien, VII. Kirchengasse 177.

Legolcsóbb szakkönyvek!!

Pataki Béla: A méhészet vezérelvei. Ára: 30 f.

Pállnkás Béla: A szőlő ellenségei. Ára: 30 f.

Szász János: Utmutató a gyümölcsfenyészésről és a fák neveléséről. Ára: 30 f.

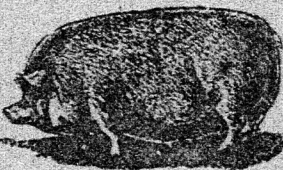
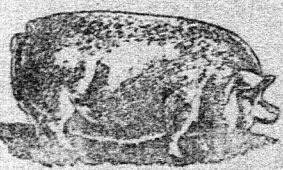
A három füzetet együttvéve 90 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítjuk.

„PÁTRIA” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközöltetnek sovány ugy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizomány nál Budapest, VIII., Birkocsis-u. 12.
Telefon: 97-05 Interurbán.
Feltámasztással készítségül szolgál.



TAKARMÁNYKAMRA-BERENDEZÉSEK REFORMATOR-MOTORRAL.

Kivánatra saját rendszerünk szerint vízvezetési és villanyvilágítási üzettel kombináljuk.

Olcso üzem! Teljes üzembiztonság!

Néhány referenzia: Turonyi Biedermann-féle uradalom Mozsóg, Turonyi Biedermann-féle uradalom Endröcz, Turonyi Biedermann-féle uradalom Okorág-Kársz, lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfréd gazdasága Szódrákos-Csörög-Göd, bezeredi Bezeredy Andor gazdasága Ménfő, Rójtóki Bauer Antal gazdasága Bódé, u. p. Ajka, Győri dr. Kautz Gyula gazdasága Györgyháza, u. p. Börny, Sg. Segesváry Odón gazdasága Iklád-Domony, dr. Schwarz István Kis-Szántó, u. p. Bors, Milotai gazdaság Milota, u. p. Tisza-Ujlak. További felvilágosítással és ajánlattal szolgál 6678
SIGNER F. és R. mérnöki vállalat, Budapest, V., Kálmán-u. 15.

GÖZEKE Acetylen-lámpák.

Rijell szántásoknál gözekékre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kert-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz., Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgőnyestm: Pneumatik.

Arjegyék kivánatra legyes és bérmentve.



Szalmát, szénát, muhart és zabos-bükkönyt

bármily mennyiségben veszek és eladok.

SCHREIER BÉLA TAKARMÁNY-NAGYKERESKEDŐ
BUDAPEST, VIII., NÉPSZÍNHÁZ-UTCZA 22.

Bérbeadó birtok.

Délmagyarország termékeny vidékén, vasut közvetlen közelében bérbeadó egy birtok, mely áll 458 hold (1600 □-öl) szántóból és 30 hold (1600 □-öl) szőlőből. A birtok jó urilakkal, gazdasági épületekkel vízvezetékkel fel van szerelve. Czim a kiadóhivatalban.

6760

Paris vilákiállítás „Grand Prix” 1900. 6365/1

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID os. és kir. szab. mosóvíz lovak számára

Egy üveg ára K 2-80. Az udvari istállóknak, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erögyújtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid

csak a mellékelt védjeggyel valódi.
Főraktár: Török József gyógyszerháza, Bpest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.



Gazdasági Könyvviteli

nyomtatványokat

levélpapirokat

borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készít

„PÁTRIA”

IROD. VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készségeggel szolgálunk.